

ชั้น ๕

• กรรณฐานเจียบขาด •

“อุปทานชั้นนี้...
ที่จะให้สรรพสัตว์ทั้งหลายเกิดทุกข์ใหญ่ไพรมหันต์”

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมมปาโล

พระธรรมคำสอนเพื่อมรรคผลนิพพาน

ถอดจากพระธรรมเทศนา

ของ

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธัมมปาโล

ขั้นที่ ๕

อภิวาท
ที่ตลใจ
พาพันห้วง
พบโลกใหม่

บาทบงส์
ให้รู้จุด
บ่วงโลกีย์
ได้ชื่นชม

องค์สัมพุทธ
ขุดอนุสัย
ราศีไฟ
ร่มโพธิ์ทอง

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธรรมปาโล

ชั้น ๕

กรรมฐานเจียบขาด

พิมพ์ครั้งที่ ๑	พุทธศักราช ๒๕๕๕	จำนวน ๒,๖๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒	พุทธศักราช ๒๕๕๘	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๓	๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๔	พุทธศักราช ๒๕๖๒	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย

คณะศิษย์หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล
รับฟังธรรมะที่ www.sawoklokudorn.com

ออกแบบ/พิมพ์ที่

วนิดาเพรส ๑๔/๒ เทศบาลตำบลสันผีเสื้อ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๕๓๑๑ ๐๕๐๓-๔
๐๘ ๑๗๘๓ ๘๕๖๙

คำนำ

“...หลวงพ่อก็ได้อธิบายถึงในแนววิถีปฏิบัติเพื่อจะได้เต้าหรือเดินทางไปสู่ความพ้นทุกข์ จะอธิบายในแนวของชั้นห้าเพื่อแยกออกเป็นแต่ละกองแต่ละส่วน ให้ผู้ประพาศติธรรมกรรมฐานและพวกท่านทั้งหลายได้นำไปพิจารณาเป็นข้อวัตรปฏิบัติประจำวันหรือประจำทุกวินาที ทุกนาที ทุกชั่วโมงนั้นแหละ เพื่อให้เข้าใจว่าในร่างกายอันกว้างขวาง ยาววา หนาตึบของเรานี้ ไม่ได้เป็นอัตตัตว์ตนอันเดียวกัน ไม่ได้เป็นแห่งที่บอันเดียวกัน...”

(จากพระธรรมเทศนา “การพิจารณาชั้นห้า”)

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล

สารบัญ

ขั้นที่ ๕	๑
การพิจารณาขั้นที่ ๕	๒๓
กรรมฐานเจียบขาด	๔๘
คำขึ้นกรรมฐาน	๗๗
คำแผ่เมตตา	๗๘

ชั้น ๕

โดย หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล

ชั้น ๕ พยายามๆ เพื่อให้เข้าใจในหลักการปฏิบัติ หรือเข้าใจตัวตนของเจ้าของ บางทีก็อาจจะไม่เข้าใจ เพราะว่าการที่เราเข้ามาบวชเป็นบรรพชิต ภิกษุ สามเณร หรือมาประพาศติธรรมกรรมฐาน ไม่ว่าจะฝ่ายพ่อออกแม่ออก หรือฝ่ายบรรพชิตก็ตาม

จำเป็นก็ต้องรู้ชั้นห้าไว้มั่ง

ชั้นนั้นก็มีอยู่ ๒ อย่าง สรุปแล้ว คือชั้นห้า อุปาทานชั้นของปุถุชนคนหนาแน่นด้วยกิเลส คือยังไม่ได้เป็นพระอริยเจ้า นี้เรียกว่า **อุปาทานชั้น** และ **วิสุทธิชั้น** คือชั้นของพระอริยเจ้านั้นอีกอย่างหนึ่ง รวมเป็นสองอย่างพอสบายๆ

ฉะนั้น การประพาศติธรรมกรรมฐาน ท่านก็ทำให้รู้เรื่องรูปเรื่องนาม ก็คือรู้เรื่องชั้นห้านี้เอง ถ้าใครยึดมั่นถือมั่นท่านก็ว่าเป็นอุปาทานชั้นอุปาทานชั้นหมายความว่า ยึดมั่นในกองชั้นห้า

ชั้นห้าทั้งหมดมีอยู่ ๕ ตัว

คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

มีทั้งหมด ๖ ทวาร คือ ทวารตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เราารู้ไว้

คือว่า ชั้นห้า แต่ละกรุ๊ปนั้นจะเกิดขึ้นทั้ง ๖ ทวารได้ จะเกิดขึ้นทุกวิทุกวัน ทุกวินาที เกิดอยู่เป็นประจำ

แต่ผู้ไม่ศึกษาไม่เล่าเรียนแล้วก็อาจจะไม่รู้ความหมายในการที่จะเดินทาง คือประพาศติธรรมกรรมฐานของพระองค์นี้ให้ถึงที่สุดแห่งทุกชั้นนี้ได้

บางคนที่ว่าได้ยินว่าพูดถือเราถือเขาอะไรทำนองนี้ นั่นแหละคือตัวอุปาทานขันธ เรียกว่ายึดมั่นในขันธห้า

ที่นี้ จะกล่าวอีกตอนหนึ่ง ที่พระพุทธรองค์ทรงตรัสไว้ว่า ตอนนั้นพระองค์ประทับอยู่ที่เวฬุวันมหาวิหาร คงจะเป็นนครราชคฤห์เวฬุวัน พระองค์ก็ตรัสว่า

“ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหมู่ชนทั้งหลายนั้นนะ เขาเข้ามาที่เวฬุวันนี้ มาเก็บเอาหยากเยื่อ มาเก็บเอาขยะมูลฝอย เศษใบไม้ต่างๆ ไปเผาทิ้งไปเททิ้งตามใจของเขานั้น พวกเขอทั้งหลายจะคิดว่าเขาเหล่านั้นนะ เอาพวกเรอทั้งหลายนี้ไปเผาทิ้งเททิ้งอย่างนั้นหรือ” ในทำนองนี้แหละ

ภิกษุทั้งหลายก็ทูลตอบพระองค์ว่า

“ไม่ใช่อย่างนั้น เพราะสิ่งเหล่านั้น ไม่ได้เนื่องด้วยข้าพระองค์ คือกองหยากเยื่อนั้นไม่ได้เป็นของข้าพระองค์” ได้ทูลตอบพระองค์

พระองค์ก็ตรัสว่า

“ถูกละ ถูกละ ฉันใดก็ฉันนั้น กองขันธห้าก็ไม่ใช่ของเรอทั้งหลาย รูปก็ไม่ใช่ของเรอ เวณาก็ไม่ใช่ของเรอ สัญญาคือความจำก็ไม่ใช่ของเรอ สังขารคือการปรุงแต่งก็ไม่ใช่ของเรอ วิญญาณก็ไม่ใช่ของเรอ” พระองค์คงตรัสอย่างนั้น

ที่แรกๆ หลวงพ่อประพตติธรรมกรรมฐานนั้น ก็ตีความหมายไม่ออก เพราะไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร คือว่าคล้ายๆ ก็ไม่คล้ายๆ หรือก็คือว่าเป็นของลึกซึ้งมาก

คือว่าจิตใจตอนนั้นถูกนิเวรณเข้าครอบงำ หลวงพ่อนี้ไม่สามารถที่จะจำแนกแจกบั้นอะไรออกได้ว่าอะไรเป็นอะไร มีแต่ปฏิบัติไปเท่านั้น ไม่รู้วากองรูปกองนามนี้เป็นอะไร แต่ก็รู้ด้วยศัพทบัญญัติอยู่ว่า รูปนาม รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็รู้อยู่

รู้ตามศัพท์บัญญัติ แต่ไม่ได้รู้ถึงสภาวะที่แท้จริง
สภาวะที่แท้จริงนั้น ถ้าใครได้ยินแล้วเอาไปประพฤติปฏิบัติมันจะ
ง่ายเข้ากว่าเดิม เช่นยกตัวอย่างให้ฟัง

คือท่านว่ากองของขันธุ์ห้านี้ จะเป็นกองที่เกิดในอดีต ในอนาคต
ปัจจุบัน ทั้งภายในภายนอก กองหยาบ กองละเอียด กองเลว กองประณีต
กองที่ใกล้ กองที่ไกล รวมแล้วเป็น ๑๑ กอง เป็น ๑๑ พอดี

นี่เรียกว่าขันธุ์ห้า

ที่นี้ จะอธิบายไปแต่ละทวารให้ดู

๑. คือว่าประสาทตานี้ก็เป็นรูป รูปที่เรามองเห็นทางประสาทตานั้น
ก็เป็นรูปธรรม เมื่อมากระทบกันเข้าแล้ว เมื่อเรามองเห็นเข้าแล้วนั้น
ท่านว่า เห็นนั้นละ ตัวเห็นจะไปเสวยเรียกว่าพูดไปตามกองของขันธุ์
เรียกว่าเสวยเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ หรือเป็นอุเบกขา ในระหว่างที่เราเห็นรูป
เห็นรูปคือว่า รูปนี่คือเห็นวัตถุ เห็นคน เห็นสัตว์ เห็นอะไรทำนองนี้นะ
นั่นแหละ ก็ได้เสวยเวทนา

ที่นี้ กองเวทนานั้นก็เป็นกองหนึ่ง

คือความจำ จำในรูปนั้นรูปนี้ รูปสวย รูปงามรูปอะไรก็แล้วแต่
คือจำเรียกว่าสัญญา

ที่นี้ ตัวสังขารนี้ คือความคิดปรุงแต่ง ความคิดปรุงแต่งตัวนี้
เป็นตัวเอกในท้องเรื่อง ตัวเอกในกองขันธุ์ห้าเลยที่เดียว ตัวเอก
ในกองขันธุ์ ๕ นี้ ตัวสังขารนี้จะไปปรุงแต่งได้ ทั้ง ๔ ตัว ทั้งตัวสุดท้าย
ตัววิญญานด้วย

ตัววิญญานนี่คือรู้ คือรู้ว่าเป็นคนเป็นสัตว์ รู้สีด่าสีแดงสีขาว
เหล่านี้เป็นต้น

นี่เรียกว่าซันร้ห้้า เกิดอยู่ทุกวินาทีที่เ้ามองเห็น ไม่กะพริบตา ก็ดับ กะพริบตาก็ดับ มันเร็วมาก กองของซันร้ห้้านี้เร็วมาก เกิดขึ้นก็ดับพริบ เกิดขึ้นก็ดับพริบ คือว่าเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปตามธรรมชาติของเขาเนาะ นี่เรียกว่าซันร้ห้้าธรรมดาเสียก่อน

๒. ทีนี้ทางหุกี้เหมือนกัน เ้าได้ยินเสียงมากกระทบประสาทหุกี้เป็นรูป เป็นรูปธรรม เป็นรูป เป็นฝ่ายวัตถุและเสียงนั้นก็ป็นรูป

ตานี้มากกระทบก็ได้เสวยอารมณ์ ก็ได้เสวยเสียงนั้นจะเป็นเสียงดีเสียงชั่วอะไรก็ได้ เสียงได้เสวย จะเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ เป็นอุเบกขา ก็มียู่ในนั้น คือกองเวทนา

สัญญาจำในเสียง เสียงดีเสียงชั่ว เสียงอะไรก็แล้วแต่ นี่จำ

ตัวสังขารนี้ตัวเข้าไปปรุง ตัวความคิดเข้าไปปรุงว่าให้ชอบใจหรือไม่ชอบใจอะไรทำนองนี้ คือกองของซันร้ห้้า

ธาตุรู้คือวิญญาณ วิญญาณธาตุรู้นี้ วิญญาณทางหูก ทางตา ก็ได้พูดมาแล้ว วิญญาณทางหูก นี้คือว่ารู้ รู้ว่าเป็นเสียงคนเสียงสัตว์หรือเสียงอะไรก็แล้วแต่ นี้คือกองของซันร้ห้้าทางธาตุหูก นี้ก็ขอให้จำไว้ เกิดขึ้นเร็วมาก เ้าจะพิจารณาได้อย่างชัดเจนเลยที่เดียวไม่ต้องพิจารณาถึง ๖ ทวารก็ได้ เ้าทวารใดทวารหนึ่งมาเปรียบเทียบก็จะเข้าใจได้หมดทุกทวาร ที่แจ่มชัดที่สุดคือเสียง เสียงนี้จะดับลงเร็วมาก เช่นเสียงคนเสียงสัตว์เสียงเขียดเสียงกบร้องเหล่านี้ ซันร้ห้้าเขาก็เกิดแต่ละคร้ังเป็นธรรมชาติเนะเมื่อมีธาตุ ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม ทรงไว้ซึ่งเป็นร่างกายแล้ว มีอายตนะครบ คือ ตา หูก จมูก ลิ้น กาย ใจครบ ซันร้ห้้าก็ยอมเกิดอยู่ในนั้น อันนี้วิธีการเกิดของซันร้ห้้า

๓. ที่นี้ทางจมูกก็เหมือนกัน อยู่ในโพรงจมูกนั้นจะเป็นฝ้ายรูปธรรม เหมือนกับแพะท่านว่า อยู่ในโพรงจมูกเป็นฝ้ายรูปธรรม กลิ่นไอรยะเหย มาตามลมนั้นก็เป็ฝ้ายรูปธรรมมากกระทบ

มากกระทบกันเข้านี้ ก็ได้เสวย คือได้เสวย เป็นเวทนา จะเป็น สุข ทุกข์หรืออุเบกขาก็ให้รู้ในนั้น

สัญญาความจำ ความจำกลิ่น กลิ่นเหม็นกลิ่นหอมกลิ่นอะไร ทำนองนี้

ตัวสังขาร การปรุงคิดปรุงแต่งปรุงใจเหล่านี้เรียกว่าสังขาร ตัวพระเอกในท้องเรื่องของเขานั้นแหละ ก็ยังไม่ได้ไปกล่าวถึงอุปาทานขันธ

ตัววิญญาณ คือ ฆานะวิญญาณในทางจมูกนี้ ก็รู้ในกลิ่น นั้นแหละ ก็รู้ว่ากลิ่นนั้นกลิ่นนี้ ก็รู้กลิ่นเหม็นกลิ่นหอมเหมือนกัน ก็รู้ตัววิญญาณ คือในทวารทางจมูก

๔. ที่นี้ทางลิ้นก็เหมือนกัน ประสาทลิ้นก็เป็นฝ้ายรูปธรรม ประสาท ลิ้นนี้ รสที่เกิดจากอาหาร เออ...ที่เกิดเป็นยางอาหารมากกระทบก็เป็น ฝ้ายรูปธรรม

เมื่อเรากินอาหารเข้าไปก็จะได้เสวยว่าเป็นสุข หรือเป็นทุกข์ หรือเป็นอุเบกขา

สัญญาความจำ ความจำในรสเปรี้ยว รสหวาน รสอะไรทำนองนี้ ตัวสังขารเข้าไปปรุงแต่ง ชอบใจหรือไม่ชอบใจทำนองนี้ เป็น เรื่องของความคิดที่อธิบายไป

ตัววิญญาณ ชิวหาวิญญาณ ท่านว่านี่...ชิวหาวิญญาณนี้ คือว่าจะรู้ในรส รู้ว่ารสเป็นยังไง รู้อยู่ในนั้นแหละ นี้ทางลิ้น

๕. ที่นี้ทางกาย เมื่อได้สัมผัส เมื่อมีอะไรมากระทบ เช่นเย็นร้อน อ่อนแข็ง อะไรทำนองนี้มากระทบ คือประสาทกายนี้ ท่านเปรียบเทียบเหมือนว่า ลำไส้ชุบเต็มไปหมดทั้งร่างกายเลยทีเดียว เว้นแต่ปลายเล็บปลายผม หรือประสาทส่วนใดส่วนหนึ่งที่มันพิการ ที่ว่าหนังหนาๆ หรืออะไรเป็น อัมพาตเหล่านี้ ไม่สามารถที่จะรับกระทบได้ แต่สิ่งที่ยังพอมีสประสาทอยู่นั้น ก็เรียกว่าเป็นรูปธรรมทางกาย สิ่งที่มากระทบนั้นก็ป็นรูปธรรม รูปธรรม อย่างละเอียดก็มี ไม่ละเอียดก็มี มากระทบ

ที่นี้ก็เกิดเป็น เวทนา คือว่าทุกข์ สุข อุเบกขาอยู่ในนั้น ทุกวินาที ที่มากระทบ

เกิดสัญญาความจำ เย็นร้อนอ่อนแข็งมากระทบ นี่สัญญา ความจำ เจตสิกตัวสังขารนี้เข้าปรุงแต่ง ปรุงแต่งให้ชอบใจ หรือ ไม่ชอบใจ ทำนองนี้เป็นต้น

ธาตุรู้ทางวิญญาณ ก็รู้ว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้มากระทบเหล่านี้เป็นต้น นี่ให้รู้

๖. ที่นี้ มาถึงเรื่องหทัยประสาทตานี้ เรื่องหทัยประสาทนี้ต้อง อาศัยทวารทั้ง ๕ นั้น ผ่านเข้ามาถึงใจ เรียกว่าธรรมารมณ มากระทบใจ มากระทบหทัยประสาทที่นี้ เออ...เกิดเห็นแล้วตานี้ คือว่ามากระทบแล้ว เกิดเวทนาสุข ทุกข์ หรืออุเบกขา อยู่ทางหทัยประสาท ความจำในอารมณ์ ที่จำมานั้นแหละ ที่จำมานั้นนะ ความจำในอารมณ์ก็เรียกว่าสัญญา ความจำ ตัวสังขารก็เพิ่งเข้าปรุงใจให้คิด เข้าปรุงใจให้คิดนั้นนะ ตัวสุดท้าย คือวิญญาณรู้อารมณ์

ที่นี้ อธิบายพอย่อๆ มาทั้ง ๖ ทวาร ให้รู้ว่าชั้นทั้ง ๕ กอนั้น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นั้น เกิดอยู่ในทั้ง ๖ ทวารนั้นเป็นสะพานเป็นสายใยทอดผ่านเข้ามาหาใจ ถ้าเป็นกรุปของชั้นห้าธรรมดา เช่นเรามองเห็นต้นไม้ภูเขาเลากาเหล่านี้ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งยังไม่ได้เกิดเป็นกิเลสใหญ่ไฟมหันต์อะไรทำนองนี้ ที่จะเป็นอุปาทานชั้นนี้ได้ นั่นก็คือไปยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของเรา ที่หลงพอกกล่าวว่ที่เขาเอาหยากเยื่อไปเผาทั้งนั้น เป็นของเธอก็หรือ..ภิกษุทั้งหลายก็ตอบว่า ไม่เนื่องด้วยข้าพระองค์ ก็ถูกต้อง ถึงเราจะรักษาไว้อยากให้เขาทรงอยู่เช่นนั้น เขาก็ทรงอยู่ไม่ได้ ก็เป็นกฎของเขาเช่นนั้น เป็นกฎของเขาเป็นกฎของธรรมชาติ เป็นกฎของพระไตรลักษณ์อยู่เช่นนั้น

เสียงเกิดขึ้นแล้วก็หายวับไปเลย ชั้นห้าเร็วมาก ดับพริบเร็วมาก แต่ตัวจำมาคิดนี้ จำมาคิดแล้วมาปรุงแต่งนี้ทางใจนี้ มันไม่ยอมปล่อย่างๆ เรียกว่าอุปาทานชั้นห้า

พระองค์ทรงตรัสกับภิกษุไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอทั้งหลาย จะเห็นว่าชั้นห้าไม่ใช่ตถาคตหรือ ภิกษุทั้งหลายก็ตอบว่า ไม่ใช่ ถ้าว่า... ชั้นห้าปราศจากตถาคตหรือ ก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ทั้งสองอย่าง คำพูดของหลวงพ่อก็คืออาจจะผิดไปมั่ง เพราะว่การใช้คำลีลาคำพูดก็พูดยากคือว่า เกิดกับตถาคตนั้น ชั้นห้าเกิดกับเราก็คือเหมือนกัน จะว่าของเราก็คือไม่ใช่ จะว่าไม่ใช่ของเราก็คือไม่ใช่ แท้ที่จริงนั้นก็ไม่ใช่ของใคร เพราะว่าเขาเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป

แต่สรรพสัตว์ทั้งหลายก็ยังข้องอยู่ในชั้นห้าเรียกว่าอุปาทานชั้นห้า ยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นเราเป็นเขาอยู่วันยังค่ำคืนยังรุ่งตลอดไปด้วยอำนาจของการปรุงแต่งนั่นเอง คือเจตสิกในท้องเรื่อง

ซึ่งถูกย้อมมาแล้วจากอวิชชา ความไม่รู้จริง คือความโง่เขลานั้นเอง
เรียกว่าอุปาทานขันธ

ตานี้...อุปาทานขันธนี้เป็นตัวที่จะให้สรรพสัตว์ทั้งหลายนี้
เกิดเป็นทุกข์ใหญ่ไพรมหันต์ ทุกคน...สัตว์ทุกรูปทุกนามที่เกิดมาก็ต้องการ
เวทนาที่ดี ต้องการเสวยเวทนาที่ดี ต้องการจำเป็นที่ดี อยากได้แต่ของดีๆ
งามๆ นั้นเรียกว่าอุปาทานขันธ ที่ชาวโลก ก็ขอกภัย... ที่ชาวโลกทั้งหลายนั้น
ได้สู้รบกันอะไรทำนองนี้ ป้อนกันหวงแหนพระนคร หรืออะไรก็ตาม หรือ
บิรवारพวกพ้อง ผลที่สุดท้าย ผลสุดท้าย การครองผัวครองเมีย การมีคู่ครอง
ก็ต้องการเวทนาตัวนั้นละ ต้องการสุขเวทนา คือต้องการความสุข
ในการสัมผัสนั่นเอง ในการสัมผัสถูกต้องร่างกายซึ่งกันและกันเหล่านี้
เป็นต้น หากไม่รู้ว่าเป็นแต่เพียงขันธห้าโดยธรรมชาติเท่านั้น สรรพสัตว์
ทั้งหลายจึงเวียนว่ายตายเกิดไปกับกระแสของอุปาทานขันธห้านี้อย่างไม่มี
ภพชาติที่จะสงบจบสิ้น พระองค์ก็ตรัสไว้เช่นนั้น

คือว่า...เช่นว่าสัมผัส เกิดสัมผัสเข้าไปแล้ว...ขอกภัยโทษ นี้ฝ่าย
บรรพชิตต้องสอนหนักแน่นเข้าไปอีก มีคำสอนที่ว่า นักกรรมฐานนี้
พูดตรงๆ

พูดออกไปตรงๆ ว่า การร่วมสังวาสกับหญิงกับชายนั้น เมื่อ
สัมผัสแล้ว เมื่อมีการสัมผัส รูปธรรมสัมผัส..ขอกภัยโทษ เออ...คือเครื่อง
เพศสัมผัสแล้วฝ่ายรูปธรรมสัมผัสซึ่งกันและกัน แล้วก็เกิดเวทนา สุขเวทนา
ตัวนี้ร้ายแรงมาก จนกระทั่งสร้างภพสร้างชาติสร้างลูกสร้างหลานอะไร
เต็มโลกขึ้นมา ก็เพราะว่าอยากสัมผัสตัวนี้แหละ อยากสัมผัสตัวนี้
เรียกว่ากามราคะนั้นแหละ เป็นต้นเหตุเป็นกองไฟอเวจีโลกกันตนรก
เหล่านี้ เมาโลก ก็เพราะว่าอยากสัมผัสตัวนี้แหละ อยากสัมผัสตัวนี้

แท้ที่จริงตัวนี้เป็นประธานเอก เรียกว่ากามตัณหา สัมผัสแล้ว เกิดเวทนา สัญญาความจำ จำไม่ลืมว่าฉัน จำไม่ลืม เรียกว่าความจริง เขาก็ขาดสันตติอยู่แต่ว่าปะติดปะต่อกันเข้าจำไม่ลืม ปรงแต่งก็ไม่ ยอมลืม ความจริงเขาก็ขาดสันตติอยู่ แต่ว่าจำ จนเป็นจุดเด่นเรียกว่า อุกาทานขันธ วิญญาณธาตุรู้ก็รู้อย่างที่ว่าเดินไปไหนไม่ได้ รู้อย่างเดียว เท่านั้น ส่วนสิ่งอื่นนั้น เป็นสิ่งประกอบเท่านั้น เป็นสิ่งประกอบ เป็นตัวประกอบ ในท้องเรื่อง ผลสุดท้ายแล้วมารวมอยู่ที่หทัยประสาท อย่างหลวงพ่อกเคยแสดงมาแล้วในวงศ์ปัจจุสมุปบาทนั่นเอง นั่นแหละ

แต่มีข้อสังเกตอยู่ว่า การอธิบายขันธห้านี้ คือว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แต่ในวงศ์ปัจจุสมุปบาทนั้นทำไมพระองค์เอาตัว อวิชา หรือเอาตัวสังขารขึ้นก่อน

เพราะตัวสังขารนี้เป็นตัวพญามารในขันธห้า เป็นตัวเอกว่าฉัน เป็นตัวเอกในท้องเรื่องที่จะให้เกิดอุปาทานขันธ เข้าปรงแต่งทั้งรูป เวทนา สัญญา เข้าปรงแต่งทั้งวิญญาณด้วย เข้าไปย้อมด้วย ทุกสิ่งทุกอย่างมันสามารถ ตัวปรงแต่งนี้เป็นเจตสิกเข้าประกอบ ได้ นี้ก็ขอให้เข้าใจว่าขันธห้าโดยธรรมชาตินั้นไม่ได้เป็นทุกขใหญ่ ภัยมหันต์เท่าไรนัก

ฉะนั้น จะสังเกตได้ เราพอใจหรือไม่พอใจบุคคลใดบุคคลหนึ่ง นั้นแหละ นั่นแหละคือตัวอุปาทานขันธ ยังปล่อยังวางไม่ได้ ยังไม่ได้ ถึงจุดที่จะขาดกระเด็นลงได้ สิ่งที่เราชอบใจหรือไม่ชอบใจนั้น ก็เป็น อุปาทานขันธอยู่ในกรู่นี้เหมือนกัน เออ...นี่ให้สังเกตที่ใจของเราว่า ก่อนที่จะถึงวิสุทธิตันธนั้นได้ไม่ใช่ของง่าย

เรียกว่าพระอริยเจ้า ภูมิตั้งแต่ชั้นพระโสดาบันถึงสกทาคามี เหล่านี้ก็ยังมีกำลังอ่อนไม่ถึงตัดให้ขาดกระเด็นได้ นอกจากชั้นพระอรหันต์ เท่านั้นถึงจะตัดให้พินาศขาดกระเด็นได้

ที่นี่ สำหรับวิสุทธิขั้นนั้น ชั้นอันบริสุทธิ์เป็นวิมุตติขั้นนี้ พ้นจากอุปาทานขั้นนั้น คือว่าพ้นจากสมมุติบัญญัติ พ้นแล้ว ท่านจะไม่เรียกอุปาทาน สัญญา สังขาร วิญญาณเลยก็ได้ เรียกว่าเขาเป็นไปอย่างนั้นเฉยๆ ไม่ได้สนใจจิตสนใจว่าเขาเป็นอะไร

แต่หลักการสอนหลักการแนะนำ ต้องแนะนำตามบัญญัติ ตาม ศัพท์บัญญัติที่พระองค์ได้วางไว้ ให้พิจารณาไตร่ตรองโดยรอบคอบ

เช่นว่าเสียงที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต หรือจะเกิดในอนาคต หรือเกิดในปัจจุบัน หรือเสียงภายในภายนอกเหล่านี้ จะจับคู่ให้ดูอย่างเมื่อนั้น ก็ได้อีก

สำหรับเสียงภายในภายนอกหลวงพ่อก็บอกแล้วว่าเสียงต้องร้อง หรือเสียงอะไร ผายลมหรือเสียงอะไรเหล่านี้ เราเปรียบเทียบเข้ามา เสมือนหนึ่งเสียงที่ว่า ฉันรักเธอ เธอรักฉัน เหล่านี้ ก็สักแต่ว่าเสียงไม่ใช่สัตว์ บุคคลตัวตนเราเขา มันยืนโรงก็ไม่ได้ มันยืนโรงอยู่ไม่ได้ มันยืนหยัดอยู่ ก็ไม่ได้ มันเกิดขึ้นแล้วถึงจะดีถึงจะชั่วถึงจะเป็นอุปาทานขั้นนี้ ก็เกิดขึ้นแล้ว ตั้งอยู่ดับไปเหมือนกัน ไม่มีอะไรที่จะว่าเป็นอึดตาค้ำฟ้าค้ำดินอยู่ได้เลย แต่วิธีจะปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ หรือให้ถึงที่สุดแห่งพรหมจรรย์นั้น มันเรียกว่าก็ทำตามแบบแผนให้มีภูมิเกณฑ์ที่แน่นอนที่สุดถึงจะทำได้

ฉะนั้น วิธีการอธิบายขั้นตอนนี้ ก็มี... มีกัน มีหลายรูปแบบ มีหลายรูปแบบก็เกิดจากใจปรุงแต่งซะก่อนก็มี เรียกว่ามันเก็บมาคิดตั้งนานแล้ว นี่เรียกว่านามเป็นปัจจัยให้เกิดก่อน นี่ละวงศ์ในปฏิจฺจสมุปบาท นามเป็นปัจจัยให้เกิดก่อน สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดก่อน แต่ที่จริงก็เกิดอยู่ทุกวี่ทุกวันนั่นแหละให้เรารู้ ถ้าเราจับเอาทวารใดทวารหนึ่งอย่างหลงพ้อว่านั่น มาพิจารณาดู

คือว่าการพิจารณานี้เขาผ่านไปแล้ว ความจริงเขาผ่านไปแล้ว เช่นได้ยินเสียงนับหนึ่งทำนองนี้ ก็เป็นขั้นกรู๊ปหนึ่งเขาผ่านไปแล้ว ให้พิจารณาว่าสักแต่ว่าเสียงเฉยๆ สักแต่ว่ากรู๊ปของขั้นห้าเท่านั้นไม่ใช่ เรารู้เขารู้ เป็นธาตุรู้ เป็นธาตุดิน น้ำ ไฟ ลมที่ประชุมกันเข้าแล้วก็มี อุปาทนายรูป คือเรียกว่า อุปาทนายรูปอะไรทำนองนี้ มาอาศัยเกิดขึ้น มีประสาทตา ประสาทหู ประสาทจมูก ประสาทลิ้น ประสาทกาย มาอาศัย มีสิ่งมากระทบกันเข้า โดยธรรมชาตินะ โดยธรรมชาติ ไม่ใช่โดยสัตว์บุคคลตัวตนเราเขา

สรรพสัตว์ผู้หลงไหลอยู่ จึงไปติดกับจึงไปติดแห่งกตายนตัวอยู่ใน อุปาทานขั้นนี้ ยึดมั่นถือมั่นอยู่ในแนวความคิดของตัวเองเสียเป็นส่วนมาก หารู้ไม่ว่ายึดมั่นถือมั่นในแนวความคิดของตัวเองนั่นแหละ ท่านเรียกว่า อุปาทานขั้นนี้...ก็ขอให้จำไว้

ให้พิจารณาที่เราั่งไปนั่น ที่เราั่งไปพิจารณาไป บางทีก็ให้เกิดสังเวทสลดใจก็ได้ในกองของขั้นห้า ให้เราารู้ไว้ คือว่าขั้นนี้แปลว่า กองๆ หนึ่ง กองรูป กองเวทนา กองสัญญา กองสังขาร กองวิญญาณ ให้เราารู้ไว้ เพราะว่าเราบวชเข้ามาในพระธรรมวินัยของพระองค์นี้ เราต้องรู้ เราต้องรู้ความหมายของเราด้วย เราโดยสมมุติเท่านั้นนะ เราโดยสมมุติ

ท้ายที่สุดนั้น กอของขันธห้า นั้นเมื่อปราศจากร่างกายอันกว้างศอกยาววาวหนาคับ เมื่อปราศจากธาตุดิน น้ำ ไฟ ลมประทุหมกกันเข้า นั้นเรียกว่าคน สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขานั้นมันก็หมดเกมส์กันเท่านั้น คือว่าหมดที่อาศัยเกิด มันก็จบกิจแต่เพียงแค่นั้น แต่ว่าจบเฉยๆ ยังไม่ได้เป็นวิสุทธิขันธเหมือนพระอริยเจ้า

พระองค์ท่านจึงตรัสว่า

“ตา หู จมูก ลิ้น กาย เขายังเป็นของไม่วิบัติ พวกเธอทั้งหลาย ก็ยังจะได้เสวยสุขบ้างทุกข์บ้าง พอใจบ้างไม่พอใจบ้าง แต่ระหว่างตัวโคตรเหง้าของอวิชชา ตัวราคะ โทสะ โมหะ นั้นได้พินาศขาดกระเด็นไปแล้ว...”

หมายความว่าอินทรีย์ทั้ง ๕ นี้ อินทรีย์ทั้ง ๕ หมายความว่า

จักขุอินทรีย์ โสติดินทรีย์ ฆานินทรีย์ พุทรวมๆ ว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย เขายังเป็นของไม่วิบัติยังรับอารมณ์ได้อยู่ แต่ไม่สามารถที่จะไปบังเกิดให้เป็นอุปาทานขันธที่ใจของท่านได้เท่านั้น ก็ขอให้เข้าใจวิสุทธิขันธของพระอริยบุคคลนี้ไม่เหมือนคนธรรมดาอย่างเรา ท่านปล่อยวางได้ด้วยอานุภาพที่ท่านทำถึงนั้นแหละ เรียกว่าอเสขบุคคล ผู้ไม่ศึกษาอีก ผู้ไม่มีกิจที่จะศึกษาชวนชวายอีก นี่เป็นขันธอันบริสุทธิ์

สำหรับปุถุชนคนธรรมดาแล้วไม่สามารถที่จะทำให้ถึงวิสุทธิขันธได้โดยง่ายแต่ก็ไม่เหลืออวิสัย หลวงพ่อว่าไม่เหลืออวิสัย

ฉะนั้นการที่ ก็ไม่เฉพาะเจาะจงที่ใดที่หนึ่งนะชาวโลกทั้งหลาย ยึดมั่นในแนวความคิดของตนเอง ว่าเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เช่นอย่างทีที่สนพระนิพนธ์ไปพูดกับพระบรมศาสดาว่า “สิ่งทั้งหลายเราไม่ชอบใจทั้งหมด” อะไรทำนองนี้ ก็แสดงว่านั่นแหละ คือตัวอุปาทานขันธียึดมั่นอยู่ที่จิตที่ใจของตนเอง เมื่อตนเองไม่ชอบอย่างนี้ คนอื่นอาจจะชอบ อะไร

ทำนองนี้ มันก็ล้วนแต่เป็นอุปาทานขันธคือยึดมั่นถือมั่น สรุปล้วนนั้น
 สรุปล้วนมีตอนสรุปอยู่ตอนเดียว คือว่าตัวปรุงแต่งมันปรุงให้ใจชอบหรือไม่ชอบนั้นแหละ มาสรุปเอาตรงนี้ เรียกว่าอุปาทานขันธยึดมั่นถือมั่น
 เป็นอุปาทานการยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นคนเป็นสัตว์ ว่าเรารู้ เราชอบใจ
 อย่างนี้ เราเกลียดอย่างนี้ เราจะต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ ล้วนแต่เป็น
 อุปาทานขันธ หรือว่าเราต้องการให้คนอื่นทำแบบนี้ให้ได้ ทำนองนี้
 ก็เรียกว่าเป็นอุปาทานขันธเหมือนกัน เรียกว่าทำให้ถูกใจของเราให้ได้
 ก็เป็นอุปาทานขันธอยู่ที่ใจของเรา

ฉะนั้น พยายาม ถ้าเรายังไม่ถึงนะ ถ้าเรายังไม่ปฏิบัติไม่ถึง ก็พยายาม
 หักห้ามจิตใจและพิจารณาในกองของขันธห้า รูป เวทนา สัญญา ที่เกิดขึ้น
 ในทวารใดทวารหนึ่ง ให้รู้ว่าที่เกิดขึ้นกับใจของเรานั้นที่เราคิดว่าผู้นั้น
 วิเศษหรือไม่วิเศษทำนองนี้ เรียกว่าคนนั้นหลงคนนี้ไม่หลง อะไรทำนองนี้
 ก็ล้วนแต่เป็นอุปาทานขันธทั้งนั้น คือว่าจิตใจของเราหรือเจตสิกเข้ายึด
 มั่นพาสัดสายไปหาคน พุดตรงๆ มั่นพาสัดสายไปหาคน ไปหาหญิง
 ไปหาชาย ไปหานาย ก. นาย ข. ไปหาภิกษุ ก. ภิกษุ ข. ว่าเป็นคนเป็นสัตว์
 เสมอไป ไม่พิจารณาว่าสิ่งเหล่านี้เป็นแต่ธาตุขันธเท่านั้น ไม่ได้พิจารณา
 ให้ลึกซึ้งลงไปโดยแยบคาย เราขาดการพิจารณา

ฉะนั้น หลวงพ่อจึงแนะนำในวิธีของขันธห้าให้ฟังว่า เป็นแต่สภาวะ
 เขาเกิดขึ้นครั้งหนึ่งๆ เท่านั้น จะสามารถตั้งอยู่ได้ไม่นานเท่าไรนักก็ดับไป
 ปุบเดียวก็ดับไปแล้ว แต่การที่เก็บมาคิดนั้นนะ สัญญาความจำ เรื่องราว
 เกิดขึ้นแล้วตั้งสืบปีต่อบปี เรายังนึกขึ้นมาได้นั้น นั่นนะเป็นขันธในอดีต
 เรายังนึกมา แต่สภาวะเป็นปัจจุบันนะ สภาวะนั้นเป็นปัจจุบันเสมอ
 ถึงเรื่องราวจะเป็นอดีตก็ตาม ที่เราเคยรักใคร่ซึ้งใคร่มาแต่ก่อนนั้น
 เราเก็บมาคิด สภาวะก็เป็นปัจจุบันเหมือนกัน

ฉะนั้น ให้ตั้งหน้าตั้งตาบากบั่นทำความเพียรเอาชนะตัวปรุงแต่งนี้ให้ได้ เช่นว่าคนนั้นคนนี้ศักดิ์สิทธิ์อย่างนั้น ศักดิ์สิทธิ์อย่างนี้ คือว่าเขาเป็นอย่างนั้น เขาเป็นอย่างนี้ แท้ที่จริง ถูกแล้ว ถูกความคิดคือเจตสิกสังขารนั้นเข้าย่อม เข้าย่อมแล้ว จึงได้ผ่านออกมา

ทีนี้ ผ่านออกมาทางไหน คือว่ามันอดกลั้นไว้ไม่ได้ มันก็ต้องผ่านมา มันบังคับให้พูดให้ทำ ความคิดมันบังคับให้พูดให้ทำไปตามนั้น เรียกว่าเวียนว้ายตายเกิดไปกับกระแสของอุปาทานขันธทั้งนั้นเลย ก็ขอให้เข้าใจในวงศ์ขันธห้า

ฉะนั้น การที่จะพูดจะบอกนี้ ก็บอกเป็นกลางๆ ว่า ให้ศึกษาเอาด้วยในบทหลักนักธรรมโท นักธรรมเอกอะไรทำนองนี้ก็หมด ในพระไตรปิฎกก็มีหมดให้ศึกษาเอา แล้วก็โน้มมาพิจารณา

ตัวเอกในท้องเรื่อง ก็คือตัวสังขารความคิดปรุงแต่งนี้เอง จะคิดว่าจะเอาชนะคนโน้นเอาชนะคนนี้ ก็ล้วนแต่เป็นว่าอุปาทานขันธคือ ความคิดของตัวเองนี้แหละ ความคิดนี้สมมุติเฉยๆ นะ คือว่าเรายังพันสมมุติบัญญัติไปไม่ได้ เรายังพันตัวคนไปไม่ได้ เรายังพันไปไม่ได้ มันเป็นสภาวะที่เผาจนจิตใจของแต่ละรูป ของแต่ละนามอย่างไม่รู้จักชาติที่จะสงบจบสิ้นลงได้เลย ก็เพราะอุปาทานขันธนี้แหละเข้าไปบังคับให้สรรพสัตว์น้อยใหญ่ทั้งโลกนี้ ทำไปตามอำนาจของการยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นเราเป็นเขาอยู่ร่ำไป เราจึงถูกไฟกองใหญ่เผา ถูกไฟกองใหญ่เผาวันแล้ววันเล่าอย่างไม่มีชาติที่สงบจบสิ้นอย่างหลวงพ่อบอกว่า

ก็ขอให้พยายามศึกษาในเรื่องขันธห้า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ให้ถูกต้องทั้ง ๖ ทวาร ให้รอบคอบที่สุด คือว่าให้หม่อมเข้ามาสู่จิตสำนึกของเรา

ทวารทั้ง ๕ หลวงพ่อก็บอกแล้วเป็นสายใยเป็นสะพานทอดผ่านเข้าไปหาใจ แล้วเจตสิกเข้าปรงแต่งทันที มันปรงแต่งได้ทั้งรูป เวทนา สัญญา ทั้งตัววิญญาณ มันยอมได้หมด ให้เป็นอะไรก็เป็นไปได้ตามอำนาจของมัน

ถ้าใครมีบารมีอินทรีย์อันแก่กล้าแล้วจึงจะดับมันลงได้

ทีนี้ ทำอย่างไรถึงจะดับมันลงได้ เพราะว่าตัวอุปาทานขันธนี้เป็นตัวร้ายแรงมาก ก็ด้วยอำนาจที่ที่จะทำให้มันขาดสันตติลง สรรพสัตว์ทั้งหลายจึงเข้าใจว่าความคิดนั้นเป็นอิตตาตัวตน เราคิด ตัวตนของเราคิด อิตตาของเราคิด อิตตาของเรารู้ เป็นอิตตาของกิเลสมันเผาผลาญอยู่วันแล้ววันเล่า แม้แต่เวลาค่ำคืนเราฝันไปมันก็ยังเป็นรูปร่างของอิตตาตัวตนให้เราเห็นอยู่ เรายังตัดให้ขาดกระเด็นไม่ได้

ฉะนั้น ในแนววิธของขันธห้านี้ ก็ยกขึ้นสู่วิปัสสนาภูมิได้ มาพิจารณาให้เห็นอย่างแยกคางก็จะเห็นว่า การที่เราอยู่ร่วมกัน หรือคนทั้งโลกนั้น พุดไปต่างๆ นานานั้น ก็ให้ถือว่าเป็นอุปาทานขันธที่พาพุดออกไป เรียกว่าแยกพวกแยกคณะเหล่านี้เป็นต้น หรืออะไรที่เขาพุดว่าคนรู้ไม่บอก คนบอกไม่รู้ เหล่านี้เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ว่าเป็นอุปาทานขันธที่พาเขาพุดไปทำนองนั้น เขาพุดไปโดยที่เขาไม่รู้ว่าความจริงเป็นขันธห้า กองขันธห้านี้ ท่านก็เปรียบที่ว่ามันคล้ายๆ กับพยับแดดที่เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เกิดขึ้นแล้วก็ดับไปเท่านั้น แต่ว่าเราเก็บมาคิดปะติดปะต่อกัน มันเลยเป็นอิตตาคคล้ายๆ เป็นสายเดียวกันตลอดสายชั่วชีวิต ตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งวันตาย จึงเป็นอิตตาเผาผลาญสรรพสัตว์น้อยใหญ่วันแล้ววันเล่าคืนแล้วคืนเล่า

อย่างไม่มีชาติมีภพที่จะสงบจบสิ้นลงได้เลย นอกจากชั้นพระอรหันต์ผล
เท่านั้นถึงจะดับมันลงได้

ตัวอัตรตาของความคิดตัวนี้ เข้าปรุงแต่งให้เป็นอุปาทานชั้นนี้
ก็ขอให้จำไว้ว่าหลวงพ่อบรรยายพ่อย่อยๆ ให้ฟังนี้ก็ไปศึกษาเพิ่มเติมเอา
ในเรื่องของชั้นนี้ทำให้เกิดขึ้นแต่ละทวารนั้น ถ้าจะอธิบายให้ละเอียดนั้น
ทุกวิถีก้าวเราเดินไปก็เป็นชั้นนี้ทั้งหมด

แต่หลวงพ่อก็อธิบายให้ฟังเฉพาะ ๖ ทวารเท่านั้น ให้เข้าใจ

ฉะนั้น ก็ขอให้พวกเราทั้งหลายจงอย่าเผลอ จงอย่าพยายาม
เผลอ ถ้าเราเผลอพูดออกมาในทำนองคล้ายๆ ที่ว่าเราไม่ได้
ปฏิบัติธรรมอะไรเลยนั้น มันจะผิดเป้าหมายในการบวชของเรา
คือผิดเป้าหมายที่ว่าเรามาสรรสร้างสมบารมี เป็นอย่างน้อยๆ นะ
เป็นอย่างน้อยๆ ที่ว่าถูกจิตหรือถูกใจ หรือว่าชอบจิตหรือว่าชอบใจ
หรือว่าเกลียดใครซึ่งใครเหล่านี้เป็นต้น เรียกว่าอัตรตาของกิเลส
มันเข้าเผลอนตัวแล้ว มันเข้าเผลอนตัวเราทันที นี่เป็นอุปาทานชั้นนี้

ฉะนั้น พยายามกำหนดดู คือฟังดูอย่างหลวงพ่อบอก ฟังดู
ฟังเฉยๆ ไม่ต้องกำหนดอะไร ทุกคำทุกคืนไป จึงจะผ่าน
พ้นสมมุติบัญญัติไปได้ สมมุติบัญญัติของรูปของนามไปได้

ถ้าไม่ถึงที่สุด ถ้าไม่เข้าสู่กระแสพระนิพพาน อย่างน้อยๆ
พระโสดาบัน ก็พอรู้เป็นเลาๆ แต่ยังดับให้เป็นสมุจเฉทไม่ได้ นอกจาก
ชั้นพระอรหันต์เท่านั้น ชั้นพระอรหันต์ผลเท่านั้นที่จะดับให้เป็นสมุจเฉท
ปหานโดยเด็ดขาดลงได้ นี้ก็ขอให้เข้าใจในแนวทางของชั้นนี้ให้ และ
ก็พร้อมพิจารณาในใต้เต้าตั้งแต่เบื้องต้นอย่างหลวงพ่อบอกว่านั่นแหละ
คือว่าสุภกรรมฐานเข้าประกอบอีกด้วย ธาตุอันร่างกายอันกว้างสอก
ยาววา หนาคืบนี้ มันเป็นซากของอสุภะ มันเป็นซากศพ แต่ประสาทตา

หู จมูก ลิ่น ภาย ใจ มันก็อาศัยซากศพนี้แหละเกิดขึ้น เออ...เกิดขึ้น โดยธรรมชาตินะ โดยธรรมชาติที่อาศัยบิดามารดาเป็นแดนเกิด ฉะนั้น ก็ขอให้เข้าใจตามหลวงพ่อบรรยายมานี้ ก็ขอให้ตั้งสติของตนเองนั้น ให้ระลึกนึกอยู่เสมอทุกวี่ทุกวันทุกวินาที จึงจะถือว่าเป็นนักปฏิบัติธรรม เพื่อความหลุดพ้นจริงๆ มีวิธีหลายวิธีที่จะศึกษาได้แต่เข้าไปหาถึงความ พ้นทุกข์ เมื่อเราแตกฉาน หรือรู้พอเป็นเลาๆ เป็นราวๆ ในเรื่องขันธห้าแล้ว เราจึงมาบริกรรม หรือมาเพ่งอย่างหลวงพ่อบอกนั้นก็จะได้ผลง่ายขึ้น

ทั้งๆ ที่เราไม่รู้ว่ากองขันธห้าเป็นเช่นไรนั้น มันก็จะสับสนอลหม่าน คือว่ายึดมั่นถือมั่นในแนวความคิดของตนเองจนเกินไปก็อุปาทานขันธ ยิงทวิกำลังขึ้น ยิงทวิกำลังขึ้นให้มีการอาฆาตพยาบาทซึ่งกันและกัน เออ...มีหมู่บ้านก็เกิดที่ว่า เกิดราวี่กัน หรือเกิดรบราฆ่าฟันกัน แบ่งแยก กันเป็นประเทศโน้นประเทศนี้ อะไรทำนองนี้ ก็ล้วนแต่เป็นอุปาทานขันธ ทั้งนั้น อุปาทานขันธคือว่ายึดมั่นตัวตนว่าเป็นหนึ่งครองโลกให้ได้ แท้ที่จริง คนที่เป็นหนึ่งครองโลกนั้นก็คือตัวอุปาทานขันธนั้นแหละ อุปาทานขันธ คือหลง หลงไปในทำนองนั้น คือว่าเขามีอำนาจจะไปบังคับบัญชาไม่ได้ เขาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เช่นตาเขาก็มีหน้าที่เห็น เออ...มีหน้าที่เห็นเท่านั้น ใจก็มีหน้าที่คิด จะไปบังคับเป็นอย่างอื่นไม่ได้ หูก็มีหน้าที่ได้ยิน จมูก ก็มีหน้าที่ได้กลิ่นดมกลิ่นเท่านั้น เป็นคนละหน้าที่ ลิ่นก็มีหน้าที่รู้รสเท่านั้น ภายก็มีหน้าที่เรียกว่ารู้สัมผัสเท่านั้น

ก็ขอให้เรารู้ว่า แต่ละทวารนั้นจะสับสนกันไม่ได้ แต่ ๕ ทวาร ภายนอกนี้มันจะค่อยๆ เรียกว่าค่อยป้อน ค่อยป้อนเอาเหยื่อ คือ กิเลสเข้าไปปรุงแต่งอยู่หทัยประสาท ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจง... จงพยายามพิจารณาโดยแยบคาย

นี่แหละ หลวงพ่อสมเพชเวทนาพวกสัตว์ทั้งหลายที่พูดออกไป
ต่างๆ นานา ทั้งๆ ที่ว่าขันธห้ามันพาเป็นไป

ฉะนั้น ถ้าผู้ใดประพฤติกรรมกรรมฐานนั้น ยังไม่ได้ถึงจุดที่แท้จริงนะ
ก็จะหลงอุปาย ก็จะมีอุปาย... อุปายของอะไร อุปายของกองกิเลส
ของอุปาทานขันธนั้นแหละ

คือวิธีการอธิบายของขันธห้านี้ก็แปลกประหลาด เช่น
หลวงพ่อก็อธิบายว่า อยู่ในวงศ์ปฏิจจสมุปบาทนั้น พระองค์ยกเอา
เจตสิกตัวสังขารขึ้นก่อนเลย ซึ่งมีวิชาอาสวะเข้ามาประกอบ
แล้วก็มาปิดบัง ตานี้.....เข้ามาปิดบังเหมือนเมฆก้อนมืดมิดมา
ปิดบังดวงอาทิตย์ไว้ไม่ให้ส่องแสงรู้อะไรเลย ปิดบังตัววิญญาณ
นั้นแหละ จึงตกอยู่ในอำนาจของเจตสิกทั้งหมดเลย เจตสิกคือ
ความคิดนี้แหละ จึงตกในอำนาจของมัน จึงเวียนวนทนทุกข์ไป
กับกองกิเลสตัณหาอยู่รำไป

ฉะนั้น ก็ขอให้ตัดตัวนี้แหละ คือกองนามรูปนี่แหละ คือ
กองนามรูป...นาม รูป หรือ

นาม...คือตัวสังขาร

รูป...ที่เรามองเห็นในทางมโนทวารหทัยประสาทนั้นแหละ
มันจำมา สำคัญที่สุดอยู่ที่ทวารเดียวตานี้... อยู่ที่ทวารเดียว

ทวารนอกนั้น ให้เราพิจารณาซะก่อน ให้เราพิจารณาย้อนเข้ามา
คือว่าย้อนเข้ามาหาจิตใจของเรา เราจะรู้ได้ทันทีว่าทวารทั้ง ๕ นั้น
เขาจะเป็นสะพานทอดเข้ามาหาใจอย่างรวดเร็วทันที จนกระทั่งที่ว่า
เราไม่รู้เลย เราไม่รู้คือว่าไม่รู้สีกตัว บางทีพูดเพ้อไปคล้ายๆ ที่ว่าคล้ายๆ
ไม่มีอะไรปรุงแต่ง คือว่าพูด... พูดไปเลย คือพูดคล้ายๆ ที่ว่าไม่มีจิตมีใจ
อะไรทำนองนี้ คือว่าเป็นของละเอียดมาก...เป็นของละเอียดมาก ละเอียด

ที่สุด นอกจากญาณอันละเอียดสุขุมคัมภีรภาพของชั้นพระอรหันต์ เริ่มแรก ก็คือสัพพัญญูท่านรู้จักก่อน ท่านจึงอธิบายให้สาวกหรือพุทธบริษัทของพระองค์ให้ปฏิบัติตามนี้ จึงจะพ้นทุกข์ได้

ถ้าใครรู้แตกฉานอย่างน้อยๆ นะ ในกองชั้นห้าเฉพาะทวารเดียว จะเอาไปเปรียบเทียบได้หมดเลย ทวารทางหูนี้เอาไปเปรียบเทียบเพราะว่า เห็นชัดที่สุด ถ้าได้ยินบีบมันก็ดับบีบเป็นกองหนึ่งแล้วชั้นห้า รู้ทั้ง ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

นี่ ในแนวการพูดของสำนักปฏิบัติธรรมกรรมฐาน จำเป็นอย่างยิ่ง ก็ต้องพูดในแนวปฏิบัติ พูดออกแนวอื่นไม่ได้ ก็ขอให้ศึกษาเล่าเรียน ผู้เข้ามาฟังใหม่ๆ หรือมาบวชใหม่ๆ นะ มารู้มาเห็นใหม่ๆ นะ อาจจะเป็นของยาก แต่ถ้าเราสนใจใคร่สนใจจริงๆ ว่าเราจะเอาพ้นทุกข์ให้ได้ หลวงพ่อว่าเป็นของไม่...ไม่เกินวิสัย...*ไม่เกินวิสัย*

ฉะนั้น ก็ขอให้ตั้งอกตั้งใจว่า ที่เราพูดออกไปนั้น มีอะไรบังคับให้พูดไม่ใช่คนอื่นบังคับ แต่เป็นตัวเจตสิกสังขารการปรุงใจ คือบังคับใจ แล้วก็เปล่งออกทางวาจา คือว่าบังคับให้พูดให้ทำอะไรทำนองนี้ เป็นอุปาทานชั้นห้า พยายามที่ว่าบังคับ หรือว่าปล่อยวางเป็นเบื้องต้นเสียก่อน อดกลั้น ท่านเรียกว่ามีขันติ ขันติบารมีธรรม เข้าช่วยซะก่อน เข้าช่วยไว้เป็นอันดับแรกนะ เข้าช่วยไว้ นี่ถึงจะพ้นทุกข์ได้ พยายามอย่าแสดงออกมา คือว่าถ้ามันแสดงออกมาแล้ว แสดงว่า..มันเหลือแล้ว เรียกว่ามันเหลือแล้ว ที่ว่าเหลือ...เหลือออกอุปาทานชั้นห้าใหญ่ออกมาแล้ว จึงแสดงออกมามากมายนอกให้คนรู้ได้ ให้เข้าใจว่าที่หลวงพ่อกเทศน์ธรรมออกไปนี้ก็เพื่อสงเคราะห์ให้มีบารมีเพิ่ม เอ้อ..ขันติบารมีให้เอาเข้าช่วย

พระองค์ก็ตรัสไว้ว่า “ขันติ ประระมัง ตะโป ตีติกขา”

นี่...ขันติ นี่แหละ

ขันตินี้เป็นตะเครื่องเผากิเลสอันยิ่งยวด ขันตินี้...ขันติตัวนี้

เมื่อมีกิเลสเข้าครอบงำจิตใจ หรือมันบังคับเราให้ว่าให้คนโน้น คนนี้ เอ้อ...ค่าคนโน้นคนนี้ เราก็พยายามมีขันติเข้าบังคับเอาไว้ ก็จะเป็นอะไรละก็จะเป็นบารมีของเรานั้นเอง เป็นบารมีของเรา เอ้อ...ได้แต่ไปถึงความพ้นทุกข์ในที่สุด ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงจำเอา

ที่เราสร้างบารมีนั้นไม่ใช่มาสร้างเฉพาะรูปแบบเท่านั้น เราต้องสร้างเข้าไปในจิตใจ ในส่วนลึกของเรา ในส่วนที่ลึกๆ ในใจของเรา เกิดขึ้นแต่ละครั้งให้เรารู้ว่าใจเกิดขึ้นแต่ละครั้งมันเกลียดใครชังใครชอบใคร อะไรเหล่านี้เป็นต้น ให้หยิบมาเป็นครูของเรา ว่าคนเหล่านั้นหลงอย่างนั้น หลงอย่างนี้ หรือเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เก็บมาเป็นครู เป็นเครื่องเตือนใจเรา คำว่าเป็นครูเป็นเครื่องเตือนใจเรา เราไม่จำเป็น เราไม่จำเป็นนะเราไม่จำเป็นต้องไปบังคับเขาเสมอไป เพราะว่าเรื่องของเขาเป็นไปอย่างนั้น ชะแล้ว ให้สมเพชเวทนาเขาหลงไปแล้ว ให้เขาหลงไปแล้ว

แต่แท้ที่จริงนั้นตัวที่เรา ตัวที่จะให้สมเพชเวทนาจริงๆ นั้น

ให้สมเพชเวทนาตัวบังคับเรา คือตัวบังคับเราให้เป็นไปตามอำนาจของมัน ให้ไปดูถูกคนนั้น ให้ไปดูถูกคนนี้ อะไรทำนองนี้ เรียกว่าอุปาทานขันธที่บังคับเรา เป็นกองไฟ เป็นกองนรก อันยิ่งใหญ่ที่เผาใจสรรพสัตว์ให้เป็นไปตามนั้น

ก็ขอให้พวกท่านทั้งหลายจงจำไว้ว่า การที่เข้าใจว่า ก็ขอรักด้วยที่ ก็ไม่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งที่หลงพ้อผ่านๆ มานั้น ที่พูดออกไปนั้น ที่ดูถูกกันออกไปนั้น ที่เขาฆ่ารันพันแทงที่ว่าฆ่าราวีกันนั้น ก็ล้วนแต่ที่ว่ายึดมั่นถือมั่นในแนวความคิดของตนเอง จะเอาชนะในแนวความ

คิดของคนอื่นให้ได้ อะไรทำนองนี้ คือยึดมั่นในแนวความคิดตนเอง
 เสมอไป นั่นแหละคือตัวอุปาทานชั้น ๓ คือยึดมั่นถือมั่นตัวอุปาทานอย่าง
 แท้จริงเลยทีเดียว หารู้ไม่ว่าตัวความคิด ถ้าคนมีปัญหาจริงๆ แล้ว
 ก็สมมุติเอาก็ได้ สมมุติจับหามันลงดูมันมีตัวมีตนหรือเปล่า มันไม่มี
 ตัวตน แต่มันสามารถถึง...ดิ่งเอาร่างกาย ดิ่งเอามือทั้งสองข้างของเรา
 ดิ่งเอาเท้าทั้งสองข้างของเรา หรือดิ่งเอาส่วนใดส่วนหนึ่งไปทำร้ายคนอื่น
 หรือดิ่งเอาปากของเราบอกให้ไปด่าคนโน้น บอกให้ไปด่าคนนี่ ก็ล้วน
 แล้วแต่นั้นแหละเจตสิก คือสังขารมันบันดาลให้เป็นไปตามอำนาจของ
 มัน เรียกว่าอุปาทานชั้น ๓ ในวงศัပ္ปกิจจุสมุပ္บาท การเกิดทุกครั้งเป็น
 ทุกข์รำไป คือเกิดอุปาทานชั้น ๓ นี้แหละ ก็ขอให้เข้าใจตามนี้

ฉะนั้น ในท้ายที่สุดการบรรยายในวันนี้ก็ขอให้ท่านทั้งหลาย
 ถึงหลวงพ่อบิณฑิมาไม่ชัดเจน ก็พยายามไปศึกษาเอาในตำรับตำรา
 เพิ่มเข้าไปบ้าง เพิ่มเข้าไป เพิ่มเข้าไปด้วยเพื่อช่วยอีกทางหนึ่ง

ตั้งแต่ก่อน สมัยหลวงพ่อบิณฑิมา ก็จำเอาอยู่หรือ จำเอา
 ทุกบททุกตอน แต่มันไม่ซึ่งถึงแก่น..ไม่ซึ่งถึงแก่น*

ในท้ายที่สุดนี้ก็ขอให้พวกท่านทั้งหลาย มาตรแมนว่าปรารถนา
 ถึงนิพพานชั้นใดชั้นหนึ่ง ก็ขอให้ได้สมตามความมุ่งมาดปรารถนา

ทุกท่าน ทุกท่าน เทอญ ฯ

* ระบบการอัดเสียงขัดข้อง จึงทำให้เสียงพระธรรมเทศนาของหลวงปู่สาวกโลกอุดร
 ธรรมปาโล ขาดหายไปบางประโยค

อันตัวคน	วนขันธห้า	บ้าธาตุสี่
ธาตุอัปรีย	ที่หลอกเรา	ให้เมาหลง
ให้เรารัก	ให้เราใคร่	ใจพะวง
ให้หวงง	หลงขันธห้า	ตามืดมัว
จิตของตัว	เผาผลาญตัว	ชั่วชีวิต
เพราะหลงผิด	ติดอัตตา	บ้ายึดถือ
จิตอึดตา	ค้นหาเผา	เผ่าปรนปรีอ
จิตยึดถือ	คือกรรมชั่ว	ตัวจัญไร
สัตว์น้อยใหญ่	จึงหลงไหล	ในอัตตา
หลงคิดว่า	ในธาตุสี่	มีเจ้าของ
ธาตุดินน้ำ	นามลมไฟ	มีใจครอง
มันเป็นของ	ธรรมชาติ	ขาดตัวจริง
สัตว์ชายหญิง	วิ่งตามใจ	ไม่ฝึกฝน
จึงมีตม	อนธการ	วิมานทุกข์
หลงขันธห้า	ตามองเห็น	ว่าเป็นสุข
เหมือนติดคุก	ติดนรก	หมกเผาใจ

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล

การพิจารณาชั้น ๕

พระธรรมคำสอนเพื่อมรรคผลนิพาน
โดย หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล

วันนี้หลวงพ่อก็ได้อธิบายถึงในแนววิธีปฏิบัติเพื่อจะได้เข้า หรือเดินทางไปสู่ความพ้นทุกข์ จะอธิบายในแนวของชั้นห้า เพื่อแยกออกเป็นแต่ละกองเป็นแต่ละส่วน ให้ผู้ประพฤติธรรมกรรมฐาน ให้พวกท่านทั้งหลายได้นำไปพิจารณาเป็นข้อวัตรปฏิบัติประจำวัน หรือประจำทุกวินาที..ทุกนาที..ทุกชั่วโมงนั้นแหละ เพื่อให้เข้าใจว่าในร่างกายอันกว้างขวาง ยาววา หนาคืบของเรานี้ ไม่ได้เป็นอิตตาตัวตนอันเดียวกัน ไม่ได้เป็นแห่งที่อันเดียวกัน

แต่ความเข้าใจผิดของสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น ย่อมหลงกลว่าเป็นอิตตาตัวเดียวกัน ไม่สามารถที่จะแยกออกได้เป็นสัดส่วน

มีแต่สัมพัทธ์ คือพระบรมศาสดาของเราเท่านั้นแหละ ที่ท่านมีญาณหยั่งรู้ได้แจ่มแจ้งแทงตลอดจึงได้บัญญัติเอาไว้ แปลว่าได้บัญญัติเป็นชั้นห้า ในแนวของชั้นห้าเอาไว้เพื่อให้พุทธบริษัทของพระองค์นี้ศึกษาเอาตามนั้น แล้วก็จะได้เห็นจริง เห็นของจริงไปตามนั้น ถ้าเราพิจารณาตามที่พระองค์ทรงบัญญัติเอาไว้ หรือพระสาวกครั้งหลังๆ สังคายนเอาไว้ ในแนวของชั้นห้านี้ก็อาจจะมีคนเข้าใจผิด อธิบายไปในแนวของชั้นหกเหล่านี้อีกดี

ฉะนั้น หลวงพ่อก่อนจะบรรยายต่อไป ก็จะบรรยายในแนวของชั้นห้าที่พระบรมศาสดาของเราได้ตรัสเอาไว้ ให้พวกเราเข้าใจเพิ่มเข้าไปอีก คือว่าที่แรกๆ หลวงพ่อก็บอกแล้ว ให้บริกรรมอาการ ๓๒ หรือกำหนดลมหายใจเหล่านี้เป็นต้น เป็นอานาปานสติ ให้เห็นว่าเป็นแต่ลม เออ...เป็นแต่ธาตุลม ธาตุอากาศเท่านั้น ไม่ใช่คน, สัตว์, บุคคล, ตัวตน, เรา, เขา ถ้าทำเพียงแค่นี้ ถ้ามีความแยบคายก็จะเป็อหน่ายคลายกำหนดได้เหมือนกัน ทั้งฝ่ายอสุภกรรมฐานในด้านอาการ ๓๒ เรียกว่าธาตุกรรมฐานก็ได้ อะไรทำนองนี้ ก็จะเป็นบารมีของตนเองนั่นแล

แต่การบรรยายในวิธีของชั้นห้านี้ ก็เป็นตัววิปัสสนา คือว่าเป็นวิธีใต้เต้า คือว่าใช้ปัญญาพิจารณาในชั้นแยกออกเป็นกองๆ ให้เรารู้ว่าเป็นกองๆ ไม่ใช่ว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

พระพุทธองค์จึงทรงตรัสมีหลายวิธี ตั้งแต่อายตนะ ๑๒, ธาตุ ๑๘, อินทรีย์ ๒๒, ชั้น ๕, นิรวรณ ๕ เหล่านี้เป็นต้น เพื่อฟอกจิตฟอกใจ ผู้ประพฤดิธรรมกรรมฐานนั้นแหละให้เดินทางถูก ให้เดินทางตรงได้ สู่จุดหมายปลายทางแห่งความพ้นทุกข์ได้

สำหรับกองของชั้นห้านี้ พระองค์ก็ตรัสไว้หลายวิธี หลายอย่าง เช่นว่า ชั้น ๕ ในอดีต, ชั้นที่จะเกิดในอนาคต, ชั้นในปัจจุบัน, ชั้นภายใน, ภายนอก, ชั้นหยาบ, ชั้นละเอียด, ชั้นเร็ว, ชั้นประณีต, ชั้น ฌ ที่ใกล้, ฌ ที่ไกล รวมแล้วเป็น ๑๑ กอง เรียกว่าเป็น ๑๑ ลักษณะว่าจันเถอะ เป็น ๑๑ ลักษณะเป็น ๑๑ กอง

คือว่าถ้าเป็นรูป รูปนี้หมายถึงว่ารูป รูปที่เรามองเห็นด้วยตานั้น รูปที่อดีตที่เราเห็นนั้นนะ รูปอนาคต, รูปปัจจุบัน, รูปภายใน, ภายนอก, รูปหยาบ, รูปละเอียด, รูปเลว, รูปประณีต, รูป ณ ที่ใกล้, รูป ณ ที่ไกล นี่ก็ย่อเข้ามาในใจของเรา มาพิจารณาดู ในส่วนที่รูปที่มองเห็นด้วย ตาเนื่อนะ ด้วยตาเนื่อ

เสียง ก็เหมือนกัน เสียงที่ผ่านมาจากอดีต, เสียงในอนาคต, เสียง ในปัจจุบัน, เสียงภายในของเราเอง, เสียงภายนอก เสียงจากบุคคลอื่น หรือเสียงอะไรก็แล้วแต่ เสียงหยาบ, เสียงละเอียด, เสียงเลว, เสียง ประณีต, เสียง ณ ที่ใกล้, ที่ไกล

เออ...นี่ก็รวมเป็น ๑๑ เหมือนกัน เป็น ๑๑ อย่างเหมือนกัน

กลิ่น ก็เหมือนกันกลิ่น กลิ่นอดีตตั้งแต่ล่วงมาในอดีต กลิ่นใน อนาคต ในปัจจุบันเดี๋ยวนี้ ในปัจจุบันหมายถึงเดี๋ยวนี้ กลิ่นภายในของ ตัวเราเอง กลิ่นภายนอกที่เราได้กลิ่นมานั้น กลิ่นหยาบ, กลิ่นละเอียด, กลิ่นเลว, ประณีต, กลิ่น ณ ที่ใกล้, กลิ่น ณ ที่ไกล วาดมโนภาพไปเอา ณ ที่ไกลนั้น เออ...ก็เหมือนกัน

ที่นี้รส ก็เหมือนกัน รสที่เกิดจากอาหารนั้น รสในอดีต, รสในอนาคต, รสปัจจุบัน, หมายถึงไม่ใช่รตวงินนะ หมายถึงรสอาหาร เออ...รสภายใน, รสภายนอก, รสหยาบ, รสละเอียด, รสเลว, รสประณีต, รส ณ ที่ใกล้, ณ ที่ไกล ก็เหมือนกันนี่นะ นี่หมายถึงทวารทางลิ้น

ที่นี้ทางกาย ก็เหมือนกัน สิ่งที่มากระทบ เย็น, ร้อน ตานี้เย็นร้อน เย็นร้อนนั้นหมายถึงธาตุไฟ หมายถึงอุณหภูมิต้องเข้าใจว่าเย็นร้อน หมายถึงอุณหภูมิต่อเย็น, แห้ง หมายถึงธาตุดิน ที่ตัวเราเนาะ ที่ตัวเรา มันอ่อนมันแข็ง บางทีมันก็ตึง เออ...เอ็นตึงมันอ่อนมันแข็งนั้น คือว่า หย่อนตึงนั้นหมายถึงธาตุลมให้รู้ไว้...ให้เรารู้ไว้

โกฎฐัพพะ สิ่งที่มากระทบ...มากระทบทางกายนั้น สิ่งที่มากระทบทางกายในอดีต, ในอนาคต, ในปัจจุบัน, ภายนอก, ภายใน, อย่างหยาบ, อย่างละเอียด, เลว, ประณีต, ณ ที่ใกล้, ณ ที่ไกล เหล่านี้เป็นต้น

ในทวารที่ ๒ ตานี้ ในทวารที่ ๖..ในทวารที่ ๖ คือได้กล่าวมาแล้วถึง ๕ ทวาร ในทวารที่ ๖ หมายถึงหทัยประสาท อาจจะแตกต่างตานี้ อาจจะแตกต่างกับสำนักอื่นๆ หรือว่าอาจารย์องค์อื่นเขาอธิบายถึงหัวใจด้านซ้าย อาจจะแตกต่างกัน คือว่าแตกต่างกันจริงๆ นั้นแหละ สภาวะของจริงย่อมเป็นของจริง คือว่าเป็นอื่นไปไม่ได้...เป็นอื่นไปไม่ได้

ของจริงนี้หมายถึงหทัยประสาทอยู่ในระหว่างนัยน์ตาทั้งสองข้าง เรียกว่าหทัยประสาท...ตานี้

สิ่งที่มากระทบ...สิ่งที่มากระทบเรียกว่า ธรรมารมณ คืออารมณ์ ที่มองเห็นทางตาในตานี้...ทางตาใน มากระทบนั้นนะมากระทบ เรียกว่า อารมณ อารมณในอดีต, ในอนาคต, ในปัจจุบัน, อารมณภายใน, อารมณภายนอก, อารมณหยาบ, อารมณละเอียด, อารมณเลว, อารมณประณีต, อารมณ ณ ที่ใกล้, อารมณ ณ ที่ไกล

พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า

นั่นไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา

ไม่มีสภาวะอันใดเย็นโรง หรือเป็นอัตตาตัวตน ให้เราจับเอามาเป็นตัวเป็นตนไว้เป็นของเราได้เลยสักอย่างเดียว ตกอยู่ในกฎแห่งอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เขาเป็นสภาพเช่นนั้น ให้เราแยกประเด็นให้ได้...ให้เราแยกประเด็นให้ได้ ที่นี้วิถีเกิดของขันธห้า นั้นเร็วมาก มันเร็วมาก ที่นี้ จะอธิบายแต่ละทวาร อย่างเมื่อคืนนี้ก็อธิบายแล้ว อธิบายทางประสาทตา เสียก่อน ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

อธิบายทางประสาทตา ประสาทตานั้น คือว่าประสาทตา หมายถึงตาเนื้อนะไม่ใช่ตาใน ประสาทตานี้ท่านว่า เป็นของใส เป็นวงกลมใสๆ อยู่ในตาดำของเราเนาะ เท่าหัวเหา เท่าหัวลิ้นหัวเหา เรียกว่า เล็กมากนี่คือว่าเป็นฝ้ายรูปธรรม สามารถที่จะว่ามองดูวัตถุต่างๆ ได้ ถ้าตาไม่พิการ นี่เป็นฝ้ายรูปธรรม เป็นฝ้ายวัตถุเหมือนกัน สิ่งที่เรา มองเห็นนั่นนะ สิ่งที่เรามองเห็นทางตา มองเห็นคน มองเห็นสัตว์ มองเห็น ต้นเสา มองเห็นป่าไม้ ภูเขาเลากา อะไรก็แล้วแต่ ท่านก็เรียกว่าเป็น **รูป** เป็นรูปธรรมเหมือนกัน เป็นรูป นี่คือรูป เมื่อเรามองเห็นแล้ว เมื่อเรา มองเห็นนั่น เรียกว่าอธิบายนี้ จะอธิบายเรื่องขั้นธรรมดา หรืออุปาทานขั้นนี้ พร้อมกันไปด้วย บางทีพร้อมกันไปด้วย

สำหรับขั้นธรรมดานั้น คือมองเห็นก็ไม่เกิดกิเลส ตัณหาราคะ ยังไม่เกิดกิเลสใหญ่โผล่หันตัก เรียกว่ามองเห็นคนมองเห็นสัตว์

ก็ได้เสวย **เวทนา** มีเวทนาแล้ว รูป เวทนา ตานี้ ที่ว่าจะเกิดทุกข์ สุข เกิดเป็นอุเบกขาบางที คือมองเห็นต้นเสาดันอะไรนี้ เรียกว่าคือว่า ไม่สนใจจิตสนใจเป็นอุเบกขาเฉยๆ เป็น อุเบกขาเวทนา เรียกว่าไม่ทุกข์ ไม่ทุกข์

ถ้าเรามองเห็นอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งเป็นที่น่าเกลียด ประคบกับ ที่ว่าเป็นทุกข์ เป็นทุกข์เวทนา เข้าไปแล้ว

ถ้าเรามองเห็นรูปนั้นเป็นที่พอใจ เป็นที่รักของเรานั้น ก็เรียกว่า สมมุติเรียกว่าเป็น สุขเวทนาก็ได้ อันนี้แยกเป็นประเด็นที่ว่าให้ดู ไม่ถึงกับเป็นในวงศ์ปฏิจฺจสมุปบาท ขอให้รู้ไว้ เวทนามี ๓ อย่าง

ที่นี้ ความจำ จำรูปนั้นแหละ จำรูปคนรูปสัตว์ นี่เป็น **สัญญา** เป็น สัญญาจำต้นไม้ภูเขาเลากา จำชายจำหญิงเหล่านี้เป็นต้น นี่คือว่าที่ตาเนื้อ

ที่นี้ เกิด **สังขาร** ที่นี้ตัวสังขารนี้คือตัวความคิดปรุงแต่ง จะคิดปรุงแต่งมากน้อยเพียงไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับความจงจิตตั้งใจ หรือความดำริ ความครุ่นคิด ความสนใจ

ก็ขอให้เข้าใจว่าเจตสิก ตัวสังขารเจตสิกนี้เป็นตัวมารร้าย เป็นตัวพญามาร เป็นตัวพระเอกในท้องเรื่องของกิเลสที่จะเกิดเป็นอุปาทานชั้นนี้ให้ได้

สำหรับตัว **วิญญาณ** นั้น ตัววิญญาณเป็นธาตุรู้เฉยๆ คือว่ารู้ไม่มีการปรุงแต่ง รู้คนรู้สัตว์ รู้สีด่าสีแดง เหล่านี้เป็นต้น รู้พระรู้เณรเหล่านี้เป็นต้น นี้เรียกว่าวิญญาณ แต่สำหรับศัพท์ที่ว่า มีจิตเป็นดวงๆ มีชั้นห้า ล้อมรอบจิตเอาไว้ นั่น มันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของเดียรถีย์ นอกศาสนา ไม่ใช่เรื่องคำสอนของพระบรมศาสดา อันนั้นตัดประเด็นไปได้ เรียกว่าเป็นคนใจเขลาเบาปัญญาที่พูดไปเช่นนั้น

นี้อธิบายมาได้ ๑ ทวาร

ที่นี้ ทวารที่ ๒ ทางหูก็เหมือนกัน ประสาทหู ท่านว่ามีเป็นวงแหวนในไซ้ อยู่ในรูหู นี้เป็นฝ่ายรูปธรรม และก็เสียงที่มากกระทบหลอยมาตามลม นั่น ท่านว่าเรียกว่าเป็นปรมาณู คือว่าเล็กมาก คือว่าเล็กมาก จนกระทั่งที่พิสูจนี่ไม่ได้เลย เรียกว่าต้องเป็นญาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงจะพิสูจนี่ได้ เรียกว่าเป็นวัตถุอันละเอียด เป็นสุขุมรูป รูปอันละเอียดมากกระทบ

เมื่อเสียงมากกระทบนั้น จะเป็นเสียงดีเสียงชั่วอะไรก็ได้ แต่ บางทีก็จะเกิดให้เป็นเวทนา นี่ฟังเกิดเวทนา เกิดเป็นทุกข์ก็ได้ ถ้าเสียงที่เขาด่า ก็เกิดเป็นทุกข์ เสียงเขาสรรเสริญก็เกิดเป็นสุขอะไรทำนองนี้ เออ... เสียงเป็นกลางๆ ก็ไม่สุขไม่ทุกข์เป็นอุเบกขา

สัญญา ความจำในเสียงว่าเสียงคนเสียงสัตว์ เสียงพี่เสียงน้อง เสียงพ่อเสียงแม่ เสียงวัวเสียงควาย เหล่านี้เป็นต้น เหล่านี้...นี่คือสัญญา ความจำ

สังขารตัวที่จะเข้าปรุงแต่งนี้ สังขารหมายถึงความคิดที่จะเข้า ปรุงแต่งนี้เขาก็รอจังหวะอยู่ รอจังหวะอยู่อย่างนั้นแหละ ก็ขอให้เข้าใจว่า ตัวสังขารนี่ละเป็นตัวที่จะปลุกให้เป็นอุปาทานขันธ แต่ยังไม่ได้อธิบาย ถึงนั้น จะอธิบายแต่ละทวารเสียก่อน

ตัววิญญานทางหู เรียกว่าโสตวิญญานนี้ ก็รู้ รู้ว่าเป็นเสียงคน เสียงสัตว์เออ...เสียงรู้ รู้เฉยๆ เออ...รู้เฉยๆ ตอนนี้ ยังไม่ได้ปรุงแต่งอะไร นี่สมมุติว่าเป็นขันธธรรมดา ยังไม่ได้เกิดเป็นกิเลสใหญ่ไพมหันต์

ที่นี้ทางจุมก ทางจุมกท่านว่ามีอยู่ในโพรงจุมกเหมือนกับบัพพะ นี้ทางจุมกนี้เป็นรูป กลิ่น...กลิ่นที่ระเหยมาตามลมมัน ท่านก็ว่าเป็น รูปธรรม เป็นสุขุมรูปเหมือนกัน คือว่ารูปอันละเอียดมากกระทบ ก็เกิด เป็นสุข เป็นทุกข์ เป็นเวทนา เป็นอุเบกขาอยู่ในนั้น

สัญญา...ความจำ ความจำในกลิ่นนั้นละ กลิ่นเหม็นกลิ่นหอม อะไรมันก็จำ กลิ่นคนกลิ่นสัตว์ เหมือนสัตว์บางชนิดมันก็จำกลิ่นได้ จำกลิ่นคน จำกลิ่นเจ้าของมันได้ อะไรทำนองนี้อย่างสุนัขเหล่านั้นเป็นต้น มันจำกลิ่น สัญญาตัวนี้คือว่าจำ เป็นความจำ

สังขารตัวที่จะเข้าปรุงแต่งนี้ ตัวเจตสิกสังขารคือความคิดที่เข้า ปรุงแต่งนี้ เขาก็รอจังหวะอยู่นั้นแหละ รอจังหวะอยู่นั้น คือว่าปรุงแต่ง ให้ตีมัน ชั่วมัน อยู่ในนั้นแหละ แต่ยังไม่ได้อธิบายถึง

ตัววิญญานเหมือนกันนะเรียกว่า ฆานะวิญญาน ทางจุมกนี้ คือว่ารู้ รู้กลิ่น คือรู้เฉยๆ รู้กลิ่น ว่ากลิ่นนั้นกลิ่นนี้ รู้ ยังไม่ได้ปรุงแต่ง นี้ขอให้เข้าใจว่าเป็นขันธธรรมดา

ที่นี่ ทางลิ้นก็เหมือนกัน ประสาทลิ้นที่อยู่ในลิ้นของเรา ประสาทลิ้นแล้ว...ก็ เป็นรูปธรรม อาหารที่เรากินเข้าไปนั่นก็อาศัย ยางของอาหารนั่นอาศัยน้ำ...อาศัยน้ำลายของเราเกลือออกลิ้นกันไปนั่น เมื่อได้กินเข้าไปแล้วก็เรียกว่าเกิดสัมผัสกัน นั่นละเกิดผัสสะกันแล้วก็ให้เกิดเป็นเวทนา เสวยเวทนาเป็นสุข ทุกข์ อุเบกขาอยู่ในนั้นแหละ บางทีนะแล้วแต่จะเกิดเวทนาไหน สัญญาความจำในรสหวาน รสเค็ม รสเปรี้ยว อะไรทำนองนี้ นั่นคือความจำ สังขารเจตสิกคือความคิดปรุงแต่งเขาก็รอจ้งหวะอยู่นั้นแหละรอจ้งหวะอยู่นั้น อันนี้เป็นชั้นธรรมดา วิญญาณเรียกว่าชีวหาวิญญาณ ชิวหาวิญญาณทางลิ้นก็เหมือนกัน รู้ รู้รสเหมือนกัน รู้แจ้งในรสเหมือนกัน

รู้เฉยๆ รู้ยังไม่ได้ปรุงแต่งอะไร ก็ขอให้เข้าใจก่อนนี้เป็นชั้นธรรมดา

ที่นี่ ทางกายก็เหมือนกัน ประสาทกายนี้ท่านว่าเหมือนน้ำมัน ชุบสำลีอะไรทำนองนี้ คือว่าเติมพรีดไปทั้งร่างกายเลย เว้นแต่ปลายผม ปลายเล็บ หรือว่าปลายขนอะไรทำนองนี้ เรียกว่ากระดูกหรือปลายฟัน หรือเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่งพิการไป นี่ก็ไม่สามารถที่จะรับรู้อารมณ์ทางกายได้...ที่มาสัมผัสทางกาย เมื่อมีอะไรมากระทบทางกาย คือว่าเย็น ร้อน อ่อน แข็ง อะไรก็ตาม ก็เกิดเป็นเวทนาสุข ทุกข์ อุเบกขาขึ้นบ้าง ในนั้นแหละ แล้วก็เกิดสัญญาความจำ ความจำในสิ่งที่มากระทบนั้นแหละ พอใจหรือไม่พอใจเป็นตัวสังขารพร้อมที่จะปรุงแต่งให้เป็นดี เป็นชั่วได้ ให้เป็นอุปาทานชั้นนี้ได้ ที่นี้กายวิญญาณนั้น ก็รู้ทางกายนั้น รู้ทางกายว่าเป็นสิ่งที่มากระทบนั้นเป็นอะไร ก็รู้อยู่ในนั้น เย็น ร้อน อ่อน แข็ง อะไรทำนองนี้ก็จะรู้ นี่ก็คือว่าอธิบายไว้แล้วถึง ๕ ทวาร

ที่นี้ ทวารทั้ง ๕ นี้ เขาเป็นเครื่องรับอารมณ์

พร้อมที่จะเป็นสายใยเป็นสะพานทอดผ่านเข้ามาถึงหทัยประสาท ตานี้เข้ามาถึงหทัยประสาทอย่างรวดเร็วที่เดียวตัวนี้ คือว่าเป็นธรรมชาติของเขาอยู่อย่างนั้น เมื่อได้กระทบแล้วอย่างรวดเร็วที่เดียวมาปรุงแต่งที่นี้มาปรุงแต่ง หทัยประสาทตัวนี้เมื่อมีสิ่งมากระทบ เช่นอารมณ์ที่เรามองเห็นทางหทัยประสาท หรือสมมุติเรียกว่ามโนทวาร อยู่ระหว่างนัยน์ตาทั้งสองข้างนั้นแหละมากระทบก็เกิดเสวยเวทนา คือสุข ทุกข์ อุเบกขาอยู่ในนั้น

และก็สัญญาความจำอารมณ์ อารมณ์นั้นจะเป็นตัวเป็นตน ให้เรามองเห็น มองเห็นสัตว์ บุคคล ตัวตน เราเขาอยู่ในนั้น ในอารมณ์พร้อมทั้งเราพร้อมทั้งเขาด้วย เออ...มองเห็นอยู่ในนั้นเลยทีเดียว ที่นี้

เมื่อเกิดเวทนาแล้วนั้นนะ เป็นสุข ทุกข์ อุเบกขา บางทีจะเป็นเวทนาไหนก็แล้วแต่ เกิดสัญญาความจำในอารมณ์ที่เราผ่านมา หรือเป็นอดีต หรือปัจจุบันนั้นนะที่ผ่านมา ที่ผ่านมาเป็นอดีตเราก็จำ ถ้าเป็นปัจจุบันเราก็จำเอาในนั้น คือจำนี้เรียกว่าสัญญา

สังขารพร้อมจะปรุงแต่งทันทีเมื่อมองเห็นแล้ว เมื่อมองเห็นอารมณ์นะ พอใจหรือไม่พอใจ ความจงจืด จงใจ ความดำริ ความครุ่นคิด ในอารมณ์นั้น

สำหรับตัววิญญาณนั้น ตัววิญญาณทางหทัยประสาทนั้นก็เกิดอยู่ที่หทัยประสาทนั่นเอง เมื่อมีอารมณ์ ผ่านเข้ามากระทบ และคำว่าจิตหรือมโน หรือวิญญาณ หรือใจ เป็นศัพท์เดียวกัน แบ่งแยกกันไม่ได้ เพราะเป็นชื่อเดียวกัน

ฉะนั้นบางอาจารย์บางท่านก็จะอธิบายว่า มีจิตดวงหนึ่งคอยรับรู้ และก็มีขันธห้าเป็นสิ่งแวดล้อมอยู่ อะไรทำนองนี้ ผิดพุทธคำสอนทั้งนั้น ผิดพุทธคำสอน ผิดไปหมดเลย หมายความว่าคล้ายๆ กับที่ว่ามีสิ่งที่ยืน รู้อยู่ และก็มีสิ่งทั้ง ๕ อย่าง รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี้ คอยล้อมลอบวนเวียนอยู่ คล้ายๆ ที่ว่าวิญญาณนี้ล่องลอยออกจาก ร่างกายไปได้

แท้ที่จริงมันวาทมโนภาพไปเอง นี่กวาดมโนภาพไปเองเออ... เขาไม่ได้ไปไหนดอก แต่ว่าคิดไปไกลก็ได้ คิดใกล้ก็ได้ คือเขาคิดวาทมโนภาพไปเท่านั้น อย่างเราเคยไปเห็นที่ต่างๆ จังหวัดต่างๆ เมืองต่างๆ นั้น วาทมโนภาพไปก็มองเห็นคิดเห็นไปเลย นี่สำคัญมาก

เมื่อทวารทั้ง ๕ เป็นสิ่งที่ว่าผ่านรองรับอารมณ์มาแล้วนั้นนะ วิธีการวิ่งของอารมณ์ของทวารทั้ง ๕ นั้นเร็วมาก มาปรุงแต่งอยู่ที่ หทัยประสาท ไม่มีการหยุดยั้งอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ณ ส่วนร่างกาย

และก็มีอีกประการหนึ่งนั่น...คือเป็นสองวิธี

คือ..วิธีหนึ่งวิ่งผ่านเข้ามาถึงหทัยประสาท

แล้วก็อีกวิธีหนึ่ง นั่นคือ..ตัววิญญาณนี้แหละ คือตัววิญญาณนี้ คือว่าพุ่งไปดูอาการเจ็บปวดของร่างกาย ในตรงนี้ นี่คือว่ามันไป ดูได้ในร่างกายนี้ ก็ขอให้เข้าใจ

ทีนี้ จะกล่าวถึงอุปาทานขันธ อุปาทานขันธห้านี้ ท่านว่าเจตสิก คือสังขารเจตสิกตัวนี้แหละเป็นตัวมารร้าย เป็นตัวพญามารในท้องเรื่อง ที่จะให้เกิดเป็นอุปาทานขันธ

ฉะนั้น ในวงศ์ปัจจุสมุปบาท พระพุทธองค์จึงตรัสเอาอวิชชา ขึ้นก่อน และก็ตัวสังขารนั้นนะ ตัวสังขารคือความคิดเป็นตัวรอง แท้ที่จริงก็ผนิกเข้ามาแล้วจากอวิชชา จะเรียกว่าสังขารขึ้นก่อน

**ก็ได้ เป็นตัวมารร้ายที่สุดตัวเจตสิกคือตัวความคิด เรียกว่าสังขาร
ตัวนี้..ตัวความคิดปรุงแต่ง ปรุงให้ดีอย่างไรก็ได้**

และอีกประการหนึ่งผนวกกันเข้า ผนวกกันเข้าอย่าลืมนะ นี่ฟังให้ดีๆ
ผนวกกันเข้าส่วนมากแล้วนั้นนะ ส่วนมากแล้วตา หู จมูก ลิ้น กาย
มันจะมาหยุดอยู่ที่กายนี้แหละ มันจะมาหยุดอยู่ที่กายซะเป็นส่วนมาก
อยู่ที่กายซะเป็นส่วนมาก นี่ก็ขอให้เข้าใจ

ก็มีคำหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า ที่ว่าเมื่อคนตายไปแล้ว
หรืออะไรทำนองนี้ หมายความว่า...เมื่อ

“สัตว์บุรุษ หรือพระอริยเจ้า พระอริยบุคคลนั้นเมื่อท่านปรินิพพาน
ไปแล้ว...ท่านไม่ได้เข้าถึงกาย ท่านก็พ้นทุกข์ไปได้

แต่จิตของปุถุชนนี้ เมื่อตายไปแล้วนั้นนะ...เมื่อตายไปแล้วยอม
เข้าถึงกาย”

ก็เปรียบเสมือนหนึ่งเข้าถึงนรก ก็มีคำบัญญัติ

คำว่าตายในที่นี้นั้นนะหมายความว่าคิดแต่ละประโยคนั้นนะ
แต่ละประโยค เมื่อมันดับปั๊บไปแล้วมันเกิดขึ้นมาใหม่ มันก็ไปเกิดอยู่
เป็นกายเหมือนกัน ไปเกิดติดอยู่ที่กาย นี่ก็ขอให้จำไว้ เป็นตัวปรุงแต่ง
ของเจตสิก คือสังขารการปรุงใจให้คิดนั่นเอง เรียกว่าเป็นอุปาทานขันธ์

จะไม่ได้อธิบายเป็นวงรอบในวงศ์ปฎิจจุสมุปบาท จะไม่ได้อธิบาย
ถึงนั้น

ที่นี้..ทำไมจึงเข้าถึงกาย..เข้าถึงส่วนไหนของกาย

ที่นี้ หลวงพ่อจะกล่าวให้แจ่มแจ้งเข้าไปอีกว่า ใ้ที่ตัวติดนี้ ใ้ตัว
สังขารนี้มันเป็นเชือกมันเป็นยางเหนียวอย่างเหนียวแน่นเลยทีเดียว
ถ้าจะเป็น...เรียกว่านอต เรียกว่าขันเกลียวแน่นทีเดียว ขันเกลียวแน่น

มันชั้นอะไร เรียกมันชั้น ชั้นได้ทุกตัว เรียกว่าชั้นได้ ชั้นรูป
ชั้นเวทนา ชั้นสัญญา ชั้นวิญญาณนี่ ชั้นเกลียวแน่นเข้าไปเลย ให้ติดอยู่
บ่วงของมัน บ่วงของเจตสิกสังขารนี่เข้าประกอบให้ติดอยู่เลย ขอบภัยด้วย
ฝ่ายบรรพชิตก็ดี ฝ่ายแม่ออกพ่อออกก็ดี มันไปติด มันไปเกิดเป็นร่างกาย
เสียแล้ว มันไปเกิดเป็นร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง มันเข้าถึงกายแล้วตานี้

มันพาอะไรเข้าไปถึงกาย

มันก็พาวิญญาณตัวนั้นละเข้าถึงกาย มันพาวิญญาณ วิญญาณ
คือว่าหมายถึงมโนทวาร หมายถึงวิญญาณทางหทัยประสาทเข้าไปถึงกาย

เข้าไปถึงส่วนไหนของกาย

คนส่วนมาก สัตว์ส่วนมากนั้นแล้วจะเข้าถึงกายส่วนไหนให้นึก
ให้ดีๆ หลวงพ่อให้ข้อคิดให้นึกให้ดีๆ มันจะเข้าถึงส่วนไหนของกาย
โดยมากแล้ว หลวงพ่อจะพูดเปิดเผย เพื่อให้เข้าไปเป็นข้อวัตรปฏิบัติ
ให้ข้ามทะเลหลวง หมายความว่าให้ข้ามทะเลแห่งกาม มันมีส่วนอยู่
เช่นชายหนุ่มรักหญิงสาวทำนองนี้ มันก็เข้าถึงกายทั้งหมดนั้นแหละ
ทั้งร่างกายอันกว้างศอก ยาววา หนาคืบ นั้นแหละ มันเข้าถึงไปหมด

แต่มันมีจุดอธิบดีอารมณ์ของเจตสิกอันใดๆ นี้

สังขารอันใดๆ ที่ถูกล้อมมาแล้วจากอวิชชาไม่รู้จริงนั้นแหละ

ไม่รู้จริง มันอยากสัมผัส มันอยากสัมผัส มันอยากเสพ

หมายความว่าดิ่งไป มันดิ่งไปเลย มันดิ่งไปตรงที่ว่าจุดจะให้เกิด
ราคา เกิดกำหนดนั้นแหละ

แล้วอยู่ที่ไหน..ให้ท่านลองคิดดูในร่างกายของคนเรา

หลวงพ่อบุ๊ประเด็นเดียวว่า มันพุ่งไปจุดเครื่องเพศของแต่ละฝ่าย
เลย มันพุ่งจุดไปนั้น

ถึงจะสวยงามสักแค่ไหนถ้าปราศจากสิ่งนั้นแล้วไซร้ นั่นนะ เป็นไปไม่ได้เลยที่จะเกิดราคาขึ้นมาได้

มันพุ่งจุดไปตรงนั้น นี่หลวงพ่อกเคยผ่านมาแล้วจึงบอกถูกจุดได้ สำหรับเรื่องอยากจะสัมผัสอย่างอื่นนั้นมันก็เป็นตัวประกอบ เป็นตัวประกอบเข้ามาเท่านั้น

ฉะนั้น คู่ผัวตัวเมียนี้จึงมีสัญญาและเวทนา... และเวทนาจึงคือว่าไปเกิดอยู่ตรงเดี๋ยวนั้นละเป็นส่วนมาก ไปเกิดอยู่ที่เครื่องเพศซึ่งกันและกัน พุดตรงๆ เพื่ออยากให้นำไปเป็นข้อวัตรปฏิบัติ ให้พิจารณาให้ถ่องแท้... ให้ถ่องแท้ นี่แหละคือตัวประธานเอกที่จะให้เกิดราคาขึ้นมาได้

สำหรับเสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ นั้น มันอยากสัมผัส มันอยากสัมผัสนั้นละ มันอยากร่วมอภิรมย์ มันก็อยู่ตรงเดี๋ยวนั้นเอง

ฉะนั้น ท่านจึงให้พิจารณาให้แยกกาย สิ่งเหล่านี้ว่าเป็นของปฏิกุศล เป็นของโสโครก เป็นทวารไหลออกซึ่งสิ่งปฏิกุศลโสโครก

ร่างกายอันกว้างศอก ยาววา หนาคับนี้ มีหนังห่อหุ้มเอาไว้ มีทวารทั้ง ๙ มันอม..มันอมไว้แต่สิ่งโสโครกข้างในเท่านั้น เป็นทวารแต่ทวารที่สมมุติว่าเป็นเครื่องเพศนี้ เป็นทวารที่ทำให้สัตว์ลุ่มหลงอยู่ในนั้น โดยไม่มีปัญญาโดยแยกกายเข้าไปพิจารณา... เข้าพิจารณาให้แยกกาย... ให้แยกกายในจุดที่มันจะเกิดเป็นอุปาทานขันธยึดมันคือมัน

พระพุทธองค์จึงทรงตรัสไว้ว่า

พระองค์ยังมองไม่เห็นเลยว่า พระองค์มองไม่เห็น... ไม่มีรูปอันใดที่จะทำให้ใจบุรุษหวั่นไหวนั้นเหมือนรูปสตรี ยังมองไม่เห็นเสียงอันใดที่จะทำให้บุรุษหวั่นไหวเหมือนเสียงสตรี ยังมองไม่เห็นเรียกว่ารสอันใด กลิ่นอันใดที่จะทำให้บุรุษหวั่นไหวเหมือนกลิ่นเหมือนรสสตรี ยังมองไม่เห็นเครื่องสัมผัสอันใดที่จะทำให้จิตใจของบุรุษ พวกบรรพชิต

ภิกษุ สามเณร ห้วนไหวเหมือนการสัมผัสสตรี ถ้าเป็นภิกษุณี กิตรัส
ตรงกันข้าม เช่นว่า พระพุทธรูปองค์ยังมองไม่เห็นรูปอันใดที่จะทำให้สตรีนั้น
เกิดห้วนไหวเหมือนรูปบุรุษ อะไรทำนองนี้ จนกระทั่งถึงการสัมผัส

ที่นี้ หลวงพ่อจะกล่าวซ้ำเข้าไปอีก เพื่อให้มันหนักแน่น

ที่นี้ คนติด ทำไม่ถึงติดถึงขนาดนั้น คือว่าขาดการแยกคาย
อุปาทานขันธเข้าฝังจิตฝังใจ คือตัวเจตสิกสังขารเข้าปรุงใจแล้วเกิดเป็น
สนิมขันเกลียวไว้แน่นดั้นไม่หลุด...ดั้นไม่หลุด คิดไปทางไหนก็ไปไม่ได้
คิดไปอยู่เหมือนกันคิดไปทางอื่น แต่คิดสิ่งเหล่านั้นมันเป็นการคิด...เป็น
...เรียกว่าพอเป็นลมๆ แล้งๆ แต่ตัวอธิปัตติอารมณ์ที่จะให้เกิดกิเลสใหญ่
โหมหันตนั้นมันยังฝังจิตฝังใจอยู่ คิดไปไหนก็มาถึงไฉตตรงนั้นแหละ เออ
...คิดไปไหนก็มา...มาคิดถึงเรื่องในมุ้งนอกมุ้งอะไรทำนองนี้แหละ มันก็
อยู่ในนั้นหมด มันก็อยู่ในนั้น

ฉะนั้น สรรพสัตว์จึงเวียนว่ายตายเกิดอยู่กับกายของกันและกัน
หนีไม่พ้น หนีไม่พ้น

คิดถึงไหน..เช่นเราคิดถึงผัวคิดถึงเมียเหล่านี้อะไรเป็นต้น มันก็
คิดถึงสิ่งเดียวเท่านั้น คิดอยากร่วมอภิรมย์ ท่านจึงเรียกว่าเป็นสมุทัย...
เป็นสมุทัย เหตุพาใจให้เป็นทุกข์คือตัวกาม ตัวกามนี้แหละ คือว่า
กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เอาตัวแรกเลยเป็นตัวกามในวงศ์ของ
ปฏิบัติสมุปปาทนั้น

แต่ที่จริงแล้วนี่แน่ะ ที่หลวงพ่อบรรยายมานี้ คล้ายๆ เป็นเรื่อง
ของคน แต่แล้วไม่ใช่เรื่องของคน เป็นเรื่องของธาตุๆ ขันธๆ มันเกิดความ
กระเสียวกระสันอยู่ในนั้นถ้าเราได้สัมผัสนะ ถ้าเราได้สัมผัส หมายความว่า
ปุถุชนธรรมดาเนี่ย ร่างกายของหนุ่มสาวสัมผัสกันนั้นก็เกิดความกระสัน...
กระเซ็นกระสันอยู่ในนั้น เกิดระคะอยู่ในนั้นทันที เพราะว่าวิสัยของสัตว์

วิสัยของสัตว์ผู้ที่ไม่มีปัญญา..ไม่เคยประพฤติธรรมก็มีภูมฐาน พระพุทธองค์ท่านจึงเรียกว่าปุถุชนคนพาล ปุถุชนคนพาล หนาแน่นไปด้วยกิเลส พระองค์ตรัสไว้เช่นนั้น

คือว่าปุถุชนนี้แปลว่าคนพาล หมายความว่าพาลหาสิ่งแต่เพียงต่ำ สิ่งต่ำๆ นั้นแหละ...สิ่งต่ำๆ หารู้ไม่ว่าเป็นแต่เพียงว่าชากศพที่เดินได้เท่านั้น ชากศพที่เดินได้ แต่มันก็เป็นของเหลือวิสัย เหลือวิสัยสำหรับบุคคลที่ไม่มีบารมีที่จะปฏิบัติธรรมให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ ไม่สามารถที่จะตัดกระแสได้

ที่นี่ การร่วมอธิมรณภัยดี เรื่องกามราคะเกิดก็ดี ทำไม่มันจึงทำให้เครื่องเพศแต่ละฝ่ายนั้นกระเสียวกระสันจนกระทั่งหน้ามิดตาลายไปได้ทั้งๆ ที่ว่าคิดปั๊บ พอเราคิดอยู่ที่หทัยประสาท แล้วส่วนร่างกายก็กระเทือนไปหมดเลย

หมายความว่าวิถีการวิ่งของความคิดนะ การปรุงแต่งของความคิดมันเร็วมาก ตกอยู่ในอำนาจของมันหมด ตกอยู่ในอำนาจของตัวความคิด ปรุงแต่งหมด คือว่าทั้งรูป เวทนา สัญญา และตัววิญญาณ ตกอยู่ในอำนาจของมันหมดเลยหนีไปไหนไม่พ้น ถ้าไม่ใช่บารมีธรรมของผู้สร้างสมบารมีมาจริงๆ แล้ว จะหนีรอดมันไม่ได้เลย สรรพสัตว์ในแหล่งหล้าฟ้าดินนี้จึงแหวกว่ายออกไม่ได้...จึงแหวกว่ายออกไม่ได้

ฉะนั้น ผู้ประพฤติธรรมกรรมฐาน หลวงพ่อจึงแนะนำให้เพ่งดูอารมณ์ทางหทัยประสาทที่เข้ามากระทบ ที่เรียกว่าธรรมารมณ์ก็ได้ ที่มันปรุงแต่งเป็นรูปเป็นร่างให้สวຍให้งามอะไรก็แล้วแต่อยู่ในนั้น

ที่นี่ มันเกิดเป็นอุปาทานขันธแล้วตานี้ มันเกิดเป็นอุปาทานขันธให้ทำลายล้างมันลงได้ตรงนี้

อย่างเมื่อคืนนี้แหละ เออ...อาจารย์มหา และคุณสมศักดิ์ได้ถาม
นั่นแหละ คือเพิ่งถูกตัวอารมณ์แล้ว ถึงยังตัดกระแสไม่ได้ ทรงสภาวะ
ไม่ได้ ก็เป็นผู้ที่ไม่หลงทาง ไม่หลงทาง ถูกทางแน่นอน แต่ยังไม่มั่นใจ
ไม่ได้ตอนนั้น แต่ยังไม่มั่นใจไม่ได้ คือว่าอินทรีย์ยังหย่อน สติ สติตัวนี้
ยังอ่อนกำลัง ยังไม่ได้เป็นสติสัมโพชฌงค์ หรือสติขององค์ฌานสายฟ้าผ่า
ที่จะสามารถเข้าไปพิฆาต หรือไปตัดกระแสของการปรุงใจให้คิดได้ เรียกว่า
ชนสภาวะนั้นยังไม่ได้ถูกอย่างมันเหมาะ ยังไม่ได้ถูกอย่างมันเหมาะ

นี่เรียกว่าถ้าสมมุติเรียกแล้ว ก็เป็นผู้เข้าสู่กระแสแล้ว เข้าสู่กระแส
ทางแห่งความจะพ้นทุกข์ได้แล้ว เข้าสู่กระแสเป็นผู้ไม่หลง

ฉะนั้น การบรรยายวิธีของขันธห้านี้ ก็ให้นักปฏิบัติทั้งหลายเข้าใจ
ว่าเป็นวิธีปฏิบัติให้เกิดสังเวชสลัดใจ คือว่าเมื่อหน่ายตามสัดตามส่วน
ของรูป เวทนา-สัญญา สังขาร วิญญาณ ว่าไม่ใช่ตัวเดียวกัน ที่คนคิด
ละลิมละลือนั่น ที่คนคิดละลิมละลือ ว่าคนนั้นไม่ดีคนนี้ไม่ดี หลวงพ่อ
รู้อยู่ รู้อยู่แก้ไขว่า ก็ตัวเราคิด คือว่าไม่ได้แยกแยะ ไม่ได้มีญาณเข้าไปเห็น
ไม่สามารถที่จะแยกแยะออกว่า อะไรเป็นรูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาณ จึงเอาตัวคน เอาแห่งที่บของร่างกายนี้แหละรวมเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกันกับจิตเสียเลย เป็นตัวเดียวกันเลยว่จันถะอะ เป็นตัวเดียวกัน
เรารู้ เขารู้ อะไรทำนองนี้ ถ้าพูดหนักหน่วงเข้าไปอีก ก็ไม่รู้ถึงใจเจ้าของ
ด้วยซ้ำไป

เพราะว่าอีกประการหนึ่งก็ไม่อยากประพาศิธรรมกรรมฐานของ
พระองค์ และอีกประการหนึ่งคือว่า เมื่อประพาศิไปแล้วก็เรียกว่าอินทรีย์
ยังหย่อน อะไรทำนองนี้ ไม่สามารถที่จะแยกแยะออกได้...จึงเกิดที่
เพื่ออึดติดตัวตนของตนเองอยู่นั่นแหละ จึงเป็นทุกข์ใหญ่ภัยมหันต์

อย่างหลวงพ่อกเคยปนิธานเอาไว้เมื่อก่อนบวชนั้น เมื่อก่อนบวช
 ครั้งที่สอง ครั้งที่หนึ่งหลวงพ่อนี้ก็เป็นคนโหด คนโหดพอสมควร แต่
 เขาก็ว่าสุขุม แต่ใจมันก็โหด หมายความว่าพระเณรทำไม่ดีก็เตะตกกฎ
 ษะเลยว่่ามันเถอะ ไม้รู้ใจเจ้าของด้วยซ้ำไป ไม้รู้ ไม้รู้ว่าใจมันอยู่ตรงไหน
 ไม้รู้ รู้แต่ตัวตนอย่างเดียว ตัวตนกับใจนั้นเป็นอันเดียวกันเลย เป็นแห่งที่บ
 อันเดียวกัน มันจึงมองเห็นคน มองเห็นพระ เห็นเณรนี้ทำผิดทำถูก
 อยู่ร่ำไปว่่ามัน คอยจับผิดอยู่ร่ำไป แท้ๆ เป็นธาตุ เป็นขันธ ก็ขอให้เข้าใจ
 ตามนี้

ฉะนั้น ผู้ที่รังแกกัน หรือเกิดอุปาทานขันธที่ปล่อยออกมา
 ทางวากาภี...ทางวากาภี เรียกว่ายังไม่ได้ประพตักัมมัฏฐาน
 ะไรเลย ยังไม่ได้...คือว่า ปล่อยให้เป็นไปตามอำนาจของอัตตา
 ตัวเดียว ของอัตตาตัวเดียว แห่งที่บ แห่งที่บตัวเดียว ไม้รู้ว่าความคิด
 หรือไม้รู้ะไรเลย เชื้อแต่ว่าเป็นตัวเป็นตนอย่างเดียวกันเลย เป็นตัว
 เป็นตน นี้ก็ขอให้จำ

อำนาจของสังขารการเข้าไปยอมจิตยอมใจ มันยอมทั้งรูป
 เวทนา สัญญา ทั้งวิญญาณนี้ให้เป็นของมันเลย

กว่าจะแยกมันออกได้นั้นนะ แต่วิธีแยกนี้ก็ต้องสมมุติเฉยๆ นะ
 สมมุติแยกออกเฉยๆ สมมุติแยกออก สมมุติ ยัง...ยังไม่ได้เป็นสมมุติ
 ปหานแต่ประการใด เราสมมุติแยกให้ดู สมมุติ แยกดูก็ได้ ถ้าใครมีปัญหา
 แยกดู แยกดู ให้แยกดูก็ได้

หลวงพ่อกจะอธิบายตอนเดียว คืออยู่หทัยประสาทนี้ อยู่หทัย
 ประสาท เรารู้อารมณนั้น คือตัววิญญาณนั้นแหละตัวรู้ ตัวรู้อารมณ
 ตัววิญญาณนั้นละ ตัวที่เข้าไปประกอบคือตัวเจตสิก คือตัวเจตสิก
 ตัวเข้าไปประกอบ...มันประกอบเข้าไปแล้ว มันทำให้เราเป็นสุขหรือเป็น

ทุกข้ออยู่ในนั้น มันจำอารมณ์ เออ...มันยอมเอาวิญญูญาณไปหมดแล้ว ตกเป็นของมันเลย ตกเป็นของมัน ตกเป็นของสังฆารการปรุงใจให้คิด

พระพุทธร่องคี่จึงทรงตรัสว่า

“ถ้าครุ่นคิดถึงสิ่งใด ก็นับถึงสิ่งนั้น” เช่นเราคิดถึงลูก...ก็นับถึงลูก หมายความว่ากิเลส ตัณหามันขึ้นอยู่ตรงนั้น

พระร่องคี่จึงทรงตรัสไว้ว่า

“คนจะพ้นทุกข์ได้...เพราะการไม่เข้าถึง” เพราะการไม่เข้าถึง อ้อ... ถ้าเข้าถึงอยู่มันก็พ้นทุกข์ไม่ได้...ถ้าเข้าถึง หมายความว่าเข้าถึงนั้น คือว่าเจตสิกนี้มันเข้าถึงแล้ว มันเข้ามัดเอาไปแล้ว มันเข้ามัดเอาไปแล้ว

ถ้าเราเข้าไม่ถึง หมายความว่าปล่อยวางได้แล้ว ตัดกระแสได้แล้ว อันนี้มันก็ฟังยาก บางทีหลงพอก็จะใช้วาทะที่ว่า...อาจจะไม่เข้าใจก็ได้ อะไรทำนองนี้ คือว่าลีลาโวหารในการพูดมันก็อาจจะเข้าใจยาก

ถึงตรงนี้...ก็ขอให้ฟังซะอย่างเดียว ว่าอารมณ์ที่มันเกิดขึ้นกับใจ ของเรานั้นนะ เมื่อเราผ่านวิธีกำหนด มันก็ไม่ยาก หลวงพ่อว่าไม่ยากนะ ...ไม่ยาก เพียงวันเดียวเช่นวันเสาร์-อาทิตย์เหล่านี้พวกข้าราชการนะ มาพิจารณาในทวารทั้งหก ในทวารทั้งห้าไม่ถึงหกก็ได้ เรียกว่าตา หู จมูก ลิ้น กาย ว่างรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูญาณ เราก็รู้ได้ทันที

ที่นี้ก็มารวบรวมเข้าในทวารที่หกอันเป็นทวารสำคัญ ที่จะตัดภพตัดชาติลงได้

ที่เรามองเห็นอารมณ์นั้น ที่เรามองเห็น..ที่เราคิดไปเห็นอารมณ์นั้น แต่ที่จริงนั้นความคิดปรุงแต่งไปกับอารมณ์นั้น จะสมมุติเรียกว่าสติก็ได้ จะสมมุติเรียกว่าปัญญาก็ได้ แต่เป็นสติปัญญาที่ฝ่ายไม่ตี คือมันปรุงแต่งไปกับอารมณ์ ถ้าเราได้สติทางดีเป็นกุศลขึ้นมา นี้ สติที่ดี ความปรุงคิดไปกับอารมณ์ เรียกว่าอารมณ์ที่เรามองเห็นก็หายวับไปเลย สติเขาก็ยัง

ทรงตัวอยู่ แล้วปัญญาก็รู้พิจารณาว่าเป็นอารมณ์ มันก็หายวับ คือการที่ หลวงพ่อเพ่งนั้นมันก็สลับกัน คือว่าอาการหนึ่งเกิดขึ้น อาการหนึ่งก็ดับไป คือว่ามันเร็วมาก เรียกว่าคล้ายๆ มันหายตัว คล้ายๆ มันหายตัว เรียกว่า คิดไปตามอารมณ์นี้ คิดไปเห็นอารมณ์ที่เรารักนั้นนะส่วนมาก มันก็เกิดขัง อยู่ในนั้น

เมื่อเอาเข้าจริงๆ แล้ว เมื่อจะถึงคราวจริงๆ บารมีจะเข้าช่วยแล้ว ตานี้ หลวงพ่อจึงตัดสินใจเลย ไม่บวกรักรวมใดๆ ทั้งสิ้น...ไม่บวกรักรวมใดๆ ทั้งสิ้นเลย มีแต่เพ่งอย่างเดียว มันจะเป็นสุข หรือเป็นทุกข์ หรือเป็น อุเบกขาที่ช่วงหัวมันเกิดในตอนนั้น หลวงพ่อไม่เกี่ยวกันแล้วตานี้ ไม่เกี่ยว กันแล้ว

นี่เรียกว่าสติสัมโพชฌงค์องค์แห่งการตรัสรู้เสียแล้ว คือว่าไม่เกี่ยวว่า จะเป็นอุเบกขา หรือสัญญาจำอะไรทั้งสิ้นเลย ไม่เกี่ยวมีแต่ต่อสู้อัน อย่างเดียว มีแต่ต่อสู้ เอาสติของเรานั้นแหละต่อสู้ แท้ที่จริง..เขาก็เป็น ธาตุสติละ เอ้อ..ธาตุสติ ไม่ใช่คน ต่อสู้อย่างเดียว ต่อสู้กับอารมณ์นะ ดึงอารมณ์เข้ามาต่อสู้กันอยู่ตรงตั้งจมูกหักให้ได้ แต่..เป็นของอัศจรรย์ใจ อย่างยิ่งที่สุด

อย่างหลวงพ่อกเคยบรรยายมาแล้วนั้นนะ เคยบรรยายมาแล้ว อย่างแต่ก่อนๆ หลวงพ่อกก็เคยมีลูกมีเมียมา ถ้าคิดเห็น ขอบภัยโทษ ถ้าคิดเห็นเรื่องที่ร่วมอภิรมย์ หรือเสพกามกับเมีย กับอะไรไปก่อนมาแต่ ปางก่อนกับผู้หญิงมาทำนองนั้น คิดไม่ได้..ตั้งแต่คราวหลวงพ่อกปฏิบัติ มันพริบพริบไปหมด เรียกว่าทำให้ร่างกายอันกว้างศอก ยาววาท ทั้งองค์ซาตนั้นต้องเกิดหวั่นไหว มีปฏิริยาจนหน้ามืดตามัวไป ด้วยอานุภาพ ของการปรุใจให้คิดนี้เอง...ตัวปรุใจให้คิดนี้เอง แต่หลวงพ่อกก็ไม่เฉลียวใจ ไม่รู้ด้วยซ้ำไป ไม่รู้ ไม่รู้ว่าเขาจะตัดกระแสกันได้ ถึงขนาดนั้น เมื่อเพ่งเข้าไป

ไม่มีวิธีที่จะทำ เรียกว่าถ้าเอาตลับเมตรมาวัดนั้นนะมาวัด ขออภัยด้วย จากหทัยประสาทจากตั้งจุมุกหัก มาถึงตรงองคชาติของแต่ละคนนั้น มันก็เออ...ก็จะหลายเซนติเมตรเหมือนกัน ก็จะหลายเซนติเมตร เกือบเมตร ก็เป็นได้ แต่..เมื่อตัดกระแสของการคิดลงได้แล้วนะ ทำไม่มีอภินิหาร หรือมีอานุภาพไปตัดได้ทุกส่วน อันนี้ก็เหลือเชื่อเหลือเกิน เป็นของเหลือเชื่อ อันนี้ก็ขอให้ทำไป

พวกที่ยังไม่ได้ถึงนะ ยังไม่มีสภาวะรองรับนั้นจะพูดวิธีนี้ไม่ได้ จะพูดวิธีนี้ไม่ได้ พูดวิธีนี้ไม่ได้เลยเป็นอันขาด เพราะว่าตัวเชื้อของกามราคะ ที่แท้จริงนั้น มันเกิดอยู่ที่การปรุงแต่งที่หทัยประสาท เรียกว่าเป็นเชื้อของน้ำกามก็อยู่ในนั้น อยู่ในส่วนหทัยประสาท อยู่ในรอบตาทั้งสองข้าง ในด้านในนั้นแหละ อยู่ในด้านในนั้นนะ

ถ้าเขาล้างกันด้วยอานุภาพของผลสมาบัตินะ ของผลสมาบัติที่เราเพิ่งถูกจริงๆ แล้วไซ้รึนั้นนะ จะมีอานุภาพเกิดเป็นผลสมาบัติขึ้นมา ผลสมาบัติอันนี้ไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก ไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก แล้วก็ เป็นของปัจเจกตั้งเฉพาะใครเฉพาะมัน

เป็นของล้างกันได้ เป็นของล้างกันได้อย่างแน่นอน อย่างหลวงพ่อกเคยเทศน์ธรรมมาแล้วนั้นนะ การล้างอาสวะมลทิน การล้างอาสวะมลทินรอบลูกนัยน์ตาของหลวงพ่อนั้น เกือบจะเอาชีวิตไม่รอด

ก็มีประวัติครั้งพุทธกาล พระจักขุบาลก็ตาแตกมาแล้วด้วยบุญกรรมที่ทำนสร้างไว้แต่ชาติปางก่อนก็เป็นได้ ในพระไตรปิฎกนะ แต่หลวงพ่อกก็ไม่สะทกสะท้านในเรื่องนี้ ไม่หวั่นไหวในเรื่องนี้

ฉะนั้น การประพาศธรรมกรรมฐานทุกวันนี้ จึงคล้ายเป้าหมายไม่ถูกที่จะไปตัดมัน ไปพิจารณาส่วนอื่นนั้นก็เป็นแต่เพียงว่าให้สังเวช สลดใจเท่านั้น หรือปราบนิรวรณธรรมได้ชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น

ขนาดหลวงพ่อบราบนิวรรณ์ธรรมได้ตั้ง ๓ ปีเต็ม มันยังกลับมาได้ด้วย ความโง่เขลาเบาปัญญาของหลวงพ่อนี้เอง ที่ว่าเกิดมาในยุคที่มันบอดๆ

ฉะนั้น ในวิธีการอธิบายของชั้นห้านี้ ก็อย่าให้เลยไปว่ามีจิตดวงหนึ่งที่จะคอยรับรู้อะไรอยู่ข้างใน ไม่มีเป็นอันขาด ถึงมี..ที่ว่า มีบทบาทบอกว่ากายเป็นถ้ำหรือว่ามีจิตนี่เป็นที่อยู่อาศัย มันเที่ยวไปไกลไปใกล้ก็ได้ อันนี้อาจจะ อาจจะไม่ใช่พุทธพจน์...อาจจะไม่ใช่พุทธพจน์ เพราะพระองค์เคยห้ามพระองค์หนึ่งไว้แล้ว หลวงพ่อเคยศึกษา ว่าท่าน...รู้วักวิญญาณท่องเที่ยวไป รู้อะไรสถานที่ต่างๆ พระองค์ยังห้าม

“โมฆะบุรุษ เราได้กล่าวที่ไหน เราได้เคยเทศน์ที่ไหนว่าวิญญาณท่องเที่ยวไป” พระพุทธองค์ยังห้าม

อันนี้การเขาทำสังคายนากันนั้น ก็รวบรวมเอาคำสอนของศาสนาอื่นหรือศาสนาพราหมณ์มาไว้ด้วยก็ได้ แต่ก็อาจเป็นปริศนาธรรมอย่างหนึ่งเท่านั้น ที่ว่ามันคิดใกล้คิดไกลได้เท่านั้น แต่ว่าจะให้วิญญาณล่องลอยไปไกลถึงขนาดที่ว่าไปไกลๆ ไปประเทศอื่น หรือไปจังหวัดอื่นไปไม่ได้เออ...นะแต่वादมนิภาพคิดไปได้เท่านั้นเอง ก็ขอให้เข้าใจ

ที่เขาอธิบายว่ามีจิตดวงหนึ่งคอยรับรู้ คอยรับรู้อารมณ์ วิญญาณ เป็นอีกอย่างหนึ่งนั้น มันเป็นเรื่องนอกศาสนา มันเป็นเรื่องนอกศาสนา ไม่รู้ธาตุแท้จริงมีเฉพาะชั้นห้าเท่านั้นเอง

เมื่อเราปราบลงได้แล้วนั้นนะ เมื่อเราปราบลงได้ ตัดกระแสการปรุงใจให้คิดลงได้แล้ว ต้องตัดด้วยอำนาจของการเพ่งนะ ของการเพ่ง ถ้าจิตตกวงค์ หรือมันดับเฉยๆ โดยไม่รู้จุดที่ว่ามันดับอยู่ที่หทัยประสาท อย่างหวังเลยในชาตินี้จะพ้นทุกข์ได้ อย่างหวังเลย เอ้อ..อย่างหวังเลย ถึงดับจริงก็ช่างเถอะ แต่ไม่รู้ว่าจะดับมันอยู่ตรงไหน จุดประกบกันเข้า

ก็ไม่มี...จุดประกายกันเข้าก็ไม่มี คือว่าจะประกายกันให้...คือว่า จุดจะ
ทำลายมันไม่มี คือว่าดับลงไปเฉยๆ ดับลงได้ แต่ฝ่ายสติปัญญา นั้น
เขายังทำงานอยู่ เขายังทำงานอยู่ ยังหาว่าเขาดับไปส่วนเดียว เขาดับไป
ส่วนเดียวด้วยอำนาจของอัปปนาสมาธิเท่านั้น หลวงพ่อก็ยิ่งรู้ว่า
ขึ้นถึงฌาน ๔ เท่านั้น นี่ก็ขอให้เข้าใจวิธีการอธิบายของชันธห้าที่จะเป็น
อุปาทานชันธ กลายมาเป็นกองนามรูป อยู่ที่บพที่ผ่านวิญญาณมานั้นนะ
เพราะวิญญาณจึงมีนามรูปนะ

คือว่าวิญญาณตัวนี้มันถูกสังขารไปบังซะแล้ว ไปบัง ไปกลบ
เอาเลยว่้างั้น เป็นของมันไปหมด เรียกว่ามันไปดึงเอาเป็นของมัน
ไปหมด จึงตกอยู่ในอำนาจของเจตสิกการปรุงใจให้คิด และก็เกิดห้วงไหว
ไปทางทวารทั้ง ๕ ได้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็ตกอยู่ในอำนาจของ
มันหมด ถ้าใครตัดกระแสมันลงได้นั้น ชั้นแรกๆ ก็ยังทรงสภาวะไม่ได้
ก็ไม่เป็นไร เรียกว่าเข้าสู่ทางแล้ว เข้าสู่ทาง เรียกว่าเข้าสู่ทางที่จะถึง
ความพ้นทุกข์ ถ้าเราทำปะติดปะต่อไป มันก็ค่อยจะจืดจางไป จืดจางไป

หรือว่าทำถูกจุด ยิ่งถูกเป้าหมายของการปรุงใจให้คิด ยิ่งถูก
เป้าหมายของอารมณ์ เพียรยิ่งอยู่เช่นนั้นแหละ ยิ่งอารมณ์ ยิ่งตัว
ปรุงคิดมันไม่มีตัวไม่มีตน ความคิดเป็นนามธรรม ตัวอารมณ์ที่ยิง
ถูกนี้ มันอยู่หทัยประสาท มันอยู่หทัยประสาทนี้ มันจะปรุงแต่ง
ให้เห็น

ถ้าใครทำอย่างหนักหน่วงจริงๆ เอาชีวิตคือว่าเอาร่างกาย
มอบกายถวายชีวิตไว้ในพุทธคำสอนจริงๆ แล้วไซร้ ย่อมถึงได้
อย่างแน่นอน ทีนี้คนส่วนมาก คนถึงไม่ได้มันนะ คนถึงไม่ได้
อีกประการหนึ่งก็ไม่รู้จักไม่รู้วิธี ไม่รู้วิธีที่จะทำให้กามราคะ หรือ
ความกำหนัดนี้พินาศขาดกระเด็นไปได้ คือตัวประธานเอกของ

สมุทัยนั้นพินาศขาดกระเด็นไปได้ มีแต่พิจารณาเรื่องอื่น ว่าไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เราเขา เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา โดยสมมุติเท่านั้น พิจารณาโดยสมมุติบัญญัติ ยังผ่านสมมุติบัญญัติไปไม่ได้

ถ้าใคร..ถ้าใครตัดกระแสลงได้แล้วนะ ถ้าใครตัดกระแสลงได้หมายความว่า พระอรหันต์บุคคลชั้นพระอรหันต์ตัดกระแสลงได้นั้น บางที่ท่านก็จะไม่ได้กล่าวถึงรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณอะไรเลย ท่านก็อยู่เฉยๆ เรียกว่าวิมุตติขั้นพื้นฐานแล้ว คือว่าวิสุทธิขั้นของท่านนั้นละ คือว่าเสวยตามขั้นของท่าน เรียกว่า สอุปาทิเสสนิพพานธาตุ

ถ้าตอนท่านเข้าฌานนิโรธสมาบัตินั้น เรียกว่า ออุปาทิเสสนิพพานธาตุ ท่านก็อยู่เฉยๆ

ที่นี้ อานุภาพอันยิ่งใหญ่ไพศาลนั้นจะตามมา จะตามมาทีหลัง เช่นหลวงพ่อนี้เคยคิด เคยคิดเหมือนกัน เคยคิดครั้งแต่ก่อนๆ ก่อนปฏิบัติคือคร่าวปฏิบัติหรือก่อนปฏิบัติ คิดไปที่ไรมันก็เกิดกิเลส ตัณหา ราคะ จนหน้ามืดตามัว คลำดูหน้าเจ้าของ อ้าว...ตายเรียกว่าซาไปหมด เรียกว่าอำนาจของกามราคะนั่นเองเข้าเผาผลน เข้าเผาผลอย่างหนักหน่วงเลยทีเดียว อย่างหนักหน่วง จนจะเอาชีวิตไม่รอด

แต่เมื่อถึงที่สุด เมื่อตัดกระแส เมื่อตัดกระแสด้วยอานุภาพของการเพ่งอย่างไม่หยุดไม่หย่อนนะ อย่างอยู่ด่านซ้าย* ลงศูนย์กลางลบล้างเข้าไป ลบถึงสิ่งศา ยังเหนือแตกซอก เพ่งถึงขนาดนั้น เพ่งถึงขนาดนั้น จึงสู้มันได้ วาระสุดท้ายอยู่ที่วัดปานาเบ็ย ทุกวันนี้ถ้าหลวงพ่อก็คิดนะ ถ้าหลวงพ่อก็คิด เห็นผู้หญิงสาวสวยขนาดไหนก็แล้วแต่ เออ...พยายามสมมุติละ พยายามที่จะผลักดันให้มันไปรัก ให้มันไปคิด ให้มันไปเสพกาม มันก็ไม่ไปหรอก มันก็ไม่ไป นี่ท่านจึงเรียกว่า จบกิจพรหมจรรย์เพียงแค่นั้น

* อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

มันไม่ไป มันไม่มีส่วนไหนจะไป เพราะมันตัดเสียแล้ว มันตัดตัวพญามาร ในท้องเรื่อง ตัวสังขารการปรุงนั้น พยายามจะปรุงมันก็ไม่ปรุง มันไม่ปรุง มีอานูภาพถึงขนาดนั้น เรียกว่ามีอานูภาพถึงขนาดนั้นธรรมชาติของพระองค์ ขออภัยที่ว่างกล่าวว่ามัน เป็นศัพท์หนึ่งที่หลวงพ่อบุญผ่านเมื่อกี้เพราะว่า พุดเร็วเกินไป แต่ก็คงไม่ผิดหรอกเพราะว่ากล่าวเฉพาะหลวงพ่อ อันนี้ ก็ขอให้เข้าใจว่า การประพุดติธรรมกรรมฐานที่จะให้พ้นทุกข์ได้ มีวิธีเดียว เท่านั้น วิธีสุดท้ายนะ

แต่วิธีเริ่มต้นนั้น...วิธีเริ่มต้นนั้นก็แล้วแต่จริตของแต่ละท่าน จะกำหนดพุทโธ หรือภาวนาสู่ของภายนอก ของผู้อื่น หรือ บริกรรมอาการ ๓๒ จนเกิดความเบื่อหน่าย จนปราบนิวรณ์ธรรม ลงได้

ถ้าจะดับทุกข์ให้ได้ ก็มีวิธีเดียว วิธีเป็นสองไม่มี หลวงพ่อบอกกล่าวรับรองถึงขนาดนั้น ขอให้เข้าใจวิธีปฏิบัติของพระบรมศาสดา ที่หลวงพ่อนำมานี้ ไปประพุดติปฏิบัติ ถ้าขัดข้องอย่างไรก็ขอให้ถามได้ **ท้ายที่สุดก็ขอให้ทุกท่าน จงนำเอาข้อวัตรที่หลวงพ่อบรรยาย มานี้ ไปประพุดติปฏิบัติให้ถึงความพ้นทุกข์**

ทุกท่าน ทุกท่าน ด้วยเทอญ

สังสาระ	วิปโยค	โลกกามภพ
มันเป็นหลุม	ฝังศพ	อันกว้างใหญ่
พวกสัตว์หลง	ลงเวียนว้าย	เกิดตายไป
สัตว์น้อยใหญ่	จำได้ทั้ง	สิ่งทั้งปวง
สัตว์กามห้า	ยังหาเกิด	กันทุกภพ
โลกก็คือ	หลุมฝังศพ	อันใหญ่หลวง
ยังวิ่งแร่	แส้เข้าหา	มายาลวง
คนติดบ่วง	จึงร่วงจม	ถมโลกีย์
พระจอมธรรม	มีดำรัส	ประภัสสร
ให้บันทึก	นิรณัจจิต	คิดหลักหนี
ถือมรรคแปด	ปฏิบัติ	ตัดราคะ
สร้างความดี	ให้มิไฉ	ในใจตน
หากทุกท่าน	หมั่นเพียรเพ่ง	เร่งบากบั่น
ต้องมีวัน	ให้ท่านถึง	ซึ่งมรรคผล
ชัยชนะ	จักประเสริฐ	เลิศมงคล
จักพาดน	พ้นจากกลุ่ม	หลุมโลกกาม

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธรรมปาไล

กรรมฐานเฉียบขาด

โดย หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล

วันนี้ หลวงพ่อจะได้อธิบายถึงวิธีการประพฤติธรรมกรรมฐานขององค์เอกสัพพัญญุตสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เพื่อชี้แนะในการประพฤติปฏิบัติพระธรรมกรรมฐานของผู้แสวงหาความพ้นทุกข์ ที่ผ่านๆ มานี้ **วิธีประพฤติธรรมกรรมฐานนั้นก็ยังมีหลายรูปแบบหลายวิธีการเหมือนกัน มีหลายสำนักว่านั่งเถอะ ก็ล้วนแล้วเป็นพุทธคำสอนของพระพุทธองค์ทั้งนั้น ไม่ผิดหรือถูกเหมือนกันถูกทุกๆ วิธี นั่นแหละ ใครประพฤติธรรมกรรมฐานของพระองค์ก็ถูกทั้งนั้น เพราะกรรมฐานของพระองค์นั้นที่แรกๆ พระพุทธองค์ก็ตรัสว่าเป็นฝ่ายสมถกรรมฐาน เป็นอุบายของความสงบ คือให้ใจสงบจากนิวรณ์ธรรมนั้นเอง ต่อๆ ไปเมื่อใจสงบแล้วก็จึงได้เจริญวิปัสสนากรรมฐาน**

คำว่าวิปัสสนากรรมฐานนี้ ก็เป็นอุบายแห่งการเรื่องปัญญาว่านั่งเถอะ เป็นอุบายให้เกิดปัญญาให้รู้เรื่องรูปเรื่องนาม ที่นี้เข้าไปดับกระแสกิเลสกระแสทุกข์นั้นะ แต่พวกท่านทั้งหลายบางคนก็มาถามว่า มันมีขีดสุดอยู่ตรงไหนว่านั่งเถอะ คำว่ารูป นาม หรือสมถกรรมฐานนี้ ผลมันจะออกมาประการใด เพียงแต่ประพฤติปฏิบัติเนะ ถ้าไม่มีจุดบรรลุไม่มีจุดถึงนะเขาว่า..มีคนมาถามหลวงพ่

มันจะได้เสวยวิมุตติตรงไหน

อันนี้หลวงพ่จะได้ขออธิบายในแนวทางปฏิบัติของหลวงพ่ประกอบไปด้วยนะ และก่อนที่จะอธิบายต่อไปนี้ หลวงพ่ก็ใคร่ขอชี้แจง

คุณสมบัติของผู้ที่จะประพฤติธรรมกรรมฐานเสียก่อน ว่าใช้คุณลักษณะ หรือมีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะเข้ามาประพฤติธรรมกรรมฐานของ พระพุทธองค์ได้

ธรรมदानะครับเราเกิดเวียนวนทนทุกข์มาแล้วไม่รู้ว่่าภพก็ชาติ กิเลส ตัณหา อาสวะ มันหมักหมมมามากแล้ว

การเข้าประพฤติธรรมกรรมฐาน พระพุทธองค์ก็วางระเบียบ วางข้อปฏิบัติไว้ ใครอยากจะพ้นทุกข์ให้ทำดังนี้...พระองค์ว่า

ฉะนั้นเราก็ต้องอาศัยพุทธคำสอนของพระองค์ อาศัยจารีตประเพณี เป็นเบื้องต้นครับ ที่แรกๆ เราก็มีการให้ทาน รักษาศีลครับ เป็นอย่างนี้ ละครับ เจริญสมาธิให้ใจมั่นคงขึ้นไปเรื่อยๆ จึงจะเกิดปัญญา

สำหรับฆราวาสนะ สำหรับฆราวาสก็ต้องมีการให้ทานครับ ต้องมีการให้ทานในตอนเช้า ที่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรผู้แสวงหา ความพ้นทุกข์ ออกโคจรบิณฑบาต เราก็มีการให้ทานใส่บาตรภิกษุ สามเณรครับ แล้วเท่านั้นยังไม่พอยังมีการรักษาศีลครับ

สำหรับฆราวาสรักษาศีล ๕ นั้นแหละครับ ศีล ๕ ตัวฆราวาส มีศีล ๕ เช่นไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดปด และก็ไม่ดื่มสุราเมรัยครับ ข้อสุดท้ายสุราเมรัยเนีย ให้เราทำความเข้าใจ ว่าน้ำดื่มน้ำเมา เมื่อดื่มเข้าไปแล้วมันจะทำให้จิตใจวิปลาสคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริงครับ ตั้งอยู่ในความประมาทนั้นแหละครับ น้ำสุรา เมรัยนี้ไม่ดี พระพุทธองค์ท่านก็เลยตรัสห้ามอยู่ในศีล ๕ นั้นเอง นี่เป็นศีล ของฆราวาส เมื่อถึงวันอุโบสถศีล ก็ให้รักษาศีลอุโบสถ นี้ฝ่ายฆราวาสครับ

ส่วนสามเณรก็ต้องมีศีล ๑๐ ครับ ส่วนพระภิกษุก็ต้องมีศีล ๒๒๗ ครับ รักษาศีลให้สมบูรณ์ครับ

ต่อแต่นั้นไป เมื่อเราเพียบพร้อมนะครับ เมื่อเราเพียบพร้อมหวังจะตัดวิญญะวณทนทุกข์ออกจากจิตจากใจของเรา หรือเข้ามาประพฤติธรรมกรรมฐาน เพื่ออยากจะมีธรรมเบื้องต้นไปก่อนเพื่อเสริมสร้างบารมีไปก่อนก็ได้นะไม่ถึงกับ..ถึงบรรลุมรรคผลนิพพานก็ได้ เรียกว่าเราเสริมสร้างบารมีไปเรื่อยๆ ก็ได้ หลวงพ่อจะอธิบายไปจนถึงจุดสุดยอด ถ้าใครชอบระหว่างไหนก็เลือกเอาระหว่างนั้น เพราะที่แสดงธรรมผ่านๆ มานั้นนะ เขาว่า..มีคนว่านะ หลวงพ่อโลกอุดรนี้แสดงธรรมแต่สุดยอดพระอมตธรรม คือแสดงเฉพาะพระนิโรธธรรมญาณ หรือเรื่องนิพพานเท่านั้นเองเรื่องผ่านๆ ไปตั้งแต่เบื้องต้นนั้นไม่เคยแสดงเลยเขาว่าอย่างนั้นนะความจริงจะไปถึงจุดสุดยอดได้นะ ถึงพระนิโรธธรรมญาณถึงพระนิพพานได้ ก็ยอมผ่านทางเบื้องต้นไปเสียก่อนนั่นแหละครับ แต่หลวงพ่อก็อธิบายอยู่ในนั้นแหละแต่คนไม่จับเอาเฉยๆ อธิบายสลบไปด้วยทุกๆ ครั้งนั้นแหละแต่คนจับเอาไม่เป็นนะ

ที่นี้การประพฤติธรรมกรรมฐานนั้นมันก็เป็นของฝืนใจอย่างยิ่งนะ...เป็นของฝืนใจอย่างยิ่ง เพราะกิเลสตัณหาอาสวะมันหมักหมมมาแล้วไม่รู้ว่าที่ภพที่ชาติ มันเป็นอย่างเหนียวมาก ตัวกิเลสตัณหาราคะมันเป็นยางเหนียวที่เราจะทำลายล้างมันลงได้โดยง่ายๆ นั้นนะ มันก็เป็นของยากเย็นเอาเหลือเกิน ฉะนั้นเราจึงค่อยประพฤติค่อยคลำไปตามบารมีแห่งตน หลวงพ่อไม่ว่านะ และสำนักประพฤติธรรมกรรมฐานตามี่ต่างๆ หลวงพ่อก็ไม่ได้ว่าไปประชดประชัน ถูกครับ ถูก ถูกหมดทุกสำนักนั่นแหละ ถูกหมด ถ้าไม่ถูกที่ใดก็ทีหนึ่งนั่นแหละ เพราะเป็นพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์เหมือนกัน

ถ้าไม่ถูกฝ่ายวิปัสสนาก็ไปถูกสมณะเหมือนกันใช้ได้ นี่ใช้ได้เหมือนกัน

แต่ผู้มีความปรารถนา..แต่สำหรับผู้มีความกระหายจะดับทุกข์ลง
ให้ได้ในชาตินี้ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งครับ

ที่นี้หลวงพ่อก็จะไปเรื่อยๆ

ที่บอก..คุณลักษณะธรรมเบื้องต้นมาแล้วนะครับ

ที่นี้ก็เข้าหาครูบาอาจารย์ที่ถูกต้องตามนี้ เมื่อเราแสวงหาครูบา
อาจารย์และสถานที่สัปปายะได้แล้วนะครับ ก็ไปเรียนกรรมฐานจากท่าน
นั้นแหละ ส่วนกรรมฐานที่หลวงพ่อดิเรกได้ประพาศมานั้นนะ มันก็
อยู่ในตัวของเรานี้เอง เรียกว่าธาตุกรรมฐาน เอาเรื่องธาตุกรรมฐาน
เสียก่อนนะครับ นี่พอเป็นเครื่องเตือนสติดำเนินของพวกท่าน ใหม่ ๆ
หลวงพ่อบอกก็เสียดัดอาหารไขมันไม่ได้ พุดตรงๆ เลยว่าหลวงพ่อดิ
เรกได้เคยเข้าประพาศธรรมกรรมฐานสายพองยุบมาแล้วครับ
สายพองยุบมาแล้วจากสำนักวิปัสสนาวิถีดนของวิเวก ตำบลโคกเครือ
อำเภอหนองกงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์นั่นครับ ซึ่งมีพระครูสุคุณคุณารักษ์
หรืออาจารย์มหาพิมพ์ เป็นผู้สอนกรรมฐานเป็นครูบาอาจารย์ของหลวงพ่อบ
นี่แหละ เป็นครูบาอาจารย์องค์แรกที่ว่าได้ นะครับ และได้ยี่สิบหลวงพ่อบ
ก็ยังเกิดบุญบูชาคุณครูบาอาจารย์นั้นไว้เหนือเศียรเกล้าตลอดมา
หลวงพ่อบไม่เคยดูถูกดูแคลนถึงสายพองยุบหนอพองหนอถึงสายรูปนาม...
จะเดินทางไม่ถึงจุดสุดยอดพระอมตธรรมก็ตาม ในฐานะที่ท่านสอน
ธรรมกรรมฐานให้หลวงพ่อบมาก่อน จะเป็นธรรมเบื้องต้น เบื้องกลาง
หลวงพ่อบเคารพ หลวงพ่อบนับถือกราบไหว้คุณครูบาอาจารย์มิได้ขาดนะ
เสมือนหนึ่งพระสารีบุตรนี่แหละ ท่านกราบไหว้บูชาถึงพระคุณของ
พระอัสสชิมิได้ขาด แม้ธรรมเบื้องต้นพระสารีบุตรรู้จักพระผู้เฒ่าคือ
ท่านพระอัสสชิ สมัยนั้นตามข่าวก็ว่าขนาดพระอัสสชิไปอยู่ที่คโคณะ
พระสารีบุตรมาตรมั่นว่าท่านเป็นพระอรหันต์แล้วนะ ท่านก็ยังนอน

หันศีรษะไปทางครูบาอาจารย์ของท่าน นี่คุณธรรมเป็นอย่างนี้คุณธรรม
ของผู้มีปัญญาอันเลิศ เพราะว่าพระสารีบุตรรู้ดีว่าที่จะเข้าสู่ธรรม
เบื้องสูงต้องเข้าสู่ธรรมเบื้องต้น ท่านได้รับแสงสว่างแห่งปัญญาจาก
พระผู้เฒ่าคือพระอัสสชิ นั้นเริ่มเข้าวิถีที่จะดับภพดับชาติ คุณธรรมเรื่อง
เคารพบูชาคุณของครูบาอาจารย์พระสารีบุตรจึงไม่เคยทอดทิ้งนะ
นี่หลวงพ่อกุศลอุรกีเช่นเดียวกัน

ตอนนั้นหลวงพ่อบริกรรมกรรมฐานนะ กำหนดอะไรก็ไม่
ค่อยถูก เรียกว่าวันเวลามันรวบรัดเกินไป ก็เลศตันทามันก็เผาผลาญเรื่อย
ว่าจั้นเถอะ

ที่นี้คิดได้คิดดี หลวงพ่อก็เลยมาท่องเอาอาการ ๓๒ นี้แหละ คือ
ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ
พังผืด ไต ปอด ไล่ใหญ่ ไล่ย่อย อูจจาระใหม่ อูจจาระเก่า เยื่อมัน
ในสมอง ให้จำเอาดีๆ นะ พวกท่านทั้งหลายจำไว้แล้วก็เรียนเอาไว้

ที่นี้ธาตุน้ำนะ..ธาตุน้ำตานี้ มีเสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น
น้ำตา เปลวมัน น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ น้ำเยี่ยว หลวงพ่อพูดไปตรงๆ เลย
ว่าตอนอูจจาระก็ว่าอูจจาระไปเลยว่จั้นเถอะ เพื่อให้มันเข้าถึงจิตถึงใจ
ให้มันกระเทือนเข้าถึงใจให้กระเทือนเข้าถึงความรู้สึก นี่หลวงพ่อก็คิด
อย่างนั้นนะ

ที่นี้ก็มาบริกรรมนะตานี้ ที่นี้มาบริกรรมนะ เช่น

๑. ผม ผม ผม ผม ผม

ว่าคำละ ๗ ครั้ง หรือ ๓-๔ ครั้งก็แล้วแต่ และสมมุติถามมันไป
ในตัวด้วย ว่าผมแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร ขนก็เหมือนกัน

๒. ขน ขน ขน ขน ขน

ขนแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร เล็บก็เหมือนกัน

๓. เล็บ เล็บ เล็บ เล็บ
เราบริกรรมในใจ เล็บแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๔. ฟัน ฟัน ฟัน ฟัน ฟัน
เนี้ย...ฟันแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๕. หน้ หน้ หน้ หน้ หน้
หน้แกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๖. เนื้อ เนื้อ เนื้อ เนื้อ เนื้อ
เนื้อแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๗. เอ็น เอ็น เอ็น เอ็น เอ็น
แกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๘. กระดูก กระดูก กระดูก กระดูก
เราว่าในใจนะ กระดูกแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๙. เยื่อในกระดูก เยื่อในกระดูก
เราก็อไป เยื่อในกระดูกแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๑๐. ม้าม ม้าม ม้าม ม้าม ม้าม
ม้ามแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๑๑. หัวใจ หัวใจ หัวใจ หัวใจ
หัวใจแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๑๒. ตับ ตับ ตับ ตับ ตับ
ตับแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๑๓. พังผืด พังผืด พังผืด
พังผืดแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๑๔. ไต ไต ไต ไต ไต
ไตแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๑๕. ปอด ปอด ปอด ปอด ปอด ปอด

ปอดแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๑๖. ใ้ใหญ่ ใ้ใหญ่

ใ้ใหญ่แกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๑๗. ใ้่น้อย ใ้่น้อย ใ้่น้อย

ใ้่น้อยแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๑๘. อุจจาระใหม่ อุจจาระใหม่ อุจจาระใหม่

คือข้าวที่เรากินเข้าไปใหม่ๆ นี่นะ อุจจาระใหม่แกเป็นอะไร

แกเป็นของใคร

๑๙. อุจจาระเก่า อุจจาระเก่า อุจจาระเก่า

อุจจาระเก่าแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๒๐. เยื่อมันในสมอง เยื่อมันในสมอง เยื่อมันในสมอง

เยื่อมันในสมองแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

นี่บริกรรม ธาตุดิน ต่อไปเป็นบริกรรมธาตุน้ำ

๒๑. ดี ดี ดี ดี

ดีแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๒๒. เสลด เสลด เสลด

เสลดแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๒๓. หนอง หนอง หนอง น้ำหนองนั้นแหละ

น้ำหนองแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๒๔. เลือด เลือด เลือด

เลือดแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๒๕. เหงื่อ เหงื่อ เหงื่อ

เหงื่อแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

๒๖. มั่นขัน มั่นขัน มั่นขัน
 มั่นขันแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๒๗. น้ำตา น้ำตา น้ำตา
 น้ำตาแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๒๘. เปลวมัน เปลวมัน เปลวมัน
 เปลวมันแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๒๙. น้ำลาย น้ำลาย น้ำลาย
 น้ำลายแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๓๐. น้ำมูก น้ำมูก น้ำมูก น้ำมูก
 น้ำมูกแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๓๑. ไช้ข้อ ไช้ข้อ
 ไช้ข้อแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
๓๒. น้ำเยี่ยว น้ำเยี่ยว น้ำเยี่ยว น้ำเยี่ยว
 น้ำเยี่ยวแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

คำถามทั้งหมด มันไม่มีเสียงตอบใดๆ หลุดลอดออกมาใดๆ
 เลยทั้งสิ้น..ว่านั่นเถอะ

มีแต่ความคิดอันโง่เขลา มีแต่ความคิดอันโง่ๆ นี่แหละ มันเข้าใจ
 ว่าเป็นเราเป็นเขาอยู่เช่นนี้ ให้ท่านบริกรรมอยู่เช่นนี้ ทำกรรมฐานชนิดนี้นะ
 ที่หลวงพ่อดีเคยทำมานี่แหละ สรุปลแล้วเกือบสองชั่วโมง

ให้เราเพิ่งเข้าไปอยู่ตรงนั้น เพิ่งเข้าไป หลวงพ่อก็มีรูปภาพ รูปผ้าทอง
 รูปอสุภะ มีรูปผ้าทองผ้าไล่ ให้เราสมมุติเพิ่งเข้าไปตามจุด ตามจุด ตามจุด
 อย่างนั้นนะ เราทำจากนาฬิกาหลายๆ นาฬิกาที่เป็นชั่วโมงหลายๆ ชั่วโมง
 ก็เป็นวันละตานั้น เจ็ดวันเป็นหนึ่งสัปดาห์ ๔ สัปดาห์เป็นหนึ่งเดือน ๑๒ เดือน
 เป็นหนึ่งปี ถ้าเราไม่ละความเพียร ถ้าเราไม่ละความพยายามไม่วาง

ไม่ปล่อย ทำไปเรื่อยๆ กิเลส ตัณหา อาสวะ มันก็ค่อยๆ เหือดหายไป
เหือดหายไป ให้จิตใจของเราสงบจากนิเวศน์ธรรมได้ครบ ขอให้หนักปฏิบัติ
เข้าใจตามนี้ และส่วนมากนะที่หลงพ้อฝึกกรรมฐานให้ไปนะ พอถาม
ทีหลังนะ จำแทบไม่ได้ว่าจันเถอะอาการ ๓๒

ฉะนั้นหลงพ้อไม่ได้ว่าหรรษ ขึ้นอยู่กับผู้ต้องการ ขึ้นอยู่กับ
ผู้กระหายที่จะทำลายล้างวัฏฏะวนอันทนทุกขนี้ ออกจากจิตจากใจ
ของตนเท่านั้น การที่เราจะทำลายล้างกิเลสมลทินออกจากใจ เราก็ต้องหา
ข้อวัตรปฏิบัติให้มันเบื่อน่ายออกจากจิตจากใจให้มันเห็นตามนี้

และอีกวิธีหนึ่ง..ตานั้นนะนะ พุดตรงๆ หลวงพ้อไม่เอาฟังเอาดีๆ
ผู้ฟังก็หียบขวยเอาไปประพฤติปฏิบัติให้มันเกิดประโยชน์นะ...ให้มัน
เกิดประโยชน์ เวลาเราถ่มน้ำลายที่ไรก็ให้เราเห็นว่าเราถ่มน้ำลาย เวลาเรา
สั่งขี้มูกคราใดก็ให้เราสั่งพรีดออกมาเรารู้ว่าเป็นขี้มูก ให้ใช้ปัญญานิดๆ
ให้รู้ไปด้วยว่ามันเป็นของโสโครก มันไม่ใช่เราใช่เขา ให้สมมุติไว้ก่อน
ว่าจันเถอะ สมมุติพิจารณาบริการมให้เกิดสังเวชไว้ก่อนนะ ขอภัยด้วย
อย่าว่าหลวงพ้อพุดโสโครก เช่นเวลาลมมันออกข้างล่างนะ ลมมันออก
ข้างล่างมันผายลมมันตดนั้นนะครับ อย่าให้พลาดแม้แต่ครั้งเดียว ถ้าผู้มัน
แสวงความพ้นทุกข์จริงๆ อย่าให้พลาด ลมที่มันฟูออกจากกันมันออกจาก
ทางทวารหนักนะอย่าให้พลาด หลวงพ้อโลกอุดรตระหนักดีว่าวัฏฏะวน
อันทนทุกขมันคลั่งจิตคลั่งใจมาแล้วไม่รู้ว่่าก็ภพก็ชาติ

ห้าปีหกปี การผายลมการตด การระบายออกข้างล่างมันจะออก
ในอิริยาบถไหน หลวงพ้อเอามือนี่แหละไปแตะดูนะ มันฟูออกมาทุกครั้ง
ไม่มีพลาด ห้า ปีไม่มีพลาดแม้แต่ครั้งเดียว

หลวงพ่อกำเอาถึงขนาดนั้นเพราะอยากจะพ้นสิ่งเหล่านี้ ก็สิ่งเหล่านี้แหละมันเป็นชื่อของความทุกข์ให้พ้นมัน การพ้นก็คือให้สงบไปก่อนว่าฉันเถอะ มันจะเกิดสังเวชสลัดใจในนั้น

และที่นี้เมื่อเราไปถ่ายในส้วมขณะที่หนักแล้วแต่ ให้เอาระกน่อยไปดูด้วยก็ได้ ให้ดูว่าก่อนอุจจาระมันไหลออกมาให้ดูทุกครั้งไป หลวงพ่อก็มีกระกน่อยอันหนึ่งติดตัวไม่ได้ขาดว่าฉันเถอะ ยามเข้าส้วมนี้ดูมันไหลออกมา แล้วก็ให้รู้สึกมันด้วยว่ากลิ่นนี้มันหอมดีหรือไง ก็ให้รู้ ให้รู้ในนั้น เกิดสังเวชสลัดใจอยู่ในนั้น ดูอยู่ในนั้น

หลวงพ่อกำทำเช่นนี้...นี่วิธีปราบนิรโรคธรรมของหลวงพ่อโลกอุดร หลวงพ่อกำทำเช่นนี้...นี่ขอให้ท่านทั้งหลายจงนำไปประพฤติปฏิบัติทุกๆ ท่านอย่าให้พลาด ถ้าท่านผู้ใดหวังว่าจะฝ่าฟันอุปสรรคให้พ้นกิเลส ตัณหาในชาตินี้ก็จงทำเอาใครทำใครได้ว่าฉันเถอะ มันเป็นสันติภูมิให้เห็นเอง ให้ทำเอาเองถึงจะรู้ได้เห็นได้

ที่นี้ถ้าเราอยากรู้เรื่องรูปเรื่องนามนะตานี้..รู้เรื่องรูปเรื่องนาม การรู้เรื่องรูปเรื่องนาม หลวงพ่อว่าไม่ยากเย็นอะไรหรอก ถ้าเราจะเอาดีเอาเด่นทางรูปทางนามมันจึงยาก เพียงแต่ให้รู้เฉยๆ เพื่อประกอบเป็นข้อวัตรปฏิบัติในนั้น ก็คงไม่ยากเย็นเท่าไรหรอก เรื่องรูปเรื่องนามนะเช่น เรานึกในใจเนี่ยนะ

การนึกนั้นแหละ...การคิด...ท่านว่ามันเป็นนาม

หัวใจก็เป็นรูป อะไรทำนองนี้ให้เรา

ให้เราเห็นว่าสิ่งรู้ทางใจนะ คือนาม..เออ

หทัยประสาทนั้นก็คือรูป

ที่นี้จักขุทวารก็เหมือนกัน รูปที่เราเห็นกับประสาทตานั้นแหละ มันก็เป็นรูป การรู้ทางตาก็เป็นนาม

ประสาทหูก็เหมือนกัน เสียงมันก็เป็นรูปธรรม เป็นรูปธรรมอย่างละเอียด ประสาทหูนี้ก็เป็นรูป รู้ทางหูนั่นแหละ รู้ทางหูท่านเรียกว่า วิญญาณมันเป็นนาม ให้เรา รู้ รู้ไว้แล้วก็จำให้รวดเร็ว เออ...อันนี้เป็นรูป อันนี้เป็นนาม

จมูกเหมือนกัน ประสาทจมูกกับกลิ่นนั่นแหละ มันก็เป็นรูป รู้กลิ่นนั่นแหละเป็นนาม

ที่นี้ประสาทลิ้นก็เหมือนกัน รสที่มากกระทบลิ้นเขาก็เป็นรูป ประสาทลิ้นนั่นก็เป็นรูป รู้รสนั่นแหละเป็นนาม

การรู้...การรู้ทางกายก็เหมือนกันมากกระทบ เย็นๆ ร้อนๆ หรือเจ็บปวดอะไรมันก็เป็นรูป ที่นี้การรู้นั่นแหละเป็นนาม ประสาทกายก็เป็นรูป นี่ให้เข้าใจตามนี้ เราเรียนจำเอาตรงนี้ เอาสมุดบันทึกไว้ก็ได้ จำเอา

การเดินการก้าวก็เหมือนกัน ที่เราก้าวขาไปนั่นมันก็เป็นรูปอะไรเป็นนามตามนี้ ตัวรู้การก้าวโดยธรรมชาติมันก็เป็นนาม และตัวสติเข้ากำหนด ไปกำหนดดูไปกำหนดรู้นั่นแหละมันก็เป็นนามเหมือนกัน

นามสองนามนะจำไว้ แต่มันเรียกว่านามเดียวกันได้ แต่คนแยกแยะออกไม่ได้ ก็เลยารู้เป็นรูป ก้าวเป็นรูป รู้เป็นนามไม่รู้ว่านามไหนรูปไหนว่านั่นแหละ แท้ที่จริงนามกับขามันก็ติดไปด้วยกันนั่นแหละ ว่านั่นแหละ มันเกิดดับอยู่ด้วยกัน

แต่สติ หมายถึงสติปัญญา เข้าไปกำหนดดู กำหนดรู้ กำหนดเห็น ท่านจึงจะเรียกว่าธรรมจักขุนะ หมายความว่าโน่นแหละได้บรรลุ พระโสดาบัน ครั้งต่อไปจึงจะเรียกธรรมจักขุหมายความว่าตัวสติปัญญา เข้าไปกำหนดดู กำหนดรู้ กำหนดเห็น ตัวนามกับตัวรูปมันก็เคลื่อนไหวด้วยการสังขใจอยู่นั่นแหละ เรียกว่ามันก็แยกแยะยากพอสมควร

สำหรับนักปฏิบัติใหม่ๆ ให้เรา รู้ ฉะนั้น...นี่คือรู้เรื่องรูปเรื่องนาม ท่านว่า
มันเป็นวิปัสสนา...เป็นวิปัสสนา เป็นอุบายแห่งการเรื่องปัญญา

ให้เรารู้ว่ามันเป็นสักแต่ว่า...ธาตุๆ ชั้นๆ

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ให้เราแยกออก ฉะนั้น...แยกออก
ฉะนี้

ฉะนั้นการประพัตติธรรมกรรมฐานของหลวงพ่อกุศล ก็ไม่ได้
แยกแยะเอาถึงขนาดนั้นหรอก คือว่ามันแยกแยะไปในตัวมันนั้นแหละ

การที่เรา รู้ ตามศัพท์บัญญัติ การที่เรา รู้ จากการกำหนดนั้นนะ
มันเป็นสมมุติบัญญัติทั้งนั้น มันเป็นสมมุติ รู้ตามสมมุติทั้งนั้นเลยเพราะ
สิ่งเหล่านี้ พระองค์สมมุติเรียกเท่านั้น จึงเรียกว่าสมมุติ รู้ไปตามสมมุติ
...รู้ไปตามสมมุติเรายังทั้งสมมุติไปไม่ได้ นี่ให้ท่านรู้...อย่างนี้วิปัสสนา

ที่นี้การประพัตติปฏิบัติธรรมมาจากสำนักต่างๆ นั้นนะ มาจาก
สายต่างๆ นั้นนะ จะขัดข้องกันใหม่มีคนมาถาม อันนี้ไม่ขัดครับ..ไม่ขัด
หลวงพ่อกุศลจะขอเปรียบเทียบให้ฟัง ขอเปรียบเทียบสมมุติว่ามี
ภาชนะอย่างหนึ่ง หรือมีโถ มีถัง หรือมีน้ำเต็มๆ อยู่ในนั้น มีน้ำเต็มอยู่
ก่อนนะครับ

ถ้าเราต้องการน้ำที่ตียิ่งกว่านั้นนะ ถ้าเราไม่เทน้ำเก่าทิ้งเราจะเอาน้ำ
ที่สะอาดเข้าได้ไหม หลวงพ่อกุศลว่าเข้าไม่ได้ ฉะนั้นผู้ประพัตติธรรมกรรมฐาน
มาตามสายต่างๆ ก็เหมือนกันครับ ไม่ใช่ทิ้งไปเลยนะครับ ไม่ใช่ทิ้งไปเลย
เป็นคำสอนของพระพุทธองค์ ให้เราทำต่อไปครับ...ทำต่อไป หมายความว่า
เราเทออกจากของเก่าแล้ว ทำต่อไปเพิ่มขึ้นไปอีก เพิ่มขึ้นไปอีก เพิ่มขึ้นไป

เพิ่มขึ้นไปด้วยวิธีการเพ่งสติของตนตานี้ครับ เพ่งสติของตน
ให้เรารู้ ที่นี้เราคลำเป้าหมายว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงทางตา หู จมูก ลิ้น
กายและใจ..และให้เรารู้ว่าจุดของใจมันอยู่ตรงไหนอีกด้วย และอย่าได้

เข้าใจว่าความคิดมันเกิดจากหัวใจด้านซ้าย นี่หมายถึงว่าท่านเอามาจากอื่น ๆ ขอภัยด้วยเอามาจากอื่น ๆ เอามาจากด้านซ้ายว่าข้างนี้เถอะ

บ้างก็ว่าความคิดมันเกิดจากหน้าท้อง สิ่งเหล่านี้ท่านหยิบฉวยเอามาจากสมมุติบัญญัติขึ้นจากสำนักต่างๆ เราหยิบฉวยมาแล้ว บ้างก็ว่าหัวใจอยู่สะตือ เอะละตานิ่หยิบมาแล้ว บ้างก็ว่าความคิดมันอยู่ที่กระเจาะคอว่ายังงั้น อ้าวแล้วกัน บ้างก็ว่าความคิดมันอยู่หน้าอก บ้างก็ว่าความคิดมันอยู่ตรงกลางกระหม่อมอยู่จุดนั้นว่าข้างนี้เถอะ นี่เราเอามาต่างๆ กัน

ฉะนั้นหลวงพ่อกุศลขอเรียนยืนยันขอประกาศว่า ความคิดมันเกิดจากการปรุงแต่งอยู่แถวๆ กระบอกตา แต่เป็นมโนทวารนะ มันเลยปัจจุบันอารมณ์ไปแล้ว แถวๆ กระบอกตานั้นแหละ ตรงตั้งจุมุกหักนั้นแล มันคิดวับๆ แวมๆ อยู่ตรงนั้น ส่วนหัวใจด้านซ้ายเขาไม่ได้เกี่ยวข้องกับความคิดอะไรทั้งสิ้น เป็นแต่ภาวะมันเกี่ยวโยงกันทางร่างกายเท่านั้นสายเลือดสายลม ส่วนความคิดไม่ได้เกิดอยู่ที่หัวใจด้านซ้ายเป็นอันขาด หลวงพ่อกุศลขอเรียนยืนยันตามนี้

ฉะนั้นขอให้ท่านเปลี่ยนเข็มทิศ เปลี่ยนความรู้สึกเสียใหม่ มารับเอาของจริง ให้เรามาทำเอาตรงนี้ มาเพ่งเอาตรงนี้ นี่วิธีการปฏิบัติของหลวงพ่อกุศล ส่วนประเพณีธรรมเบื้องต้นนั้นก็ให้แล้วแต่จริตของแต่ละท่าน ไม่ขัดกันครับไม่ขัดกัน เรียกว่าป้องกัน นี้อารมณ์ธรรมไว้ก่อนไม่ขัด ไม่ขัด

แต่จุดสุดท้าย ที่จะให้เราบรรลุถึงพระนิโรธธรรมญาณนั้น มีจุดเดียวเท่านั้น มีจุดอยู่ที่สังขารการคิดปรุงใจ วับๆ แวมๆ อยู่ตรงตั้งจุมุกหักนั้นแล มีจุดเดียวนี้เท่านั้น

ที่นี้หลวงพ่อก็จะได้แนะแนววิถีเพ่ง

เพื่อให้ท่านได้นำไปประพฤติปฏิบัติให้ถูก

วิถีเพ่งชนิดนี้ ก็คือเพ่งสติของตนให้เป็นกำลังมานั้นแหละคือเพ่งเข้าไปตรงตั้งจมูกหักนั้นแหละ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะเพ่งให้ชิตนัยก-ห่านักเรียกว่าเพ่งให้พอดีพอเหมาะกับความรู้สึกอันเป็นที่สะดวกสบายแก่การเพ่งนั้นแหละ ทำนัยนตาทั้งสองข้างให้นอนสงบนิ่งอยู่กับที่เฉยๆ ไม่มีการเหลือบไปเหลือบมาแต่ประการใดๆ ทั้งสิ้น พยายามอย่าให้นัยนตาทั้งสองข้างมันดิ้นไปดิ้นมาเป็นอันขาด แต่ไม่ใช่จะไปบีบหรือไปบังคับไปกดมันให้มันแน่นๆ แรงนะ คือทำให้นัยนตาทั้งสองข้างอยู่ในลักษณะอันเป็นที่สบายนั้นแหละ ให้หลับตาพอเบาๆ ให้หลับหรือเหลือบนัยนตาเข้าด้านในพอประมาณเท่าที่จะทำได้ แต่ก็ไม่ใช่จะให้ไปมองหานิมิตหรือวัตถุอะไรอยู่ในท้องในไส้ในพุงนะ แต่ถ้าเป็นตอนกลางคืนมืดๆ ไม่ต้องหลับตาลงก็ได้ ส่วนการหลับหรือเหลือบนัยนตาเข้าด้านในนั้นทำไม่เป็นก็ไม่เป็นไรไม่เป็น ก็ไม่เป็นไร เพียงแต่เพ่งเข้าไปเฉยๆ ก็ได้

การเพ่งสติวิธีนี้นะ ท่านเรียกว่าเพ่งฉาน

หรือเพ่งให้เป็นกำลังฉาน ฉานแปลว่าเพ่ง

ข้อนี้หมายความว่า ให้เพ่งฉานสติไว้เฉพาะตรงกลางใบหน้า นั้นแล ส่วนลิ้นก็ให้วางไว้ตามปกติธรรมดาและพยายามอย่าให้ลิ้นมันดิ้นไปดิ้นมาเป็นอันขาด แต่ถ้ามันดิ้นไปดิ้นมาไม่หยุดไม่หย่อนว่างั้นเถอะก็ให้ยกลิ้นกดขึ้นไว้บนเพดาน แต่ก็ไม่ใช่จะให้กดจนกับให้ตายไปเลย

การเพ่งชนิดนี้ หลวงพ่อก็ได้ยกนิทานชาดก เมื่อครั้งพุทธกาลของเราโน้นแหละมาประกอบ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนประสาทของพวกท่านทั้งหลาย ให้ฉวเข้ามารับรู้รับเห็นให้ฉวเข้ามาดูของจริงของแท้คือว่าให้รู้เรื่องราวประกอบไปด้วยเพื่อเป็นกำลังใจเตือนสติของเรา

ไปในตัวด้วย เช่นนักบวชเมื่อครั้งพุทธกาลหรือก่อนพุทธกาลนั้นแหละ โดยมากนะครับเขาก็ออกบวชเป็นฤๅษีชีไพรตั้งตนเป็นศาสดาอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร และก็มีการบวงสรวงบูชาัญญ แล้วก็มีการเพ่งกองไฟกันแทบทั้งนั้นว่าจันเถอะ คือเพ่งไฟเพื่อกำจัดบะของตนให้แก่กล้า เพื่อให้บะที่แก่กล้าของตนนั้นแหละร้อนขึ้นไปถึงเทวโลก พรหมโลก เพื่อให้เทพเจ้าเบื้องบนสรวงสวรรค์จะได้เสด็จลงมาประทานพรพระอมตธรรมให้ตนตามปรารถนา

หลวงพ่อดอนนั้นได้น้อมเอาคติเช่นนั้นแหละ เข้ามาเปรียบเทียบดูมาใส่ใจดูว่า ฤๅษีชีไพรเหล่านั้นท่านพากันย่างไฟเพ่งไฟเป็นประจำเพ่งเป็น ๑๐ ปี ๒๐ ปี หรือเพ่งจนท่านแก่ตายไปเลยก็มีว่าจันเถอะ สายตานอกและสายตาในของท่านเหล่านั้นคงคมกล้าเอาการ เพราะสายตาในที่สู้กับเปลวไฟแสงไฟโดยไม่มีการกะพริบนั้น คงเป็นสายตาที่คมกล้าสุดขีด และคงเป็นสายตาในที่ควรแก่การงานเบื้องสูงโดยไม่ติดขัดติดข้องอะไรเลย ขอยกตัวอย่างเช่น

ชฎิล ๓ ฟีน้องพร้อมบริวารรวมเป็น ๑,๐๐๓ องค์ ไม่ใช่บ่อยๆ นะ ๑,๐๐๓ องค์ ชฎิลทั้ง ๓ ฟีน้องพร้อมบริวารนี้ ก็มีข้อวัตรปฏิบัติบูชาัญญและเพ่งไฟเป็นประจำ ท่านไม่ได้เพ่งเฉพาะตอนกลางคืนหรอก แม้ตอนกลางวันแดดจะกล้าสักปานใด ท่านก็พากันนั่งรอบกองไฟเพ่งไฟกันทั้งนั้น แต่ท่านเหล่านี้ล้วนเป็นผู้มีบารมีชนิดดอกบัวพันน้ำ เพราะถูกคัดเลือกมาแล้วจากหัวหน้าชฎิล

เมื่อพระพุทธรองค์ของเราเสด็จไปทรงแสดงบทพระอมตธรรมอาทิตตปริยายสูตร เพื่อฟอกจิตของชฎิล ๓ ฟีน้องพร้อมบริวารให้สะอาดปราศจากกามมลทินได้แล้วนั้นนะ ในระยะนั้นพระพุทธรองค์ของเราคงตรัสบอกให้ชฎิลทั้ง ๓ ฟีน้องพร้อมบริวารนั้นแหละ เพ่งสติของตน

นั่นแล จี้จุดเข้าไปตรงสังขารความคิดปรุงใจนั้นแล คือเพ่งสตินทรีย์
 จี้จุดเข้าไปตรงสังขารการปรุงใจให้คิดที่มันคิดวับๆ แวมๆ อยู่

ด้วยอนุภาพของสายตาใน คือสตินทรีย์ฌานอันคมกล้า
 สูดขีดเปรียบประดุจดั่งหนึ่งสายฟ้าผ่า ชฎิลทั้ง ๓ ฟัน้องจึงได้พุ่งสติ
 สายฟ้าผ่านี้แหละ พุ่งเข้าผ่าภาพผ่าชาติคือพุ่งเข้าผ่าความคิดหรือ
 ผ่ากิเลสหรือผ่าภาพผ่าชาติ ที่มันคิดเป็นภพเป็นชาติอยู่ในระหว่าง
 นัยน์ตาทั้งสองข้างหรือตรงตั้งจุมูกหักนั้นแล ให้มันมอดไหม้ไปใน
 วิถีบัดดลนั่นเอง นี่แหละคือการบรรลุถึงพระนิโรธธรรมญาณของ
 พระอรหันต์บุคคลแต่ปางก่อน ตอนนั้นชฎิลทั้ง ๓ ฟัน้องพร้อมบริวาร
 ทั้ง ๑,๐๐๓ องค์นั้นแหละ ก็ได้บรรลุพระอรหันต์พร้อมๆ กัน
 คือได้บรรลุถึงพระนิโรธธรรมพร้อมกันเลย

แต่ก่อนหลวงพ่อดูครุ่นไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ถึงขนาดนั้น คนตั้ง
 ๑,๐๐๓ คนจะไปบรรลุพระอรหันต์พร้อมกัน หลวงพ่อนึกในใจจะคล้ายๆ
 กับว่า...หลวงพ่อดูคิดไปนะ คล้ายๆ กับว่าคนหมู่มากคนละใหญ่เป็นหมื่น
 เป็นพันนี้แหละ ได้แหงนขึ้นไปดูท้องฟ้าและไปเจออะไรสักอย่างหนึ่ง
 เช่นไปเจอดาวหาง หรือไปเจอเครื่องบินทำนองนี้ หรือไปเจอของแปลกๆ
 อะไรอยู่บนท้องฟ้าพร้อมๆ กันเลยว้างั้นเถอะ เป็นอย่างนั้น

แท้ที่จริงไม่ใช่เช่นนั้น ท่านผู้กระแสดั่งสตินทรีย์ฌานชนิด
 สายฟ้าผ่า พุ่งเข้าผ่ากิเลส เข้าผ่าภาพ เข้าผ่าความคิดที่มันคิดเป็นภพ
 เป็นชาติอยู่ในห้วงมันสมอนั้นแหละ ให้พินาศมอดไหม้เป็นอัมพาต
 ดับลงพร้อมๆ กันนั้นแล นี่เป็นอย่างนั้นท่านดับลงได้พร้อมกัน

นี่..เดี๋ยวนี้หลวงพ่อกุศลเชื่อเลยว่าเป็นไปได้ เพราะท่านเหล่านั้นล้วนแต่เป็นผู้มีกุศลบารมีที่ได้สร้างสมอบรมมาแล้วอย่างเต็มเปี่ยมเป็นอุทาหรณ์ได้เป็นอย่างดี

ฉะนั้นการเพ่งสติ หรือเพ่งสติของตนให้เป็นการกำลังมานะชนิดนี้นะ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายรู้ว่ามันเป็นวิธีใหม่ในยุคปัจจุบันของเรา แต่เป็นวิธีเก่าเมื่อครั้งพุทธกาลนั้นแล

หลวงพ่อบ้าเจ้าได้จับเอาได้จับเอาในพระไตรปิฎกนั้นแหละ จับเอาพระพุทธานุสสติตรงไหนที่มันเกี่ยวข้องเช่นนี้หลวงพ่อก็ได้จับเอา แต่ก่อนๆนะถ้าหลวงพ่อบ้าเจอใครนะสมัยเดินธุดงค์พ้ออยู่ไหนนะไปเจอใครพูดเรื่องมานะนี้ หลวงพ่อบ้าจะไม่อยู่ด้วยละไมใช่เกลียดไมใช่ชังท่านหรอก แต่หลวงพ่อบ้าว่าหลวงพ่อบ้าทำไม่ได้เรื่องมานะ เขาว่ามานะนั้นมานะนี้ มานะสี่ มานะห้า มานะหก มานะเจ็ด มานะแปด หลวงพ่อบ้าทำไม่ได้ก็เลยว้า ไข่..ไม่ไหวไปหาเอาเรื่องอื่น

แท้ที่จริงคำว่ามานะ ก็แปลว่าเพ่งนั่นเอง

เพ่งสติของตน ก็เพ่งสติของตนนี้แหละ

เข้าไปดับสังขาร การปรุงคิดนี้แหละ

จุดสุดยอดมันอยู่ตรงนี้

ส่วนวิธีการปฏิบัติเบื้องต้นนั้นไม่ขัด..ไม่ขัดเลย จะเป็นพุทธานุสสติ ธัมมานุสสติ สังฆานุสสติ จาคานุสสติ ศีลानุสสติ เหล่านี้ใช้ได้ทั้งหมด...ใช้ได้ทั้งหมด เพื่อว่าน้อมจิตใจของเราให้เข้าสู่วิเวกธรรมกรรมฐานขององค์เอกสัมพัทธ์ปัญญา เราต้องน้อมหาหลายวิธีเอาหลายๆ วิธี เพราะไข่เจ้าตัวกิเลสมันก็จะจ้องกินจิตกินใจเราอยู่แล้ว เราต้องหาเอาหลายๆ วิธี เช่น กำหนดรู้เรื่องรูปเรื่องนามกิติ

สมัยก่อนนะหลวงพ่อก็จะขอเล่าประวัติย่อๆ พอมาประกอบอีก เพื่อกระหนาบกระตุ้นประสาทให้พวกท่านผวาเข้ามารับรู้รับเห็น หรือ มารู้อุทาทรรณ์เข้าไปอีกว่าเงอะ เพราะว่าถ้าเราไปติดอยู่เพียงรูป เพียงนาม ติดอยู่ทางผ่านเท่านั้นเราก็พ้นทุกข์ไปไม่ได้ ถ้าเรามัวแต่ ไปกำหนดคววนไปมา ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจไม่มีจุดไม่มีที่ให้นั่นนอน มันจะดับอะไรลงได้เพราะมันยังวนยังเวียนอยู่

ฉะนั้น อุปมาอุปมัยอุทาทรรณ์ตอนหนึ่ง สมัยหลวงพ่อโลกอุดร ยังเป็นผู้มีน้ำตาอันนองหน้า แต่สลัดกับการใช้ปัญญาไปในตัวด้วย ตอนนั้นหลวงพ่อได้ไปจำพรรษาอยู่ที่ วัดป่านาเบี้ย ตำบลนาหอ อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย และปัจจุบันยังอยู่ที่นั่น*

ตอนหนึ่งหลวงพ่อได้ขึ้นไปเดินเล่นบนยอดเขา เขาช่วงนั้น เขาเรียกว่าดอยอ่างขำจ้าว เขาภูชี้แก่นั้นแหละ ขึ้นไปเดินเล่นตาม หน้าผาตามโขดหิน ทำให้เบื่อกานให้สดขึ้นไปกับตามธรรมชาติ ว่าเงอะ เดินไปเดินมาก็ไปเจอขอนไม้ขอนใหญ่ที่มันนอนขวางทางอยู่ หลวงพ่อพิณจึงพิจารณาที่ดูรอยที่เขาเลื้อยไม้ขอนนั้นนะ มีรอยที่เขาเลื้อย อยู่ตั้ง ๕-๖ แห่ง แต่รอยอื่นๆ นั้นไม่มีรอยขาด มีรอยขาดอยู่รอยเดียว เท่านั้น หลวงพ่อเลยนึกน้อมเข้ามาใส่ใจดู

* หลวงปู่สวางโลกอุดร ธมฺมปาโล ท่านได้ละสังขารแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔ (สิริรวมอายุได้ ๖๒ ปี)

การเลื้อยหลายที่หลายแห่งไม้ขอนใหญ่นั้นก็จะมีทางขาดได้เลย เพราะการเลื้อยโดดโน้นโดดนี้ เลื้อยไปเลื้อยมา มันก็เหนียวหรือหมดกำลังวังชาเลิกราไปเท่านั้นเอง แต่ถ้าเขาเลื้อยเจาะจงลงทีเดียว อย่างไม่ทอดถอย ไม้ขอนใหญ่นั้นก็ขาดได้โดยง่าย หลวงพ่อเลยนึกน้อมเข้ามาใส่ใจ เปรียบเทียบกับบทพระกรรมฐานคุณ เดียวนี้เรากำหนดวกไปวนมาตามตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อย่างไม่มีจุดมีที่ให้นั่นนอน

เราแทบจะเป็นบ้าประสาทตายอยู่แล้วก็ไม่ได้ผลอะไรเลย อย่างเก่งก็เพียงรู้จัก รู้จำ รู้ไปตามสมมุติบัญญัติของรูปนาม

รู้การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปของรูปธาตุนามธาตุ ของรูปขันธ์นามขันธ์เท่านั้น รู้แบบนี้มันก็เป็นกรู้ไปตามกันสภาวะหรือรู้ไปตามหลังสภาวะตามกันของรูปของนามเท่านั้นเอง และมันก็ไม่ผิดอะไรกับเรารู้ไปตามสัญญาความจำ เหมือนกับเราท่องสวดมนต์สวดพรเท่านั้นเอง

ความรู้เพียงระดับเพียงแค่นี้ เราที่เคยได้ยินได้ฟังพวกชาวบ้านแทบทุกภาคเขาวิพากษ์วิจารณ์สนทนาถกเถียงกันเรื่องรูป นามทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จนหูเราจะอื้อแตกตายอยู่แล้ว ที่คนยุคนี้เขาคุยโอ้อวดว่าเขารู้แจ้ง...รู้แจ้งนั้น มันเป็นการแจ้งอยู่ที่ริมฝีปากเท่านั้นเอง โหวกเหวกกันตานั้นนา

ความรู้แจ้งแทงตลอดในสังขะทั้ง ๔ และปฏิจตุสมุปบาท ที่จะเข้าไปตัดกระแสภพกระแสนาคิลงได้นั้น เขาเกิดมีเฉพาะอยู่ในห้วงพระนิโรธธรรมญาณเท่านั้นเอง เกิดอยู่ที่อื่นไม่มีเลยเป็นอันขาด นี่หลวงพ่อดูลกอุดรขอยืนยัน ถ้าเป็นความรู้เกิดอยู่ที่อื่นๆ นะ ต่อให้เขารู้หมดเกลี้ยงทั้งสามโลกคือ มนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลกก็ตามที่ หรือมาตราบั้น เขาจะรู้ขึ้นไปให้ทะลุยอดฟ้าฝ้างข้างโน้นก็ตามเกิด ถ้าเป็นความรู้ระดับเพียงแต่รู้เพียงแค่นี้ อย่างไม่มีที่สิ้นสุดนะนะ มันก็สงเคราะห์เข้าได้แต่

เพียงว่า วิญญาณฉายตนะเท่านั้นเอง คือรู้อย่างไม่มีชาติจะสงบ
 จบสิ้นลงได้เลย มันก็ไม่มีการเกิดญาณวิมุตติหลุดพ้นจากกองทุกข์
 กองกิเลสไปได้

เมื่อไม่มีทางหลุดพ้นจากกองทุกข์กองกิเลสไปได้นะ เราก็ไม่จำเป็นต้อง
 บวชเข้ามาบวชในผ้ากาสาวพัสตร์ ซึ่งเป็นธงชัยของพระอรหันต์
 ให้เสื่อมเสียเลย ถึงเราเป็นชาวบ้านธรรมดาเราก็เรียนรู้จักจำได้ดี
 เหมือนกัน

นี่คือของหลวงพ่อมันเด็ดเดี่ยวถึงขนาดนี้ ขอให้ท่านทั้งหลาย
 จงนำไปประกอบในการประพฤติปฏิบัติ

สำหรับทางด้านความรู้สึกส่วนลึกระหว่างกำหนดอยู่นั้นอย่างแ่ง
 อย่างดี อย่างวิเศษ ก็ทำให้เรานี้แหละเกิดสังเวชสลดใจ เพื่อหน่าย
 เป็นชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้นเอง ถ้ารู้อนิจจัง ทุกขัง อนัตตทานะก็รู้อย่าง
 ระยิบระยับเหมือนพยับแดดมันเป็นการรู้อย่างกะปริบกะปรอย ข้อนี้
 แปลว่า

**มันคิดให้รู้ว่าเป็นอนัตตาธาตุ...มันเป็นสิ่งว่างเปล่า นึกให้
 เห็นว่าไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา นึกให้มันเห็นอยู่ในห้วง
 ของความนึกเอาคิดเอาเท่านั้นเอง**

แต่เปล่าหรือกลิ้งเหล่านี้เขาไม่ได้เป็นไปตามความที่เรานึกเอา
 คิดเอาใดๆ ทั้งสิ้น ตรงกันข้ามเราก็เป็นตัวเป็นตนของเรา เป็นเราอยู่ยัน
 ยันค้ำคั้นยันรุ่งตามอำนาจของอวิชชาพามีตบอดนั่นเอง รู้แบบนี้มันก็
 เป็นอาการรู้ของสัญญาความจำ จากการจินตนาการเอา จากการเรียนเอา
 จากการฟังมาเท่านั้นเอง

นี่ความรู้ อย่างนี้ และรู้อย่างนั้นนะ รู้ชนิดนี้นะ มันก็เท่ากับเรา รู้เสีย เห็นเสีย แต่เราไม่มีทางหลุดพ้นไปจากเสียได้เลย มีแต่เสียคือกิเลส เท่านั้นเอง มันจะคาบคอเรา กินทุกๆ วัน นี่คือคติเรื่องกำหนดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ของหลวงพ่อกุศลอุดร

แต่ก็ใช้ว่าจะไปประชดประชัน หรือว่าไปเหยียบไปย่ำสำนักใดๆ นะ เป็นแต่ว่าการกำหนดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นั้นนะ ให้เรา รู้ตาม สมมุติบัญญัติว่าสิ่งเหล่านี้ะ มันเป็นแต่เพียงว่าสภาวะของธาตุๆ ชันธๆ เท่านั้น และมันก็ไม่มีสภาวะของรูปของนามใดๆ เลยที่จะยืนสภาวะไว้ ได้ตลอดกาล และมันเกิดขึ้นแล้วมันก็สลายไป...เกิดขึ้นแล้วสลายไป เรากำหนดใหม่ เรากำหนดไปกำหนดมา แต่ความรู้สึกส่วนลึกมันก็ยัง เห็นเป็นตัวเป็นตน เป็นเรา เป็นเขา ด้วยอำนาจด้วยอานุภาพของตัว อวิชชาพามีติดบอดนั้นเอง

ฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลาย จงตระหนักใส่ใจว่า พุทธคำสอนของ พระองค์นั้นเป็นทางผ่านเท่านั้น พระองค์ไม่ให้ติดเรื่องรูปเรื่องนาม เรื่องอสุภกรรมฐานก็ดี พุทธานุสติ ธรรมานุสติ อากาโร ๓๒ ธาตุติน น้ำ ไฟ ลม หรือธาตุกรรมฐานเหล่านี้ พระองค์ไม่ให้ติด พระองค์ทำเป็น ทางผ่านเท่านั้น

แต่ที่จริงหลวงพ่อกุศลอุดรขอพูดตรงๆ เลยว่า ศาสนาของ องค์เอกสัมพัทธ์ญาณสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา นี้ พระพุทธองค์ไม่ได้สอน เรื่องคนเลย...มุ่งประเด็นเข้าไป

พระพุทธองค์ไม่ได้สอนเรื่องคน

พระพุทธองค์สอนเรื่องธาตุๆ ชันธๆ เท่านั้น

ที่สมมุติอันว่าเป็นคน มันประชุมมาจากดิน น้ำ ไฟ ลม อันมีบิดา มารดาเป็นแดนเกิด มันเป็นเชื้อมาจากกำพืดกรรมพันธุ์ เช่นต้นไม้ ภูเขา เลกาเหล่านี้แหละ ต้นไผ่ ต้นจิก ต้นเต็ง ต้นรัง เขาก็เป็นเชื้อพันธุ์ มาอย่างนั้น คนก็เหมือนกัน เอ้อ...สัตว์ต่างๆ มีช้าง ม้า วัว ควายเหล่านี้ ก็เหมือนกันมันเป็นเชื้อมาอย่างนั้น แต่เราไปติดอยู่ที่รูปร่างภายนอกว่าเป็นคน เป็นสัตว์ เราไม่มีปัญญาหยั่งเข้าไปดูหยั่งเข้าไปรู้ เช่นห้องเราร้อน หรือตัวเราร้อนเช่นนั้น ร้อนวบบิ้นขึ้นมา เอ...เราร้อน อีกหละว้างั้น...เราร้อน เราไม่รู้ว่ามันเป็นไฟ ธาตุไฟ แต่ก็ใช่ว่าตัวธาตุไฟ...เขาก็ไม่รู้ว่าเขาเป็นอะไรนะ เขาก็ไม่รู้ด้วยว่าเขาเป็นไฟ

ธาตุลมก็เหมือนกัน พระพุทธองค์สมมุติเรียกว่าเป็นลมเท่านั้น สิ่งที่พัดไปพัดมา แต่ที่จริงลมเขาก็ไม่รู้ว่าเขาเป็นลมเหมือนกัน

ธาตุดินก็เหมือนกัน เรากำหนดว่าเป็นดิน เป็นดิน พระพุทธองค์ทรงบัญญัติโดยสมมุติเรียกเท่านั้น แต่เราก็ไปติดที่ดินอีกหละว้างั้นเถอะดิน..เราอีกว้างั้น

ธาตุน้ำก็เหมือนกัน เขาไม่มีโอกาสรู้เลยว่าเขาเป็นน้ำด้วยซ้ำไป เช่นเราคิด หลวงพ่อ..สมัยก่อนที่ว่าคิด ธาตุคิด ธาตุคิดนะ ความคิด แกเป็นอะไร แกเป็นของใคร เปล่าหรือกมันไม่มีอะไรตอบมาเลย...เจี๊ยบ ถ้าตอบก็เป็นการ เรานึกตอบอีกแหละว่าเป็นคน เป็นสัตว์เป็นงั้น ตาแกเป็นอะไร ประสาทตาแกเป็นอะไร

ความเห็นแกเป็นอะไร นึกถามในใจดู สิ่งเหล่านี้มันไม่ตอบออกมาเลย

หูแกเป็นอะไร หลวงพ่อทำที่ว่าสาวเข้าไปหาเหตุ แต่ว่ามันสาวไปไม่ได้หรอก เพราะปัญญาตอนนั้นไม่ถึง สาวเข้าไปไม่ได้ หูมันก็ไม่มีอะไรตอบออกมาเลย

จุ่มกแกเป็นอะไร ลื่นแกเป็นอะไร รสแกเป็นอะไรถามไปหมด
อือ...ทางกาย เช่นเวลาสร้งน้ำ อาบน้ำเช่นนี้ น้ำที่เราอาบเราสร้ง
ก็เย็นวาบ ร่างกายแกเป็นอะไร..มันเป็นเวทนา มีแต่เราทั้งนั้น มีแต่เรา
หมดทุกสิ่งทุกอย่าง

การกำหนดวกไปวนมา หลวงพ่อทำสมัยนั้น จึงเกิดแต่สังเวช
สลัดใจเท่านั้น นี่บางครั้งบางขณะกิเลสตัณหาราคะมันก็แทบไม่มี
เหมือนกัน แต่มันนอนเนื่องอยู่แต่นั้น แต่เจอสภาวะจริงเข้าหรือบางครั้ง
บางขณะมันก็มีตมนอนธการเป็นเหนียววังไปหมดเลย เพราะเราไม่รู้จุด
ที่นี้หลวงพ่จะจู้จุด

เพราะเราไม่รู้จุดหยุดจุดดับของมัน

ที่เราคิดไปหาสิ่งต่างๆ นั้นนะ

ที่นี้ให้เราสาวเข้าไปหาเหตุ ก็มันออกจากกระแสความคิดที่เรา
คิดเข้าไปหารูป สิ่งต่างๆ หารูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ รั้มมารมณณะ
มันออกจากความคิดทั้งนั้น แต่ที่นี้เราไม่รู้ว่าคุณคิดมันอยู่ตรงไหน
เรากำหนดไม่ถูก ตอนนั้นหลวงพ่อกำหนดไม่ถูกว่าคุณคิดมันอยู่
ตรงไหน เขาว่าอยู่หัวใจด้านซ้ายนะ..เขาว่าอยู่หัวใจด้านซ้ายหลวงพ่
ก็กำหนดดูเหมือนกัน คือว่ากำหนดเพ่งสติเข้าไปดูว่าจะทำให้มันใส
ทำให้มันใสเหมือนอย่างแก้วอย่างเขาว่าแหละ แต่ถ้าเรานึกเราคิดสร้างภาพ
สร้างนิมิตให้มันใสมันก็ใส ถ้าเรานึกสร้างนิมิตสร้างภาพให้มันมีตมมันก็มีต
ไปตามความนึกเอาคิดเอาเท่านั้นเอง มันไม่ได้เป็นตามที่เรานึกเราคิด
เพราะว่าหัวใจด้านซ้ายนั้นนะ เขาไม่ได้เป็นที่ผลิตเขาไม่ได้เป็นที่สร้าง
ของความคิด

ที่โรงงานสมุทัยโรงงานความคิด...มันอยู่แถวๆ กระบอตกตา

แต่มันเลยวิถีปัจจุบันอารมณ์ของจักขุทวารเข้าไปแล้ว ก็มันอยู่ระดับนั้นละ เราจะสังเกตได้ว่า เช่นเรานั่งอยู่ดีๆ ตอนกลางวันนี้แหละ ทั้งๆ ที่เราไม่หลับตา แต่บางครั้งบางขณะนั้นนะ ตาปัจจุบันอารมณ์นี้ไม่รู้เรื่องอะไรเลยละว่านั่นเถอะ ความคิดคือมโนทวารมันพุ่งไปหาภิกิเลสโน้นไกลๆ โน่น มันพุ่งไปหมดด้วยกระแสความจงใจ กระแสความดำริ กระแสความครุ่นคิดนั้นแหละไปถึงสิ่งเหล่านั้น มันไปยาวมันไปไกล เอาเหลือเกิน คิดไปถึงกรุงเทพฯ ก็ได้ บางคนเคยไปอเมริกา มันก็คิดไปถึงอเมริกาได้

ทีนี้จะทำยังไงถึงจะตัดมันลงได้

ความคิดนี้นะ แท้ที่จริงเขาไม่ได้พุ่งออกไปไหนหรอก มันก็อยู่ในส่วนมันสมองนี่แหละ แต่มันสร้างภาพคล้ายๆ ที่ว่ามันพุ่งออกไปไกลๆ ถึงกรุงเทพฯ ฉะๆ มันสร้างนิมิต สร้างเรื่อง สร้างราวขึ้นมาในหัวมันสมองนั่นแหละ

ภพชาติมันอยู่ในนั้นหมด กิเลสตัณหาอะไรมันอยู่ในนั้นหมด มันคิดเข้าไป..เอา โดยอะไร..โดยธรรมชาตินะ ไม่ใช่โดยเรา หลวงพ่อประพจน์ธรรมกรรมฐานมันมาติดเรา ว่าเราคิด เรารู้ เราเห็น เราคลุ้มใจ

ทีนี้ให้เราใช้ปัญญาเข้าไปอีกตานี้

ให้เราพิจารณาเข้าไปอีกว่า ตรงเปลือกตานี้นะมันก็เป็นหนังเป็นขน ให้เราบริกรรมช่วยมันด้วยว่า

ชน ชน ชน ชน ชน แฉวๆ นัยน์ตานะ
ชนแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร ให้ถามมันดู
ที่นี้เราก็บริกรรมนึกเข้าไปอีกว่า
หนัง หนัง หนัง อยู่แถวนี้ตานี้ว่า...หนัง หนัง หนัง
หนังแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
นี่วิธีสาวเข้าไปโดยสมณะนะ สาวเข้าไปเลย
ที่นี้ก็เนื้อแฉวๆ กระทบอกตานี้แหละ
เนื้อ เนื้อ เนื้อ เนื้อ
เนื้อแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร
ลูกนัยน์ตาก็จัดว่าเป็นเนื้อก็ได้
ที่นี้ก็เอ็น เอ็น เอ็น เอ็น เอ็น
แถวนั้นแหละมันเป็นเส้นเป็นเอ็น
เอ็นแกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

เลยลูกนัยน์ตาเข้าไปปิดหนึ่งทั้งสองข้าง มันก็เป็นกระทบอกตาไป
เหมือนกระทบอกตาผีหละนะ ที่เหมือนหัวกะโหลกนั้นแหละมันเป็นช่องว่าง
ของเยื่อใยอยู่หน่อยหนึ่งอยู่ในนั้น หลวงพ่อก็ไม่รู้ว่ามันเป็นมากเท่าไร
ถ้ามันไม่มีเยื่อใยอยู่ตรงนั้นนะ ลูกนัยน์ตาของคนมันจะอยู่ลึกกว่านี้
นี่ขอให้ท่านเข้าใจตามนี้

ที่นี้เราก็บริกรรมไปอีกว่า เยื่ออันเป็นเสลด อันเป็นมันสมอง
อยู่แฉวๆ กระทบอกตา หรือในกะโหลกศีรษะนั้นแหละ บอกว่าเยื่อมัน
ในสมอง เยื่อกะโหลก กะโหลก แกเป็นอะไร

แล้วก็บริกรรมเข้าไปอีกตรงกะโหลกศีรษะนั้น กระดูกศีรษะ หรือ
กะโหลกศีรษะว่า แกเป็นอะไร แกเป็นของใคร

ความคิด ความคิด การคิดออกจากรูนี้ แก่เป็นของใคร แล้วก็พยายามสาวเข้ามาด้วยว่า...สาวเข้ามาด้วยว่า...อะไรเป็นตัวบริกรรมสาวเข้ามาอีก..สาวเข้ามาอีก คือว่าสาวเข้ามาจนให้มันติด..สาวไปจนให้มันติด นี่วิธีคลำทางของหลวงพ่อกุศลอุตรสาวไป..มันคิดมาจากไหน...มันบริกรรมมาจากไหน ฟุ้งเข้าไปตรงนั้นเลย

ระหว่างเราเพิ่งเข้าไปตรงตั้งจุกหัก ถ้ามันเกิดวิตกวิจารณ์อยู่ที่ลิ้นนะ ท่านเรียกอายตะหมดแหละ เต็มใบหน้าเรียกว่าอายตะทั้งหมดก็ได้ มันนึกฟุ้งขึ้นมา นึกฟุ้งอยู่ในใจนั้นแหละ ที่นี้เราก็อายสติอย่างรวดเร็วลงมาเลย มาจ่อพริบคล้ายๆ เรายิ่งลูกศรพุ่งลงมาที่ลิ้น หรือที่เหงือก หรือส่วนใดส่วนหนึ่งที่มันปรุงแต่งนั้นแหละ..มันจะดับพริบให้เราเห็นเมื่อดับพริบ...เราก็อ่อนเข้าไปเลย ย่อนขึ้นไปตรงมันคิดวับๆ แวมๆ เป็นเรื่องเป็นราว

ถ้าเป็นเรื่องเป็นราวหนักๆ นะ ระหว่างที่เรากลุ่มใจหนักๆ นะ คิดถึงเรื่องใด ถึงเรื่องอาสวะหรืออะไรก็แล้วแต่

ระหว่างการปรุงแต่งอยู่ที่แถวกระบอกตา..กับตัวลิ้น มันจะทำสภาวะคล้ายๆ กับว่ามีวไปหมดเลย ไม่รู้ว่าจุดไหนเป็นจุดไหนเพราะอาสวะมันฟุ้ง เรียกว่ามันเกิดอุทัจจะ เกิดกุกกุงจะฟุ้งชานรำคาญใจไปหมด เกิดกลุ่มใจไปหมดเอามันไม่อยู่ มันฟุ้งออกไปหมด คือว่าสาวเข้าไปไม่ได้ จิตเรายังไม่ได้เกิดสังเวชสลใจ

ที่นี้ให้บริการและให้มีความสำนึกไว้ด้วยว่า การคิดไม่ใช่เราคิด มันเป็นธาตุๆ ชันธ์ๆ เท่านั้นเอง ไม่ใช่เรื่องของเรา ไม่ใช่เรื่องของคนที่ดีคิดมาก่อนๆ เป็นอดีตชาตินั่น มันก็หายวับดับไปหมดแล้ว แต่สภาวะอันจำได้มันยังนำมาคิดเป็นสภาวะปัจจุบันมันก็เป็นปัจจุบัน และมันคิดวาดมโนภาพสร้างภพสร้างชาติเป็นอนาคต...ความคิดมันก็เป็นปัจจุบันอีกแหละ พุ่งเข้าไปคล้ำเข้าไปตรงนั้น...จุดจ่อเข้าไปอยู่ตรงนั้น

และหลวงพ่อบอกย้ำอีกว่า

การพุ่งสติเข้าไปนะ ให้เราทำเสมือนหนึ่งเราพุ่งลูกศร หรือไม้แหลมๆ นะ พุ่งหลาวเข้าไป

พอพุ่งเข้าไปแล้วเราอย่าถอนสติพุ่งเข้าไปปักเลยๆ

ถ้ามันถลันออกมา..พุ่งเข้าไปอีก

ถลันออกมา..พุ่งเข้าไปอีก

พุ่งเข้าไปตรงดั่งจุมูกหักนั้นแหละ

พุ่งเข้าไป.. มันคิดอยู่ตรงไหน

มันปรุงอยู่ตรงไหน..พุ่งเข้าไปเลย

ทำปะติดปะต่อ มี...

อิทธิบาท คือว่า ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

เมื่อเรามีอิทธิบาทเพียบพร้อมนะ อินทรีย์ของเราแก่กล้าเมื่อใด เรา พร้อมด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญาของพระพุทธองค์เป็นผู้เดินทาง คำว่า เราโดยสมมุติเท่านั้น...เรา

เชื่อมั่น...หลวงพ่อกุฎีมีความเชื่อมั่นอย่างแก่กล้าสุดขีด สมัยประพาศิทธิกรรมฐานนะ หลวงพ่อเชื่อมั่นการตรัสรู้ขององค์เอกสัมพัทธ์ญาณสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงไม่มีการหวั่นไหวคลอนแคลนใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อเราทำไปมันยอมถึงที่สุดจนได้ ขอให้ทำอยู่ที่เดียวและระหว่าง...

ระหว่างเราเพิ่งเข้าไปละตานั้น ตอนนี่สมมุติว่าเราผ่านการกำหนด
 อากาโร ๓๒ เรื่องรูปนามมาพอสมควรแล้วนะตอนนี้ สมมุติที่นี้ระหว่าง
 เราเพิ่งอยู่นะ เราไม่ต้องหกรอกครับไม่ต้อง..ไม่ต้องไปกำหนดใดๆ เลย
 มีแต่เพิ่งอย่างเดียว มีแต่เพิ่งเข้าไปอย่างเดียว ทางตา หู จมูก ลิ้น กายนะ
 มาตรฐานเห็นว่าหูเราจะได้ยินอะไรก็ช่าง ตาเราจะเห็นอะไรก็ช่างไม่ต้องไปสนใจ
 ไม่ต้องไปสนใจตานั้น ฟุ้งเข้าไปจุดเดียว ฟุ้งเข้าไปจุดเดียวเพียรพยายาม
 อยู่เช่นนี้ ไม่ใช่ทำให้ไปกำหนดเป็นรูปเป็นนามอยู่ในนั้นไม่ต้องกำหนด

ฟุ้งตัด ฟุ้งตัดอย่างเดียว... ฟุ้งอย่างเดียว

หลวงพ่อกุศลอุดรเพิ่งทำนองวิธีนี้นะ เพราะว่าไม่รู้ต่อนั้นนะ
 ฟุ้งเข้าไป หลวงพ่ออยากให้เห็นดำเห็นแดง ให้มันเห็นอะไรสักอย่าง
 อยู่ในความคิดนี้แล แต่พยายามเพิ่งเข้าไปโดยไม่ให้ขาดสาย ฟุ้งเข้าไป...
 ฟุ้งเข้าไป ทำจากนาที่เป็นชั่วโมง หลายชั่วโมงมันก็เป็นวันละตานั้น
 จากวันเป็นสัปดาห์ จากสัปดาห์เป็นเดือน

ในที่สุดองค์เอกสัมพัญญสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านจึงได้ประทาน
 ความสำเร็จให้หลวงพ่อกุศลอุดร

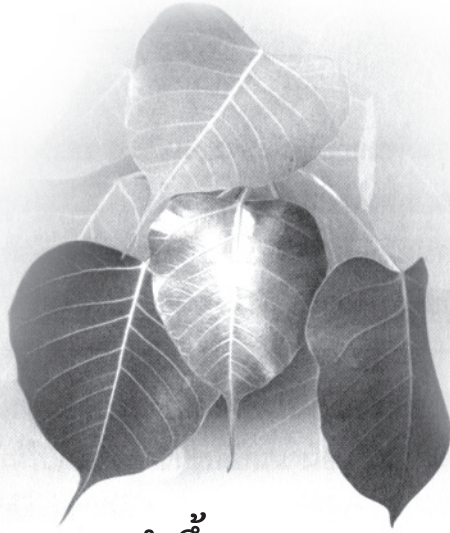
อยู่ตรง..... นั้นแหละ
จุด..... พระนิโรธธรรมญาณ
จุด..... ดับ..... อยู่ตรงนั้น
เมื่อความคิด..... ดับ
และตัวสติปัญญาที่เพิ่ง..... ก็ดับ
จึงได้กลายเป็นอภัยกถา..... อยู่ตรงนั้น
นี่แหละคือจุดสุดยอด..... แห่งพระอมตธรรม
ขององค์เอกสัมพัญญสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา

ที่พวกท่านทั้งหลายได้ฟังพระอมตธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
โดยหลวงพ่อลोकอุดรได้ชี้แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ มาวันนี้
ก็ขอให้พวกท่านทั้งหลายจงน้อมเอาพระธรรมคำสอนของพระองค์
ไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อชำระล้างมลทินออกจากจิตจากใจ

และในที่สุดก็ขอให้พวกท่านทั้งหลายจงพ้นทุกข์ได้

ทุกท่าน ทุกท่าน เทอญ ฯ

คำขึ้นกรรมฐาน (ก่อนนั่งกรรมฐาน)

พุทฺโธ เม นาโถ ธัมโม เม นาโถ สังโฆ เม นาโถ
คุณพระพุทฺธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ คุณบิดา คุณมารดา
คุณอุปัชฌาย์อาจารย์ พระคุณอาจารย์เจ้า ผู้ให้กรรมฐาน

ณ โอกาสนี้ ข้าพเจ้าจะได้เจริญวิปัสสนาเพ่งฅานกรรมฐาน
เพื่อทำให้แจ้งในทุกขนี้ เพื่อตัดขาดจากกระแสวังวนแห่งทุกข ข้าพเจ้า
จะเพ่งตั้งสติดูความคิด ดับความคิดทั้งอารมณ์ อยู่ด้วยความไม่ประมาท

ขอเดชะ ด้วยกุศลผลบุญ ที่ข้าพเจ้าได้เคยกระทำมาแล้ว ตั้งแต่
อดีตชาติ จะเป็นแสนชาติก็ดี หมื่นชาติก็ดี พันชาติก็ดี ร้อยชาติก็ดี
สิบชาติก็ดี ปัจจุบันชาติก็ดี จำได้ก็ดี จำไม่ได้ก็ดี ขอมหากุศลส่วนนั้น
จงรวมกันลงมาเป็นตบะ เดชะ เป็นพลวะปัจจัย เป็นนิตย์ตามส่ง

ขอให้ข้าพเจ้า จงบังเกิดมีปัญญาญาณ มีปรจิตหยั่งรู้ เข้าสู่กระแส
พระนิพพาน ณ กาลบัดนี้เทอญ

คำแผ่เมตตา

สัพเพสัตว์ตา สะทาโหนดุ สุขะชีวิโน ขอสรรพสัตว์ทั้งหลาย
ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

อะเวราโหนดุ จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

อัปพะยาปัชฌาโหนดุ จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียน
ซึ่งกันและกันเลย

อะนิฆาโหนดุ จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กาย
ทุกข์ใจเลย

สุขีอัตตานัง परिหะรันตุ ขอจงมีความสุขกายสุขใจรักษาตน
ให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งปวงเทอญ

กะตัง ปุญญะพะลัง มัยหัง สัพเพภาคิ ภาวันตุเต.

ขอปวงสัตว์ทั้งหลาย สัตว์บก สัตว์น้ำก็ดี สัตว์มีปีก ไม่มีปีกก็ดี สัตว์
๒ เท้า ๔ เท้าก็ดี สัตว์ทำมาก ทำน้อยก็ดี สัตว์เลื้อยคลานก็ดี ฝิไม่มีญาติ
ญาติพี่สาวจ ปรต อสุรกาย ฝิกายทิพย์ กายหยาบ กายละเอียด โอปะปาติกะ
สัมภะเวสี ฝิบังบด ฝิลับแล พระแม่ธรณี พระแม่คงคา ฝิเจ้าที่เจ้าทาง เจ้าป่า
เจ้าเขา เจ้าภูเจ้าผา เจ้าถ้ำเจ้าเหว ภูมะเทวดา รุกขะเทวดา วิหาระเทวดา
อากาศเทวดา จอมปลวกเทวดา ประสูริวิเทวดา เทพบุตรเทวดา พระอินทร์
พระพรหม พระยายมบาล ทำวโลกบาลทั้งสิ้น เบื้องล่างตั้งแต่เวจิมหานรก
เบื้องบนถึงชั้นภะวคคะพรหม ตลอดผู้มีพระคุณทั้งหลาย เจ้ากรรมนายเวร
บิดามารดา ปู่ย่าตายาย พี่ป้าน้าอา ลูกหลานญาติมิตร ที่ล่วงลับดับขันธ
ไปแล้ว ทั้งที่มีชีวิตอยู่ก็ดี จงเป็นผู้มีส่วนได้เสวยผลบุญ ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญ
มาแล้วในวันนี้ หากท่านตกทุกข์ ขอให้ท่านพ้นทุกข์ หากท่านมีความสุข
ขอให้สุขยิ่งขึ้นไปตลอดเท่าถึงมรรคผลนิพพาน ทุกๆ ท่านด้วยเทอญฯ

เมื่อเราทำทานใดไว้ในโลก
เป็นขุมทรัพย์ทัฬหีพนาพาสุขใจ
อันสมบัติในมนุษย์สุดเที่ยงแท้
ทานประเสริฐเลิศเด่นเป็นมงคล
เหตุตั้งนั้นหลวงปู่เพ่งดูเหตุ
ให้ญาติโยมรวยล้นและพ้นภัย
ให้ทุกท่านสร้างบุญเป็นทุนอ้าง
ท่านจึงพึงผลทานผ่านคำกลอน

ให้มีโชคเจดจ้ำพาสดใส
เป็นนิสัยติดไปไว้ในตน
ก็มีแต่บุญทานการกุศล
ให้มีผลงอกงามตามเราไป
ตามนิเทศบอกแจ้งแถลงไข
ส่งผลให้ภพหน้าสถาพร
อย่าเว้นห่างผู้รู้หลวงปู่สอน
คำอวยพรหลวงปู่ให้รับไว้...เทอญ

จากหลวงปู่สวางโลกอุดร ฐมฺมปาโล

รายนามเจ้าภาพสร้างหนังสือ

ชั้นที่ ๕

“อุปาทานชั้นนี้...ที่จะให้สรรพสัตว์ทั้งหลายเกิดทุกข์ใหญ่ไพ่มหันต์”

พิมพ์ด้วยเงินทำบุญจาก *กองทุนธรรมะหลวงปู่สาวกโลกอุดร ธรรมปาโล*

พระภิกษุมิ วรพงศ์

พระพิชิต กุศลจิตโต

พระลำอางค์ ธีรญาโณ

พระสถิตย ขันติโก

คุณพ่อสมศักดิ์ ศรีตะพันธ์

คุณณัฐฐะภา ศรีตะพันธ์

คุณธัมมดา นภาพร และครอบครัว

คุณรันรวิริณ การบรรจง

คุณตฤณ กิตติวัฒน์ชนก

คุณสุชาติ เจริมสันต์

คุณนัชชา ธีรทิพยางกูร

คุณมณีนรัตน์ ไชยวงษา

คุณมณชัย มาลัย

ร.ต.พีระพิทักษ์ วณิชกุลธวัช

คุณสุรเชษฐ์ อินฤทธิ์

คุณอัครเชษฐ์ สิมมาลา

คุณแม่วิล แก้วไวยุทธ

คุณมณีนุช แก้วไวยุทธ

คุณอนุพันธ์ สุทธยากร

คุณกมลวรรณ จันทร์งาม

คุณไชยิต จันทร์บัว

ส.อ.ดำรงศักดิ์ ทองดีนอก

คุณปัญญา พวงประเสริฐกุล

คุณเยาวภา นิมิตี

คุณอนุศาสน์ ศิริรัตนการณณ์ และครอบครัว

คุณจิตตานันท์ วศิรินทร์พี

คุณทวีสิน อินทร์นอก

คุณพุทธรักษ์ อินทร์นอก

คุณปิติพัฒน์ ศิริพันธ์โนน

คุณเจนวิทย์ ศิริพันธ์โนน

คุณธีรวิริ ศรีพันธ์โนน

ด.ช.ณภัทร ศรีพันธ์โนน

คุณสุจิตรา มณีพันธ์

คุณदनัยพร จันทร์แทน

คุณณัฐวุฒิ ใจหาญ

คุณกุลนาฏ ใจหาญ

ผอ.ดร.บุษกร แสงนยะบุตร

ด.ช.ปรีชยากร ทองวล

คุณสุมารักษ์ สมศรีสุข

คุณภัทราภรณ์ สมศรีสุข

คุณเยาวลักษณ์ สอนสนาม และครอบครัว

คุณรักชาติ ศรีสูงส่ง

คุณเสาว์ สอนสนาม

คุณปัญญาช สอนสนาม

ด.ช.ธนนันท์ ดีกา

ด.ช.พิตรพิบูล ดีกา

คุณเกตุสุขขารมี ดีกา
 คุณดรุณี ร่องพีช
 คุณกชกร ศิลปี
 คุณฟ้ารุ่ง พุทธปวง
 คุณชาคริยา จอมภา
 คุณปฎิมา พุทธปวง
 คุณดวงเดือน ปุอุบล
 คุณนิพนธ์ จันทร์ขอนแก่น และครอบครัว
 คุณสำเนียง จันทร์ขอนแก่น และครอบครัว
 คุณไพฑูริย์ จันทร์ขอนแก่น และครอบครัว
 คุณชาอุทัย จันทร์ขอนแก่น และครอบครัว
 คุณรัญจวน นันทวงศ์ และครอบครัว
 คุณแม่นงนค์ พิณีผล และลูกหลาน
 คุณจิตติมา ศรีบุญ และครอบครัว
 คุณหนูเพ็ญ จันทร์ขอนแก่น และครอบครัว
 คุณสมชาติ เพชรศรี
 คุณณัฐกร วรรณมาศ และครอบครัว
 คุณบำรุง นาวิไนซ์ธรรม
 พ.จ.ท.ณรงค์ศักดิ์ นาวิไนซ์ธรรม
 คุณลำดวน มหาวัน
 คุณกรณิศ พูนโต และครอบครัว
 คุณปัทมพร จອງจิ่ง
 คุณสมเกียรติ ชิ่งกมลพิสุทธิ์ และครอบครัว
 คุณดำน ต้นอุต

คุณศักดิ์ณรงค์ มงคล
 ร.ต.นิธิกร คำจำปา
 คุณจำลอง พุทธปวง
 คุณภาณุวัฒน์ จอมภา
 คุณวรวิญญา จอมภา
 คุณศจี กิ่งชัยภูมิ
 คุณป้อมเพชร สาระพุทธิ
 คุณแม่วิลัย ยนต์การ
 คุณเมืองมนต์ จันทร์ขอนแก่น
 คุณวรวรรณ สุวานะ
 คุณตุ ศิลปแก่น
 คุณพ่อประดิษฐ์ พิณีผล
 คุณศุภฎี แจ้ภูเขียว
 คุณพุทธพงษ์ ยนต์การ
 ด.ช.ปวีต ยนต์การ
 คุณนัฐสุริกา เอี่ยมทราย
 คุณแม่ทุเรียน เกสุตา
 คุณพ่อเลี้ยง เกสุตา
 คุณประเสริฐ มหาวัน
 คุณธีรภัทร์ มหาวัน
 คุณครรชิต จອງจิ่ง
 คุณกัญญาณัฐ ก่อนจันทร์เทศ
 คุณติณ ต้นอุต
 คุณวนิดา ต้นอุต

ดูเอาเกิด	การเวียนเกิด	ของชาติภพ
มันเป็นหลุม	ฝังศพ	อันกว้างใหญ่
พวกสัตว์หลง	ลงเวียนว่าย	เกิดตายไป
สัตว์น้อยใหญ่	จำได้ทั้ง	สิ่งทั้งปวง
สัตว์กามห้า	ยังหาเกิด	กันทุกภพ
โลกก็คือ	หลุมฝังศพ	อันใหญ่หลวง
ยังวิ่งแร่	แส้เข้าหา	มายาลวง
ยอมติดบ่วง	จนตายเนา	เข้าโลงทอง
คนโลกนี้	ไม่มีใคร	เป็นของใคร
ทั้งกายใจ	ไม่มีใคร	เป็นเจ้าของ
คนเรารัก	ปักใจเอา	เข้าครอบครอง
ที่สุดต้อง	ตายพลัดพราก	จากวงศ์วาน
โลกอัปรีช	มีนามว่า	โรงฆ่าสัตว์
ดังถูกมัด	รัดคอหอย	คอยประหาร
มัจจุราช	อำนาจใหญ่	ใจسامานย์
มันสังหาร	ประจานหน้า	ฆ่าพวกเรา

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธรรมปาโล

